

Riksdagens protokoll

2006/07:128

Måndagen den 18 juni

Kl. 10.00 – 16.12

17.00 – 17.19

Protokoll
2006/07:128

1 § Justering av protokoll

Justerades protokollen för den 11 och 12 juni.

2 § Utökning av antalet suppleanter i socialutskottet

Valberedningen hade, enligt ett till kammaren inkommet protokollsutdrag, tillstyrkt att antalet suppleanter i socialutskottet skulle utökas från 23 till 24.

Kammaren medgav denna utökning.

3 § Val av extra suppleant i socialutskottet

Företogs val av extra suppleant i socialutskottet.

Kammaren valde i enlighet med valberedningens förslag till

suppleant i socialutskottet

Solveig Ternström (c)

4 § Svar på interpellation 2006/07:626 om långa väntetider på myndighetsbeslut

*Svar på
interpellationer*

Anf. 1 Statsrådet MATS ODELL (kd):

Herr talman! Gunnar Andrén har frågat statsministern vilka åtgärder han avser att vidta dels för att medborgarna ska slippa vänta oskäligt lång tid på myndighetsbeslut, dels för att myndighetsansvaret vid oskäligt långa väntetider på myndighetsbeslut tydligt ska framgå.

Arbetet inom regeringen är så fördelat att det är jag som ska svara på interpellationen.

Gunnar Andrén sätter fingret på mycket viktiga frågor. Precis som han säger är det för många myndighetsbeslut nödvändigt med en noggrann utredning, som kan behöva ta tid. Det är viktigt att inte tumma på rättssäkerheten. I många andra ärenden är det däremot möjligt för myndigheterna att fatta snabbare beslut, och medborgaren ska kunna förvänta sig tydlighet från myndighetens sida om hur lång tid handläggningen kan ta.

I myndigheternas grundläggande serviceskyldighet ingår att avgöra ärenden så snabbt som möjligt med beaktande av rättssäkerhetens krav. Att inte dröjsmålen i myndigheternas ärendehandläggning är för stora är en del av Justitiekanslerns tillsyn över förvaltningen. Myndigheterna lämnar varje år till JK en förteckning över vilka ärenden som kommit in före den 1 juli föregående år men som inte hade avgjorts vid årets utgång. Också den tillsyn som utövas av JO avser bland annat myndigheternas handläggningstider.

Frågor om god service och minskade ärendebalanser är även en naturlig del av regeringens styrning och uppföljning av myndigheterna.

För några år sedan bedrevs en försöksverksamhet med serviceåtaganden på ett tjugotal myndigheter, där medborgarnas åsikter togs till vara i myndigheternas utvecklingsarbete. Nu arbetar bland annat Vägverket vidare med serviceåtaganden. Verket redovisar tydligt vilken service man som medborgare kan förvänta och hur långa handläggningstiderna är för olika sorters ärenden.

Trots detta uppstår det, som Gunnar Andrén påpekar, ibland orimligt långa handläggningstider. För att åtgärda detta har regeringen tagit ett antal initiativ på olika områden.

För det första vill regeringen vidareutveckla möjligheterna att genom IT-lösningar förkorta handläggningstider vid myndigheter. En stor del av myndigheternas ärendehantering är fortfarande pappersbaserad och sköts helt manuellt, även de delar som inte kräver professionell bedömning. Regeringen har därför gett Verket för förvaltningsutveckling, Verva, i uppdrag att samordna automatisering av viss ärendehantering hos myndigheter. Förutom bland annat högre kvalitet i hanteringen kan handläggningstiderna på det sättet förkortas avsevärt. Verva har analyserat processer på bland annat Läkemiddelsverket. Där visade det sig att handläggningstiden för en ansökan om licens för ej godkänt läkemedel kan kortas från som mest 24 timmar till högst 30 minuter. Det visar på vilken potential som finns i att automatisera vissa processer.

Inom domstolsväsendet har regeringen nyligen tagit initiativ för att förkorta handläggningstiderna. I de allra flesta fall lever domstolarnas handläggning upp till kraven på rättssäkerhet och effektivitet, men vissa mål och ärenden avgörs inte inom rimlig tid. I mars tillsatte regeringen en utredning som ska föreslå hur vi kan förbättra möjligheterna för den enskilde att påskynda handläggningen i domstol. Utredaren ska redovisa sina förslag i februari 2008. Även om den utredningen enbart berör domstolarna kan det ju finnas lärdomar därifrån som kan vara värda för regeringen att ta till sig och tillämpa även för den övriga förvaltningen.

Det får aldrig råda några tvivel om att statsförvaltningen finns till för medborgarna, inte tvärtom. I det ingår att man av en myndighet ska få korrekta svar så snart som möjligt. Om handläggningen är tidskrävande bör man åtminstone få besked om när man kan få ett beslut. Regeringen kommer att göra satsningar för att stärka de statsanställdas kunskap om och förståelse för förvaltningens grundläggande värden, det så kallade offentliga etos.

Som synes sker mycket inom de områden som Gunnar Andrén har uppmärksammat i sin interpellation.

Precis som påpekas i interpellationen kan handläggningstider få stor betydelse för medborgare eller företag. Ju effektivare förvaltningen fungerar, desto större blir möjligheterna för ekonomisk utveckling. En modern och enkel förvaltning är i dag ett absolut krav för att hävda sig i den globala konkurrensen. Jag kommer därför att överväga om det finns skäl till ytterligare åtgärder utöver dem jag har nämnt.

Anf. 2 GUNNAR ANDRÉN (fp):

Herr talman, statsrådet, ärade ledamöter av kammaren och åhörare! Jag tackar statsrådet för detta svar. Anledningen till att jag ställt interpellationen inte till förvaltningsministern utan till statsministern är att jag hade ett något mer ideologiskt perspektiv på denna fråga, nämligen vad medborgarna kan förvänta sig av olika myndigheter inte bara i staten utan också kommuner och landsting. Det var därför jag inte ställde den till förvaltningsministern, vilket jag i annat fall hade kunnat göra. Jag tackar i varje fall för svaret, som jag tycker i många avseenden är mycket hoppingsivande.

Vad ska staten och kommunerna göra? Det är en klassisk fråga. Det kan vi ha lite olika meningar om. På en punkt måste vi försöka att vara eniga. Det som myndigheterna ska göra ska de göra bra. På den punkten har vi en lång väg att vandra. Det finns en lång rad tillkortakommanden.

Om man ser detta framför allt ur medborgarnas perspektiv ser man att de förväntar sig att de ska få besked inom det som man kan kalla skälig tid. Det kan – som jag har försökt beskriva i min interpellation, och som statsrådet väl har uppmärksammat – ta väldigt olika tid beroende på att frågorna har väldigt olika karaktär.

Det handlar om rättssäkerhet, konsekvensfrågor och allt möjligt. I stora frågor kan det ta mycket tid. I andra frågor kan det ta väldigt kort tid. Exemplet från läkemedelsbranschen är intressant och att man kan vidta detta.

Jag tror emellertid att vi måste höja blicken och gå vidare och titta på vad medborgaren förväntar sig. Medborgaren förväntar sig att få veta när kommunala och statliga beslut kommer. Det får inte bli en tidsutdräkt som leder till att förutsättningarna förändras så för den enskilde eller för företaget att det svar som kommer blir inaktuellt.

I många fall gäller detta inte minst byggnadsärenden och så vidare. Det kan påverka hela strukturen på ärendet. Det kan bli inaktuellt att genomföra en viss åtgärd och så vidare.

Ser man till vad som är möjligt får vi konstatera att frågan om byråkratin har varit aktuell så länge man känner till i historien. Nutida möjligheter att använda datorteknik har förenklat oerhört mycket. Skatteverket är ett bra exempel på en 24-timmarsmyndighet som fungerar. Hela projektet med 24-timmarsmyndigheten är ett gott projekt.

Samtidigt kan man inte bortse från att detta för många människor är otillfredsställande. I den nya teknikens värld ska man ringa till en myndighet och sedan höra: Tryck 1 om du vill stå i kö eller tryck 2 om du vill komma till en telefonist. Tyvärr kan man sällan trycka 3 om man vill komma till en person som kan svara på ens fråga.

Herr talman! Jag tror att detta är en av de saker som man förväntar sig att regeringen ska göra mycket åt. Servicen gentemot de enskilda medborgarna i olika fall kommer att förbättras betydligt.

Anf. 3 Statsrådet MATS ODELL (kd):

Herr talman! Jag är glad för att Gunnar Andrén vidgar frågan till ett mer ideologiskt perspektiv. Det är i allra högsta grad hela min utgångspunkt i hanteringen av detta. Jag har valt att kalla det ett offentligt etos. Det står inte i det skriftliga svaret, men jag lade till det. Vad är då det? Det är hela den attityd och hela det bemötande som medborgaren får när han eller hon kommer till en myndighet. Är det här en myndighet som bara möter mig med paragrafer och stelhet eller finns det en förståelse och en empati där man tar medborgarens perspektiv? Det är ett stort arbete som vi har dragit i gång runt ett offentligt etos. Det handlar över huvud taget om de grundläggande värderingarna för myndighetsutövning.

Det händer en hel del på det här området. Vi reformerar till exempel lagen om elektronisk kommunikation. Det handlar inte bara om en förbättring av möjligheterna att få tillgång till olika operatörer i de olika nät som finns och en minskad risk för byråkratiskt krångel i anslutning till sådant. Det handlar också om en möjlighet att reglera svarstider för myndigheterna.

Som jag nämner i interpellationssvaret gjordes en försöksverksamhet med serviceåtaganden som utvärderades 2003. Den dåvarande socialdemokratiska regeringen arbetade vidare efter Statskontorets förslag. Det var de som höll i detta.

Visst fortsätter nu arbetet med servicedialoger och serviceåtaganden vid ett antal myndigheter. Men jag menar att det kanske nu finns anledning att fundera över om den nuvarande ordningen är den mest effektiva. Det är det jag slutar mitt svar med; kanske måste vi överväga fler åtgärder på området.

Man skulle till exempel kunna tänka sig att pröva om inte en generell reglering med högre krav på myndigheternas arbete med service ska föras in i lagstiftningen. Frågan är då bara hur en sådan reglering ska utformas. Det tror jag kräver ytterligare eftertanke.

Automatiserad ärendehantering betyder inte bara en kostnadseffektivisering och en förkortning av handläggningstiderna. Det innebär också att handläggarna kommer bort från rutinärenden som tar så mycket av deras tid och kan ägna sig åt att ge en mer personlig och kvalificerad service där sådan är påkallad.

Här pågår ett stort arbete för närvarande. Det uppdrag som vi har gett till Verva sträcker sig flera år framåt i tiden. Det kan kanske finnas hinder i dagens regelverk som gör det svårt att automatisera ärendehandläggningen. Nu ska Verva löpande uppmärksamma regeringen på behov av angelägna författningsändringar och övriga åtgärder för att förenkla tillgången till den information som är nödvändig för arbetet. Förutom detta leder automatisk ärendehantering till stora besparingar med liten insats.

Anf. 4 GUNNAR ANDRÉN (fp):

Herr talman! Jag tackar statsrådet för detta och ser fram emot när detta offentliga etos övergår till ett offentligt patos. Det tror jag skulle vara livgivande för många som möter myndigheterna genom det som ibland kan uppfattas som en ganska paragrafstyrd byråkrati.

Jag går nu över till några konkreta frågor. Jag tar för det första detta med rätt till besked som första punkt. Det är någonting som är intressant för många människor. Jag inser att det inte är lätt att lagstifta om detta, men jag skulle vilja fråga statsrådet hur han ser på detta inom den statliga förvaltningen.

Jag undrar för det andra hur projektet med 24-timmarsmyndigheten kan vidareutvecklas. Det har varit väldigt framgångsrikt.

För det tredje undrar jag om man kan tänka sig försöksverksamhet där man på olika lokalkontor runt om i landet – i Strömstad eller på något annat ställe – placerar skattekontor, försäkringskassa, arbetsmarknadsverk och andra myndigheter intill varandra så att människor har lätt att komma till olika befattningshavare och få snabba beslut. Jag tror att en försöksverksamhet på det planet skulle vara intressant.

Jag noterar att statsrådet har tillsatt en förvaltningskommitté med fyra generaldirektörer och tre statsvetare med generaldirektör Yvonne Gustafsson som ordförande. Det låter imponerande. Hur kommer det arbetet att påverka medborgarperspektivet?

Jag har slutligen en synpunkt. När man läser regleringsbrev av olika slag från regeringen – det gäller både den nuvarande och den tidigare – uppfattar jag att det ofta är ganska noggrant beskrivet vad verken ska göra. Det är naturligt. Men det saknas ibland utrymme för en form av kreativitet i den bemärkelsen att myndigheten själv ska få möjlighet att fråga sig hur man skulle kunna göra sin egen verksamhet bättre på olika sätt, framför allt i medborgarperspektivet. Och vad skulle man eventuellt kunna ta bort?

Detta kan man kanske hitta i petitan. En av ledamöterna i den utredning jag tidigare talade om – Förvaltningskommittén – som statsrådet Odell har tillsatt är Daniel Tarschys, tidigare ledamot av denna kammare. Han skrev en gång en bok om olika myndigheters sätt att skriva petita och motivera olika förslag till utgiftsökningar. Det skulle vara intressant att vända på perspektivet. Då kunde vi se vad myndigheterna skulle kunna skriva den omvända vägen i sina petitor. De skulle kunna säga till regeringen: Detta bör vi kanske kunna ta bort för att effektivisera vår verksamhet.

Anf. 5 Statsrådet MATS ODELL (kd):

Herr talman! Den första frågan gällde om vi ska införa en rätt till besked. Precis som jag sade tidigare i mitt svar är det en av de frågor som nu övervägs. I reformeringen av lagen om elektronisk kommunikation finns detta med i den meny av förändringar som är tänkbara.

Vi talar inte längre om 24-timmarsmyndighet. Tanken var mer att det skulle finnas en hemsida och så vidare. I stället för att som i den gamla världen gå in på hemsidan och fylla i ett formulär som printas ut i pappersform kommer e-förvaltningen att innebära att medborgaren kan kommunicera med myndigheten utan att det föranleder någon pappershantering. Detta kan ske dygnet runt. I den meningen är det också en 24-timmarsmyndighet, men e-förvaltning är något mycket vidare. Det innehåller många stora genomgripande reformer som medborgarna successivt kommer att upptäcka.

Vi kommer tidigt att upptäcka det som skattebetalare. Det görs besparingar till följd av att vi nu snabbar upp processen. Exempelvis ska vi redan 2008 i hela statsförvaltningen ha övergått till elektronisk fakturering. Det har i och för sig inte något medborgarperspektiv annat än att det är en form av besparing, men det hela handlar om miljardbelopp i besparingar i och med en automatisk ärendehantering också inom stora delar av socialförsäkringssystemen.

Yvonne Gustafssons utredning, den så kallade Förvaltningsutredningen, har ett tydligt medborgarperspektiv. Problemet är i dag att vi inte ens vet hur många myndigheter vi har. En del säger att det är 250, andra säger att det är 500. Det första som har hänt är att vi nu har gett Statistiska centralbyrån i uppdrag att räkna myndigheterna. Vilka är myndigheter? Det har vuxit upp en flora av mellanting. Tidigare regeringar har ofta visat handlingskraft genom att fatta ett beslut och sedan omedelbart sätta en myndighet som ska genomföra de här, ofta säkert goda, intentionerna. Det har blivit en väldigt yvig flora som nu ses över.

Det övergripande uppdraget till Yvonne Gustafsson är att visa hur förvaltningarna och myndigheterna ska kunna bli till bättre nytta för både medborgare och företag. Det handlar om att kartlägga vilka som gör nästan samma sak och skulle kunna gå samman, vilka som sysslar med opinionsbildning av mer partipolitisk karaktär, kan vi nästan kalla det för, och så vidare. Allt detta känner Gunnar Andrén väl till.

Sedan gäller det frågan om hur det ska gå till att åstadkomma dessa förändringar som vi är överens om. Den metod som vi har i dag är regleringsbrev till myndigheterna. Dessutom är vi nu mitt uppe i en mål- och resultatdialog. Det jag som förvaltningsminister har gjort är att mycket starkt rekommendera att varje statsråd deltar i denna mål- och resultatdialog för att få en kunskap om myndigheterna, deras bekymmer, utmaningar och möjligheter. På det sättet får vi en högre politisk nivå involverad för att de bättre ska kunna leva upp till medborgarnas förväntningar.

Det offentliga etos som Gunnar Andrén gärna vill ska övergå till ett offentligt patos tror jag är en väldigt viktig grund för detta. Det är viktigt att vi har rätt attityd, att myndigheterna är till för medborgarna och inte för staten. Det är kanske det mest grundläggande av allt.

Anf. 6 GUNNAR ANDRÉN (fp):

Herr talman! Det finns inte stor anledning att förlänga debatten. Jag tackar statsrådet så mycket. Det är uppenbart att man bör räkna de myndigheter som man har, alltifrån Harpsundsförvaltningen till Arbetsmarknadsverket. Det är naturligtvis en väldigt god sak så att man har det klart för sig. De har ju lite olika karaktär och storhet.

Jag vill sluta med att tacka statsrådet för svaret. Jag är beredd att återkomma i den mån det skulle visa sig att det stannar vid ett offentligt etos och inte övergår till ett patos.

Anf. 7 Statsrådet MATS ODELL (kd):

Herr talman! Jag vill också tacka Gunnar Andrén för en konstruktiv interpellation och dito diskussion. Jag ser fram emot att Gunnar Andrén återkommer med lämplig input för hur detta patos ska kunna förverkligas.

Överläggningen var härmed avslutad.

5 § Svar på interpellation 2006/07:609 om strandskydd

Anf. 8 Miljöminister ANDREAS CARLGRÉN (c):

Herr talman! Kent Persson har frågat mig för det första vilka åtgärder jag avser att vidta för att tillmötesgå den nödvändiga anpassningen till de lokala förhållandena och förutsättningarna vad gäller strandskydd, för det andra vilka åtgärder jag avser att vidta med anledning av Naturvårdsverkets första steg, det vill säga redovisningen av en nationell strategi för skydd av vattenanknutna natur- och kulturmiljöer och för det tredje vilka åtgärder jag avser att vidta för att tillförsäkra riksdagen rätten att styra i dessa frågor.

Skyddet av våra stränder är en nationell angelägenhet. I ett internationellt perspektiv är våra stränder en unik tillgång. Vi ska vara rädda om strändernas värden både nu och i ett långsiktigt framtida perspektiv. Trycket på våra stränder kommer att öka i takt med olika förändringar, till exempel följden av ett förändrat klimat.

Jag delar Kent Perssons uppfattning om nödvändigheten av att reformera strandskyddet och göra det mer flexibelt i förhållande till de lokala förhållandena och förutsättningarna. Men jag delar inte hans uppfattning att bestämmelserna om strandskyddet bör föras över till plan- och bygglagstiftningen. Strandskyddet är en nationell angelägenhet. Därför bör strandskyddet även i fortsättningen vara ett områdesskydd i miljöbalken.

Naturvårdsverkets kartläggning av tillämpningen av strandskyddsbestämmelserna och det förslag till ett förnyat strandskydd som den förra regeringen utarbetade men aldrig lade fram är ett bra underlag i det fortsatta arbetet med översynen av strandskyddslagstiftningen. Regeringen vill se ett reformerat strandskydd som ger större inflytande för lokala intressen. Därför behöver det tidigare förslaget kompletteras och utvecklas, särskilt i den delen som rör utformningen av förutsättningarna för ett större lokalt inflytande.

En rad intressanta remissynpunkter har kommit in, och dessa, tillsammans med de föreslagna förändringarna i plan- och bygglagen om kommunernas möjlighet att upprätta tematiska översiktsplaner, innebär att jag vill verka för en tydligare koppling mellan miljöbalkens bestämmelser och kommunernas översiktsplaner – detta just för att åstadkomma en process med ett större lokalt inflytande. Bestämmelserna ska också tillämpas mer enhetligt, och strandskyddets syften, nämligen att värna stränderna för friluftsliv och för goda livsvillkor för växt- och djurarter, ska lyftas fram. Inom Regeringskansliet har vi därför inrättat en arbetsgrupp med uppgiften att belysa och utveckla förutsättningarna för en starkare koppling mellan de båda lagarna. Min ambition är att utforma ett ändamålsenligt strandskydd som beaktar såväl behovet att skydda strändernas naturvärden på ett långsiktigt hållbart sätt som behovet av utveckling i hela Sverige. Jag kommer att återkomma i den frågan.

Så till Kent Perssons andra fråga. I den av riksdagen antagna miljömålspropositionen från 2005 anges under miljö kvalitetsmålet Levande sjöar och vattendrag att berörda myndigheter ska identifiera och ta fram åtgärdsprogram för särskilt skyddsvärda natur- och kulturmiljöer i eller i anslutning till sjöar och vattendrag som behöver ett långsiktigt skydd. Naturvårdsverkets redovisning av en nationell strategi för skydd av vattenanknutna natur- och kulturmiljöer är alltså ett led i miljömålsarbetet och inte en strategi för att åtgärda brister i den nuvarande strandskyddslagstiftningen.

Behovet av en strategi för skydd av natur- och kulturvärden i vattenanknutna miljöer fyller delvis andra syften än strandskyddets. Delvis överlappar de olika syftena varandra, men strandskyddet syftar inte till att ta till vara kulturmiljövårdens intressen och heller inte till att bevara de värden som finns i den fria vattenmassan som till exempel fiskarter eller andra organismer som lever där eller på botten utanför strandskyddade områden. Jag menar att arbetet med att utveckla strandskyddsbestämmelserna och att genomföra strategin för skydd av natur- och kulturmiljövärden i vattenanknutna miljöer är två skilda processer som kompletterar varandra i arbetet med att långsiktigt både bevara och nyttja dessa värden.

Kent Perssons tredje fråga huruvida riksdagen ska ges rätten att styra i dessa frågor kan jag endast besvara med att riksdagen redan har den rätten. Det är ju riksdagen som beslutar om såväl lagändringar som inriktning och ambition i miljömålsarbetet. Regeringen vill framhålla att miljömålsarbetet är en viktig del av den svenska miljöpolitiken.

Anf. 9 KENT PERSSON (v):

Herr talman! Jag vill tacka statsrådet för svaret. Jag skulle kunna vara nöjd med den första delen, där det sägs att ni är beredda att se över strandskyddet och mer anpassa det utifrån de lokala förutsättningar som finns, om det inte vore för just frågan om Naturvårdsverkets arbete med miljövårdspropositionen från 2005. I den rapport som man har presenterat har man slagit fast att det finns 537 områden med särskilt nationellt värdefulla naturmiljöer i och i anslutning till sjöar och vattendrag. 426 områden innehåller särskilt värdefulla kulturmiljöer, och 270 områden är för fisk och fiske. Detta är ungefär en tredjedel av Sveriges yta. Det är inte illa!

Läser man vidare i rapporten kan man titta efter syftet med inventeringen. Det har varit att precisera värdena separat för respektive intresse för att på så sätt underlätta hantering av konflikter genom att motiv för skydd kan tydliggöras. Syftet är alltså att man ska kunna hantera konflikter som kommer upp.

Man kan då fundera på vad det är för konflikter och hotbilder man ser framför sig. Den tydligaste hotbilden är skogsbruket, och den andra är exploatering – alltså byggen av vägar och strandnära hus.

Det blir för mig lite problematiskt med de här två olika lagstiftningarna. Den ambition som statsrådet har är – skriver ni i svaret – att få fram ett hållbart skydd och samtidigt beakta behovet av utveckling i hela Sverige. Man ska ha en flexibilitet när det gäller strandskyddsbestämmelserna.

Sedan står det att ministern ska återkomma till frågan. När då? När arbetet med miljöpropositionen från 2005 redan har påbörjats?

Hur ska arbetet egentligen gå till när ni samtidigt säger att grunden för ert ställningstagande framöver ju är det arbete som den tidigare regeringen lagt fram med underlag som man fick från Naturvårdsverket? Det var ju ett arbete som kritiserades väldigt hårt, framför allt av Småkom, Sveriges Kommuner och Landsting och andra intressenter som såg möjligheterna försämrade genom det arbetet. På vilket sätt kommer det då att ligga till grund och förbättra möjligheterna för ett mer flexibelt strandskydd?

Detta handlar inte bara om strandskyddet i tillväxtområdena i Stockholm, Göteborg, Malmö och längs kusterna. Det handlar om Norrlands inland, Bergslagen och stora delar av Småland där skogsbruk finns och där sjöar och vattendrag finns i överflöd. Där skulle det vara en nog så viktig pusselbit för att få till en mer positiv utveckling.

Anf. 10 BODIL CEBALLOS (mp):

Herr talman! Jag vill börja med att tacka miljöministern för att ni *inte* flyttar över strandskyddsbestämmelsen till plan- och bygglagen. Redan i dag ska man ju enligt plan- och bygglagen också ska ta hänsyn till bestämmelserna i miljöbalken även om så naturligtvis inte alltid sker. Särskilt bra är det nu när ni har föreslagit att man ska skriva in ekonomisk tillväxt som en av huvudingredienserna i plan- och bygglagen. Det är ju ett nytt förslag.

Det jag tänker på när jag talar om strandskydd är just detta med den ekonomiska tillväxten, för ute i kommuner och län är det just för den ekonomiska tillväxten man hela tiden anser att man ska bevilja dispenser från strandskyddet. Ute i landets landsbygdskommuner tror man att det enda som ger ekonomisk tillväxt är om man kan bygga vid stränderna för att det är där folk vill bo.

Det kan ju vara så att det i vissa fall är berättigat om det faktiskt inte är särskilt exploaterat. På väldigt många håll i vårt land är det dock väldigt exploaterat.

Jag kommer från en kommun där länsstyrelsen har gjort en beräkning av hur mycket vi redan har beviljat dispenser från. Det är en kommun där man hela tiden vill bevilja fler och fler dispenser trots att den är mer exploaterad än Stockholms skärgård. Det är inte så långt härifrån; det är Gävle.

Det är klart att det är väldigt olika på olika delar av kuststräckan. Närmast centrum är det allra mest exploaterat, och lite längre ut är det mindre. Men jag menar att vi måste se till vad strandskyddet är till för. Om vi bygger hela vägen längs kusten finns det inte någon möjlighet för vare sig friluftslivet eller för djur- och naturarter.

Det som kanske är allra mest oroande gäller djur- och naturarterna. Ofta pratar vi i diskussionen om strandskydd och beviljande av dispens om att det finns lucktomter där man kan bygga för att det i alla fall inte är tillgängligt för människor att gå där. Men då måste man tänka på att vi måste ha korridorer för djur att kunna ta sig från strandlinjen och uppåt mot skogen som kanske ligger lite längre bort. Lucktomterna är alltså väldigt viktiga de också.

Jag var en gång i diskussion med en man som jobbar på miljöförvaltningen i vår vänort i Sydafrika. Han tyckte att det var besvärligt med strandskyddet; de hade väldiga problem med det. Det visade sig att strandskyddet var två kilometer. Vi har 100 meter, och på vissa håll har vi till och med 200 och 300 meter.

Ministern säger att man ska se över strandskyddet, men tänk på hur det faktiskt ser ut i landet! Gävle är ju inte någon jättekommun och där finns också delar av landsbygd, men ändå är det väldigt exploaterat. Så ser det ut runt om i landet. Däremot kan det i vissa glesbygdskommuner vara väldigt lite exploaterat, men glesbygden är ju egentligen en liten del av Sverige. Däremot har vi väldigt mycket landsbygd.

Jag tycker att vi ska fortsätta värna vårt strandskydd i den mån det går, och jag hoppas att miljöministern vill göra det även om ekonomisk tillväxt ska skrivas in i plan- och bygglagen.

Anf. 11 LARS TYSKLIND (fp):

Herr talman! Nu diskuterar vi strandskydd. Det är precis som miljöministern säger att det är en nationell angelägenhet, men det har ett väldigt stort kommunalt intresse. Det är väl därför det diskuteras så mycket som det gör.

Jag delar helt uppfattningen att strandskyddet även fortsättningsvis ska ligga kvar som en skyddsbestämmelse i miljöbalken. Det får dock naturligtvis inte lägga en död hand på vissa bygder. Det kanske är det som har varit problemet – att det har fått en dålig acceptans i vissa områden på grund av att systemet har varit lite för rigitt.

Jag vill verkligen framhålla, herr talman, att reglerna måste gälla både högexploaterade områden och landsbygd. Det blir väldigt lätt så att man talar om glesbygd, det överflöd av sjöar som finns där och att detta är ett litet problem i glesbygden. Jag vill nog påstå att problemet med att ta ställning till hur man ska använda sina stränder är minst lika stort i högexploaterade områden.

Huvudpunkten är på vilket sätt man ansvarsfullt ska kunna lyfta över detta och få in det lokala intresset i sammanhanget. Jag tror väldigt mycket på diskussionen om översiktsplaneprocessen, och jag tror på ett system där man i varje kommun skulle kunna se över sina stränder, inventera dem, skaffa sig sitt eget strandskydd och få det fastlagt. Jag är helt säker på att det i många kommuner skulle sluta med att man har 25 meter på vissa ställen och kanske 500 meter på andra ställen.

Hemma i min valkrets har vi 300 meter i princip längs hela kusten. På vissa ställen känns 300 meter som att man klart är på stranden, och på andra ställen känns det som att man är väldigt långt från stranden.

Om man på ett planmässigt sätt kan titta på detta tror jag att mycket av problematiken i dagens dispensförfarande skulle försvinna. I dag går man in och tittar på ett enskilt fall vid ett enskilt tillfälle. Man har egentligen aldrig sett till helheten och vad som är alternativen i sammanhanget. Jag har en känsla av att just detta leder till många olyckliga dispenser, för kommunen har de facto inte sett över var det skulle kunna var lämpligt att etablera saker och ting.

Herr talman! Argumenten är ofta att det i glesbygden finns sjöar i överflöd. Man kan ju undra vad som menas med begreppet överflöd. Det jag tyckte var väldigt märkligt med det förslag som den förra regeringen sysslade med var att man försökte dela upp kommuner i olika typer av kommuner – kommuner med kilometer strand per invånare och sådant.

Det blev en mycket märklig diskussion. Det fanns kommuner som skulle få enklare regler och andra kommuner som inte skulle få det.

Vi har en kommun hemma i Bohuslän till exempel, Tanums kommun, med en högexploaterad kust och ett inland som mycket väl skulle kunna jämföras med en Dalslandskommun. Man har så olika förhållanden inom samma kommun, så det var en fullständigt omöjlig väg att gå egentligen. Det var väl därför som mycket av detta föll.

Jag ser verkligen fram emot att vi tar tag i den här frågan och då inom miljöbalkens ram kan skaffa generella regler där vi kan få in ett lokalt intresse på ett ansvarsfullt sätt. Det är ett så stort nationellt intresse så staten kan inte släppa sin hand från detta. Jag tror att det är därför vi har så pass obebyggda stränder i dag. Det är just för att staten har haft intresse i det hela.

Anf. 12 Miljöminister ANDREAS CARLGREN (c):

Herr talman! För det första vill jag slå fast det vi verkar vara överens om, nämligen att slå vakt om ett nationellt strandskydd. Det tycker jag är en viktig utgångspunkt för debatten. Jag har inte heller uppfattat att det egentligen finns några invändningar mot det besked som jag nu har gett för regeringens räkning, det vill säga att strandskyddet också i fortsättningen ska vara en del av miljöbalken. Därmed är en viktig grundförutsättning klarlagd för den fortsatta diskussionen om strandskyddet.

Jag delar på många sätt de synpunkter som Lars Tysklind förde fram. Jag tror att det är viktigt, just med utgångspunkten att det är en nationell angelägenhet att ha ett bra strandskydd, att också undvika att systemets legitimitet och acceptansen för systemet undergrävs steg för steg och delvis totalt på grund av alldeles för rigid tillämpning.

När vi försöker ta oss ur det tycker jag att det är intressant att utveckla lagstiftningen så att det finns större möjlighet till ett lokalt inflytande. Jag vill precis som Lars Tysklind är inne på undvika ett renodlat klassificeringssystem för kommunerna och är intresserad av möjligheten att använda översiktsplanerna som ett av instrumenten för att underlätta i det arbetet.

En annan viktig utgångspunkt som också framgår av svaret är att jag vill närma miljöbalken till plan- och bygglagen. Jag tror att det är viktigt att vi inte har två lagstiftningar med helt separata utgångspunkter som

också tillämpas delvis i strid med varandra. Den enskilde kommer i kläm vid myndigheternas lagtillämpning om det får gå för långt.

Då vi ökar möjligheterna till lokalt och regionalt bestämmande och därmed åstadkommer en del lättnader när det gäller landsbygds- och landsortsområden där exploateringstrycket inte är högt kommer det samtidigt att vara viktigt att ha ett starkt skydd i områden där trycket på exploatering är högt. Jag menar också att vi behöver göra en del förtydliganden i lagstiftningen. Till exempel vore det en fördel om man mer direkt i lagtexten kunde ange ramarna för undantag från strandskyddet.

När det gäller Kent Perssons fråga om Naturvårdsverkets genomgång av hur vi ska uppfylla miljömålet på området vill jag framhålla att det är i själva verket inte alls så stora delar av Sveriges yta som Kent Persson har fått intryck av. Många av de områden som Naturvårdsverket har kartlagt sammanfaller delvis och överlappar varandra. Så geografiskt sett handlar det sammanlagt om kanske 400 områden i Sverige. När det gäller hur skyddet av dem nu ska genomföras är det en fråga som kommer att avgöras regionalt i länsstyrelserna, lokalt av kommunerna och i andra sammanhang i arbetet. Vi ska se till att den strategin fullföljs, men den lägger inte fast hur strandskyddet ska genomföras.

Till sist vill jag säga om Bodil Ceballos mer vidlyftiga diskussion med ett lite mer övergripande angrepp på ekonomisk tillväxt att det inte är något som jag delar. Jag tycker att det är lite väl långsökt att för människor i Arjeplog eller i andra glesbygdskommuner ha Sydafrika som utgångspunkt för hur vi borde diskutera strandskyddets utveckling. Så där tänker jag förbehålla mig att ha en mer jordnära syn på frågan.

Anf. 13 KENT PERSSON (v):

Herr talman! Jag tror att vi är ganska överens om vikten av att behålla ett starkt strandskydd i Sverige. Vi är nog också överens om vikten av att få ett mer flexibelt förfaringssätt i vissa delar av Sverige, framför allt i inlandskommunerna från Bergslagen och uppåt, även i en del söderöver.

Det intressanta är trots allt de starka skrivningar som Naturvårdsverket har i sin rapport och den hotbild som man ser framför sig när det gäller just miljön kring våra vattendrag och sjöar. Det är därför man preciserar de här delarna och vill ha ett långtgående skydd som sträcker sig lång tid framöver i generationer.

Det blir, som jag ser det, en konfliktsituation för statsrådet när han också ska försöka precisera här och ge möjlighet till något flexiblere. Jag tror att det vore bra om statsrådet kunde vara lite mer tydlig nu. Framför allt: När kommer svaret på det här arbetet och översynen av strandskyddet? Det andra arbetet pågår ju nu för fullt.

När det gäller strandskyddet är det en diskussion som har pågått i den här kammaren under en lång tid, flera år tillbaka. Jag har noga följt det här ända sedan slutet av 90-talet och också verkat ute i kommunerna för att få en förändring. Jag har faktiskt en större tilltro till den kommunala kompetensen och de lokala krafter som finns att kunna hantera en sådan här fråga än vad statsrådet tycks ha.

Jag ser fram emot att det blir en samordning mellan miljöbalken och plan- och bygglagen. I dag är det två ibland motstridiga lagstiftningar. Om vi på det sättet också kan lösa den här frågan om strandskyddet är jag tacksam för den delen, att det går att göra det.

När man får ett folkligt engagemang kring en översiktsplan blir det, tror jag, skarpere bestämmelser på vissa områden än vad politikerna skulle önska. Folk som bor och verkar i de kommuner som jag representerar vet vilka värden som står på spel. De har gjort det här i generationer och ska göra det i generationer framöver. Så jag är definitivt inte rädd för ett större politiskt inflytande i de glesare delarna av landet.

Det handlar om tiden. När kommer det här arbetet? Det har nu pågått alldeles för länge. Det här är en långbänk, som någon uttryckte tidigare. Medan tiden rinner i väg jobbas det för fullt med den andra processen. Jag vill inte se att vi har två processer som ska sammansmälta där den ena sticker i väg och hamnar i beslutsförfarande långt innan frågan om strandskyddet kommer upp här och förändringar här i riksdagen. När kan vi förvänta oss någon form av besked från statsrådet?

Anf. 14 BODIL CEBALLOS (mp):

Herr talman! Jag har en annan uppfattning. Jag menar att det inte är en särskilt rigid tillämpning av strandskyddet i dag. Vi i kommunerna begär dispenser från strandskyddet i alltför många fall. Det säger jag med erfarenhet av min egen kommun som alltså är mer exploaterad än Stockholms skärgård och där vi hela tiden diskuterar det här, hela Gävleborg och alla kommunstyrelseordförandena tillsammans. Man uppvaktar regeringen. Under förra mandatperioden var det, vet jag, just för att man skulle luckra upp strandskyddet. Då har vi alltså ett län där åtminstone delar av det är mer exploaterat än Stockholms skärgård. Det är inte en så rigid tillämpning av strandskyddsreglerna.

Det finns ett stort lokalt inflytande redan i dag i och med att det är kommunerna som begär dispenserna och beviljar byggloven. Länsstyrelsen beviljar sedan dispensen. Om ingen överklagar så att frågan kommer till Naturvårdsverket blir det så.

Jag har – trots allt – stor tilltro till Naturvårdsverket. Jag tycker att vi ska ha kvar de strikta reglerna för strandskyddet, med kanske en viss variation för de kommuner som verkligen har en liten exploateringsgrad. Man ska tänka på att många anser att de har en låg exploateringsgrad trots att de har en hög sådan. Enligt miljöbalkspropositionen en gång i tiden skulle det vara en strikt tillämpning av strandskyddet.

Jag jämförde med Sydafrika – det var ett exempel – men det innebär inte att jag menar att vi ska ha två kilometer framöver. Däremot måste vi tänka på att 100 meter inte är mycket. Vi har nu klimatpåverkan att ta hänsyn till i vårt arbete med strandskyddsreglerna. Det borde också finnas med i strandskyddsreglerna framöver.

Anf. 15 LARS TYSKLIND (fp):

Herr talman! Jag har också stort förtroende för den kommunala kompetensen. Det är därför jag ser en så stor öppning i att man tar in översiktsplaner i processen. Jag märker att vi i debatten gång på gång faller tillbaka i att prata om att de glesa områdena ska ha speciella regler. Vi behöver flexibilitet över hela Sverige. Inom vissa skärgårdsområden kommer det att vara en oerhört stor restriktivitet, och det ska det vara även i fortsättningen.

I arbetet med översiktsplanen går det att dela upp och lyfta fram mycket skyddsvärda områden och mindre skyddsvärda områden. Då har

kommunen ett grepp om var det går att exploatera. Jag är övertygad om att dispensverksamheten kommer att sjunka i det läge man själv har varit med och påverkat processen.

Man måste alltid ha vissa utgångspunkter när det gäller strandskydd och flexibilitet, nämligen att strandremsan alltid ska vara fri för passage. De ska vara en viktig utgångspunkt. Där har ingen annan någon annan utgångspunkt. Det är skillnad att bygga strandnära och på stranden. Vi ska väl inte tillåta att någonstans i Sverige bygga på stranden.

Även här måste vi se över att det blir en likställd process över hela landet. Länsstyrelsen har en viktig roll i översiktsplaneprocessen att tillsammans med kommunerna föra en dialog i detta ämne. Sedan ska olika länsstyrelser i Sverige behandla frågan på samma sätt. Det är naturligtvis en stor skillnad att jobba på en länsstyrelse vid ett högexploaterat område där det är ett ständigt tryck på att ge dispenser än i en glesbygd där sådant dyker upp sällan. Jag har en vag känsla av att det blir lättare att få dispens i ett högexploaterat område – konstigt nog.

Jag tror att den nuvarande regeringen med dessa utgångspunkter har alla möjligheter att föra frågan i hamn på ett bra sätt.

Anf. 16 Miljöminister ANDREAS CARLGREN (c):

Herr talman! Låt mig betona vad vi är överens om, det vill säga att vi ska ha ett starkt strandskydd även i fortsättningen. Det är en nationell angelägenhet, och det sammanfaller många gånger med riksintressen som vi vill slå vakt om. Därför är kopplingen till miljöbalken viktig.

Vad de flesta av oss också verkar vara överens om, även om det inte tycks gälla Bodil Ceballos, är att öka möjligheten till flexibilitet. Jag vill hålla med Lars Tysklind på den punkten också, nämligen preciseringen av ökad möjlighet till flexibilitet inom kommunen. Det är därför jag tycker att det är intressant med möjligheten att använda översiktsplaneringen som ett instrument. För alla som har varit med om att göra sådana är det en möjlighet att i helhetssammanhang väga in hur utvecklingen i kommunen ska klara att gynna företagande och samtidigt slå vakt om orubbliga miljövärden som inte får hotas. Jag ser också en viktig roll för länsstyrelserna i fortsättningen när det gäller att bevaka och se till att systemet verkligen leder till en ökad likabehandling i landet – det är man inne på i remissvaren – och att de nationella intressena bevakas.

Kent Persson tog upp den andra frågan, det vill säga Naturvårdsverkets hotbild. Återigen vill jag konstatera att det har skett i ett helt annat sammanhang. Det är inte i sammanhanget fråga om tillämpningen i strandskyddslagstiftningen utan det är i sammanhanget fråga om hur riksdagens miljömål ska genomföras. Där har verket slagit fast att det finns ett antal områden med mycket höga skyddsvärden. Låt oss inte blunda för att det kan finnas konflikter på grund av intressen som inte sammanfaller. Det är därför vi har miljöbalken, för att slå vakt om vad som under alla förhållanden ska skyddas, och dessutom plan- och bygglagen som en avvägningslagstiftning.

Jag kommer att se till att vi har möjlighet att med hjälp av lagstiftningen slå vakt om det som under alla förhållanden orubbligt ska skyddas. Samtidigt tycker jag att det är viktigt att Naturvårdsverkets arbete med att uppfylla miljömålen bedrivs seriöst. Annars blundar vi om det skulle uppstå problem och konflikter.

Det är länsstyrelser, kommuner, organisationer och andra lokala och regionala aktörer som nu ska genomföra det långsiktiga skyddet i nästa steg. Man måste självklart väga in hur man behandlar strandskyddet. Men det är två olika processer. Den ena gäller strandskyddslagstiftningen och den andra gäller miljömålen.

Jag delar uppfattningen att det finns ett folkligt stöd för bevarande av kusterna. Därför är jag inte heller orolig, precis som Kent Persson säger. Jag delar också uppfattningen att det sannerligen har varit en långbänk på området. Jag har inte tänkt att sitta kvar på den långbänken. Det är därför som regeringen så snabbt har agerat, till skillnad från den tidigare ganska tröga regeringen. Den var lite räddhågad, vag och försiktig, visste inte hur man skulle gå fram och gav olika signaler. Jag siktar på att lägga fram en proposition nästa år – jag lovar inte – under första halvan av vår valperiod, inte som för den förra regeringen inte ens under en valperiod.

Sist vill jag säga till Bodil Ceballos att vi har olika uppfattning i en del av frågorna. Det hör jag. Det bygger på den skräckbild där Bodil Ceballos för att kunna motivera sin oro måste fråga hur det skulle bli om vi bebygger hela kusterna. Det var precis så som Bodil Ceballos sade. Jag konstaterar att det över huvud taget inte är det som är aktuellt. Det är skillnaden. Jag bygger inte detta på skräckbilder utan på hur det faktiskt ser ut i verkligheten.

Anf. 17 KENT PERSSON (v):

Herr talman! Jag får passa på att tacka för svaren från statsrådet. Jag har delvis blivit något nöjdare. Det finns vissa frågetecken som har tagits upp. Det gäller framför allt problemet med de olika bedömningar som görs vid överklaganden av dispenser från olika länsstyrelser. Jag uppfattar att ni tänker ta tag i den frågan och se till att det blir en mer enhetlig bedömning runt om i landet.

Det jag inte har fått riktigt bra svar på är den hotbild som målas upp av Naturvårdsverket i arbetet med miljömålen. Skogsbruket är den stora hotbilden för vattenmiljöer, stränder och sjöar. Delar ni uppfattningen att det utgör en stor hotbild eller ser ni det som en resurs för tillväxt i Sverige? Skogsbruket i vid bemärkelse genererar exportintäkter netto i Sverige motsvarande ungefär 60 procent. Det är stora värden, inte bara arbetstillfällen.

Strandskyddet är en pusselbit för regional utveckling. Det är en del som är nog så viktig att vi har med oss i det fortsatta arbetet om vi ska få ett Sverige där hela landet lever. Andra delar är givetvis infrastruktur-satsningar. Jag ser fram emot att de ska komma någon gång. Men utgör skogsbruket en sådan hotbild som Naturvårdsverket skriver i rapporten?

Anf. 18 Miljöminister ANDREAS CARLGREN (c):

Herr talman! Låt mig direkt på den frågan svara att jag självfallet ser skogsbruket som en mycket stor tillgång för Sverige, såväl ekonomiskt, för jobbens skull, för den lokala och regionala utvecklingens skull, som för miljöns skull.

Däremot vore jag dum om jag blundade för att det ibland kan uppstå konflikter mellan en del av sättet att utveckla skogsbruket och miljöintressen. Då vill jag lösa de konflikterna i första hand i samband med skogsbruket men också med tydlighet om vilka bestämmelser som gäller och vilka regler som ska tillämpas.

Jag ser Naturvårdsverkets redovisning som en tillgång just för att öka förutsättningarna för en nationell strategi för att skydda våra vattenanknutna natur- och kulturmiljöer. Det är ett led i miljömålsarbetet. Men det ska inte vara en strategi för att åtgärda brister i den nuvarande strandskyddslagstiftningen. Så är det inte heller menat. Så ska det inte tillämpas.

Därför ser jag det som viktigt att vi klargör i lagstiftningen vad som gäller för strandskyddet, och där siktar jag, som jag har sagt, på en proposition 2008.

Som diskussionen här har låtit kan jag konstatera att det bör finnas möjlighet att genomföra en sådan förändring med ett brett stöd i Sveriges riksdag. Det ser jag fram emot, därför att med det kan vi skapa långsiktiga regler på området. Jag tror att det är viktigt. Det ligger i miljöns intresse. Då kan vi, med det folkliga stöd som vi långsiktigt kan garantera för strandskyddet, se till att vi har ett bra strandskydd här i landet som en del av ett nationellt skydd och också som ett sätt att skydda riksangelägenheter för framtida generationer.

Överläggningen var härmed avslutad.

6 § Svar på interpellation 2006/07:631 om ångermånaden för asylsökande

Anf. 19 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (m):

Herr talman! Mats Pertoft har frågat mig om jag är beredd att ta initiativ till att Migrationsverket förändrar sitt regelverk så att flyktingar kan få hjälp med att få en ny placeringskommun även efter den första månaden och möjligen under hela processtiden tills de fått uppehållstillstånd.

Ansvar för mottagande av asylsökande i Sverige ligger i huvudsak på staten enligt vad som framgår av lagen om mottagande av asylsökande med flera. Av detta ansvar följer att Migrationsverket ska ordna lämpligt boende i anläggningar för de utlänningar som ansökt om asyl eller uppehållstillstånd på grund av skyddsbehov eller som har tillfälligt skydd och som inte ordnar boendet på egen hand. Detta medför att en asylsökande som valt att ordna boendet på egen hand kan vända sig till Migrationsverket under hela tiden som asylsökande för att få hjälp att ordna ett nytt boende på en av verkets anläggningar.

Den asylsökande upplyses genom Migrationsverket om de olika boendealternativ som är möjliga under tiden som asylsökande i Sverige. Information om möjligheten att bo hos vänner eller släktingar eller att få hjälp med ett boende anvisat av Migrationsverket lämnas både muntligt och skriftligt av handläggare. Asylsökande i så kallat eget boende informeras om möjligheten att han eller hon när som helst under tiden som asylsökande kan vända sig till Migrationsverket för att få hjälp med att flytta till ett anläggningsboende.

Såvitt jag kan bedöma är den flexibilitet som Mats Pertoft efterlyser fullt möjlig inom ramen för nu gällande lagstiftning, och initiativ till förändringar för tiden som asylsökande behövs därför inte.

Personer som har beviljats uppehållstillstånd och som har ordnat boende på egen hand under den tid asylansökan prövats har rätt till ersättning från Migrationsverket under en månad från den dag tillståndet beviljades. Under denna månad tillfrågas dessa personer om de vill få hjälp med bosättning i en anvisad kommun. Kritik har framförts att denna månad är en för kort period för att planera sitt framtida boende. Samtidigt bör den framtida boendesituationen vid ett eventuellt uppehållstillstånd inte vara en ny fråga för den enskilde.

De problem som är förknippade med det egna boendet kommer att utredas. Inom Regeringskansliet förbereds för närvarande en utredning som bland annat ska se över asylsökandes boendesituation.

Anf. 20 MATS PERTOFT (mp):

Herr talman! Tack för svaret, statsrådet!

Det här är inte en helt lätt fråga. Som Södertäljebo brottas jag nästan dagligen med dessa frågor. Jag måste medge att reglerna inte var helt klara för mig när jag ställde interpellationen, och nu har jag blivit betydligt klokare. Jag tackar för klargörandet.

Det som klargörs i svaret är också Migrationsverkets stora ansvar under den period när man söker asyl. Det är just det som jag upplever som ett problem, på så sätt att Migrationsverket inte alltid, i alla fall inte i Stockholmsområdet, verkar vara så bra på att kommunicera med kommunerna.

Den fråga jag fick med mig från flera asylsökande i Solrosen, som är den verksamhet som Södertälje kommun bedriver tillsammans med Migrationsverket i Södertälje, gällde att man inte får den här kommunikationen. Kommunen har också haft problemet att man försökt informera asylsökande vid sina första möten med flyktingar och fått nej till att informera om till exempel bostadssituation och annat.

Eftersom detta rör en kommun som tar emot flest flyktingar per invånare i Sverige i dag, och som i amerikansk press utnämnts till "lilla Bagdad" eller något liknande, är det en svår fråga.

Det här innebär att det ligger ett väldigt stort ansvar på Migrationsverket att inte bara ta till sig det första beskedet att de asylsökande väljer eget boende utan även, i samråd med de kommuner där man väljer eget boende, vara med och påverka för att på frivillig väg försöka få till en större spridning. Det är till exempel att även fortsatt under den här tiden informera om möjligheten att välja andra kommuner i Sverige när man vill ha ett eget boende än de som är starkast utvalda.

Därför är min fråga fortsatt till statsrådet: Kan man tänka sig att intensifiera den här kommunikationen just mellan Migrationsverket och de kommuner där de väljer eget boende, för att på frivillig väg råda bot på den starka koncentration som vi ser i ett fåtal kommuner i dag?

Anf. 21 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (m):

Herr talman! Det här är naturligtvis viktiga frågor, och det gläder mig att jag får möjlighet att tydliggöra regelverket i diskussionen med Mats Pertoft.

Först och främst vill jag understryka att Migrationsverket självfallet bör upplysa om såväl bostads- som jobbsituation och samverka med kommunerna. Jag förutsätter självfallet att så sker på lämpligt sätt.

Alla asylsökande informeras under tiden som asyländret prövas om möjligheterna att få hjälp med bosättning vid ett eventuellt beviljande av uppehållstillstånd. Frågan om den framtida bosättningen bör således inte vara ny, som jag sade i mitt svar, vid tidpunkten för ett eventuellt uppehållstillstånd. Det måste vara den viktiga frågan i den här diskussionen.

Vad jag har erfarit är att samtliga asylsökande som beviljas uppehållstillstånd tillfrågas om de vill få hjälp med att ordna boende i en anvisad kommun. Detta gäller både för boende i anläggningsboende och för boende i så kallat eget boende.

De flesta som under tiden som asylsökande har valt ett så kallat eget boende väljer dock att tacka nej till att få hjälp med bosättning i en annan kommun och bo kvar i den kommun som de bott i under tiden som asylsökande. Detta kan naturligtvis ha flera olika orsaker.

Det finns i nuläget för samtliga inom asylsystemet och efter ett eventuellt uppehållstillstånd möjlighet att få hjälp med bostad. Valet av boendeform är ett fritt val, men det är ingen asylsökande i Sverige i dag som behöver vara utan bostad. Det måste jag säga efter att ha sett en del av de reportage som visas i medierna och som är något störande. Man framställer det ibland som att det är ett tvång att bo i en gammal bil eller utan tak över huvudet. Så är inte fallet. Vem som helst som behöver det i asylsystemet har möjlighet att kliva in till Migrationsverket och be att få hjälp med att ordna en bostad, och då sker det också.

Anf. 22 MATS PERTOFT (mp):

Herr talman! Tack för det fortsatta svaret, statsrådet!

Jag håller helt med om att det är en svår process. Det är klart att man har rätt till en bostad. Man har säkert också bostäder, antar jag, även om de ibland kan vara trångbodda. I så fall är det ett självvalt förhållande.

När man som asylsökande har valt ett eget boende hos släktingar, bekanta och så vidare, i det här fallet i Södertälje, har man valt ett boende som säkert känns mycket tryggt – åtminstone de första veckorna, tills man känner sig mer hemma i Sverige och inser att man inte längre lever i Bagdad under hot av olika terrorgrupper. Men problemet uppstår när man efter kort tid märker att man vill ha ett annat boende, och det går inte att ordna i till exempel Stockholmsområdet med den bostadssituation vi har. Här skulle det behövas starkare signaler till Migrationsverket om att man ska ha konstant, permanent kommunikation med de kommuner där de asylsökande har bosatt sig för att fortsatt informera om möjligheterna att få hjälp med annat boende.

Jag vet att man har den rätten i dag. Det är säkert några som utnyttjar den. Men jag tror att en ökad kommunikation mellan Migrationsverket och de kommuner där de asylsökande bosätter sig på egen hand vore väldigt bra för att på frivillig väg lösa de problem som annars riksdagen blir tvungen att lösa. Trycket inom partierna ökar när det gäller att hitta lösningar på detta problem.

Anf. 23 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (m):

Herr talman! Bostadssituationen är självfallet en viktig fråga för det som Mats Pertoft sist kommer till, nämligen integrationen. Personer som beviljas uppehållstillstånd omfattas av samma skyldigheter och rättigheter som övriga bosatta i Sverige. Det är viktigt att understyrka detta. Därför är det också viktigt att dessa personer etablerar sig i vårt samhälle så snabbt som möjligt.

Av den anledningen är det inte heller önskvärt att personer fortsätter att vara inskrivna i Migrationsverkets mottagandesystem efter att uppehållstillstånd har beviljats, vilket ju har framförts som ett alternativ. Jag delar inte den uppfattningen.

Det är samtidigt viktigt att nyanlända ges förutsättningar att skapa sig en framtid i Sverige och att bosättning därför sker i kommuner med en god arbetsmarknad. På den sista punkten är vi nog överens. Det är viktigt och angeläget att uppmuntra människor att söka sig dit där jobben finns. Just därför har jag valt att som statsråd uppmärksamma den här frågan. Inom Regeringskansliet förbereds för närvarande en utredning som ska se över bland annat de asylsökandes boendesituation och hur regelverket i dag ser ut.

Det är också viktigt att understryka att även om man väljer ABO, anläggningsboende, behöver det inte bli trångbott. Det regelverk som finns ser till att familjer får egna lägenheter. Om man är ensamstående får man bo tillsammans med någon av eget kön. Man delar upp människor på ett sådant sätt att det inte handlar om åtta eller tolv personer i samma lägenhet. Den tid är sedan länge förbi då vi tog gamla sjukhus eller militärförläggningar i anspråk för ABO. Anläggningsboendet utgörs av riktiga lägenheter. Detta är något som missas i debatten ibland.

Avslutningsvis vill jag understryka en annan sak som är viktig i diskussionen. Jag tror absolut att det finns ett utrymme för ytterligare samverkan mellan kommun och stat på de här punkterna. Den utredning som vi nu kommer att tillsätta kommer också att få i uppgift att se över hur den samverkan fungerar i dag. Jag vill också understryka att det här till syvende och sist är ett åtagande som går i bägge riktningar. Jag förutsätter att de asylsökande som hamnar ute i landets kommuner också betraktas som normala kommunmedborgare och inte som något man tar på sig som en extra börda eller motsvarande. Så får det inte vara, för det skickar fullständigt felaktiga signaler.

Anf. 24 MATS PERTOFT (mp):

Herr talman! Tack, statsrådet, för fortsatta svar.

Naturligtvis ska alla invånare, oberoende av varifrån i världen de kommer eller från vilka förhållanden de kommer, betraktas som normala kommunmedborgare. Vi är helt överens på den punkten.

Det jag efterlyste är, eftersom situationen i Sverige åtminstone i vissa kommuner är akut, att man redan innan man börjar med utredningen klargör för Migrationsverket att det gäller att samarbeta med de kommuner där asylsökande som ännu inte har fått uppehållstillstånd väljer att bosätta sig. Man måste samarbeta för att hitta de bästa lösningarna för den fortsatta processen. I Södertälje har vi en situation där det inte alltid är enkelt att samarbeta med Migrationsverket.

Jag hoppas att det blir bättre med den nya ledningen, men det vore klädsamt och skulle underlätta processen om man pekade med hela handen och klargjorde att samarbetet måste finnas för att möjliggöra både den kommunala processen och – i de fall det blir så – att den fortsatta integrationen sätter i gång så tidigt som möjligt. Vi vill ju alla att de som söker sig hit ska lyckas på bästa möjliga sätt.

Anf. 25 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (m):

Herr talman! På den sista punkten är vi definitivt överens. Det är viktigt och angeläget att människor som söker sig till Sverige lyckas komma in på arbetsmarknaden, etablera sig och skapa sig en bra framtid. Som statsråd ska jag naturligtvis akta mig för att peka med hela handen. Vi har självständiga myndigheter i Sverige, och självständiga myndigheter fattar självständiga beslut utifrån det ramverk och regelverk som riksdag och regering ställer upp.

Jag tolkar det som att vi är överens på tre viktiga punkter. Det gäller behovet av dialog mellan landets kommuner och staten inom ramen för de befintliga systemen eller inom ramen för sådana system som kan bli en följd av den utredning som regeringen kommer att ta initiativ till. Vi är också överens om att en asylsökande som beviljas uppehållstillstånd tillfrågas om huruvida han eller hon vill få hjälp att ordna boende i en anvisad kommun. Jag har inte fått några invändningar mot det. Vi är också överens om att ingen asylsökande behöver bo trångt eller vara utan bostad.

Vi måste se över de system som har funnits sedan en lång tid. Det är ett antal år sedan lagen om mottagning av asylsökande kom till. Det finns all anledning att se över den, inte minst i ljuset av den inströmning som nu sker. Men det måste ske med utgångspunkt från arbetslinjen och från att allt som göras kan ska göras för att se till att människor får en bra start när de väl har kommit till Sverige.

Överläggningen var härmed avslutad.

7 § Svar på interpellation 2006/07:542 om gränspolisens agerande och rätten till vård

Anf. 26 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (m):

Herr talman! Ulla Andersson har ställt fyra frågor till mig mot bakgrund av ett enskilt avvisningsärende gällande en man i behov av dialysbehandling som avvisats från Sverige.

Med utgångspunkt från en beskrivning av gränspolisens agerande i samband med avvisningen har Ulla Andersson frågat vilka åtgärder jag

avser att vidta för att liknande beteende från gränspoliserna inte upprepas. Som minister varken får eller vill jag kommentera ett enskilt fall. Jag vill dock framhålla att efter ett avslag på en asylansökan och att beslut om avvisning har fattats är den enskilde skyldig att lämna Sverige. När Migrationsverket ska verkställa ett avvisnings- eller utvisningsbeslut sker detta i nära samråd med personen som ska lämna landet. Bland annat upplyser myndigheten om vilket datum och vilken tid som avresan ska genomföras. Personen i fråga ges då tillfälle att genom kontakt med vårdgivare i hemlandet planera in behandling i omedelbar anslutning till hemkomsten. Om han eller hon motsätter sig verkställighet och inte samarbetar med Migrationsverket kan ärendet överlämnas till polisen. Att arbeta med verkställighetsarbete i utlänningsärenden kräver erfarna poliser med en väl utvecklad förmåga att bemöta människor i svåra situationer. Polisen ska uppträda på ett sätt som inger förtroende och som inte kränker den enskildes rättigheter och värdighet. Att detta är särskilt viktigt i utlänningsärenden behöver knappast understrykas. Det pågår för närvarande ett omfattande arbete på Rikspolisstyrelsen för att skapa en än mer rättssäker och effektiv verksamhet på detta område.

Ulla Andersson har vidare frågat vilka åtgärder jag avser att vidta för att förhindra att personer som är svårt sjuka och inte kan få vård i hemlandet avvisas samt hur svenska myndigheter ska garantera och följa upp att mycket sjuka personer som avvisas får vård i mottagarlandet. I utlänningslagen ges möjlighet att bevilja uppehållstillstånd på grund av synnerligen ömmande omständigheter förutsatt att uppehållstillstånd inte kan beviljas på någon annan grund. Då görs en sammantagen bedömning av personens hela situation men vissa omständigheter beaktas särskilt, bland annat personens hälsotillstånd.

Saknas adekvat vård i hemlandet för en enskild som lider av en livshotande sjukdom kan det vara ett skäl att bevilja uppehållstillstånd. Vid bedömningen av möjligheterna att erhålla vård i hemlandet ska en avvägning göras huruvida det är rimligt att vården ges i Sverige. Det faktum att Sverige kan erbjuda bättre vård än hemlandet eller mottagarlandet anses inte vara tillräckligt skäl för uppehållstillstånd. Sverige kan inte ta ett ansvar för vård i utlandet av en person som inte har laglig rätt att stanna i Sverige. Vi kan inte heller påverka hur andra länder sköter sin hälso- och sjukvård.

Slutligen har Ulla Andersson frågat vilka åtgärder jag avser att vidta för att bedömningen av säkerhetsläget för PLO-sympatisörer i Syrien ska ske i överensstämmelse med svenska konventionsåtaganden. Enligt den instans- och processordning som infördes den 31 mars 2006 prövar Migrationsverket, migrationsdomstolarna och Migrationsöverdomstolen ärenden i enlighet med utlänningslagen som i sin tur baseras på de konventioner Sverige är bundet av. Regeringen är inte längre vägledande instans och kan inte påverka tillämpningen av lagen. I det enskilda fallet måste de relevanta uppgifterna i första hand tillhandahållas av den asylsökande själv. Bevisbördan ligger hos den som åberopar en viss omständighet. Migrationsverket har, i egenskap av förvaltningsmyndighet, ett ansvar att tillse att varje ärende utreds i tillräcklig mån. I domstolen åligger det parterna att lägga fram den bevisning och information som de anser är viktiga för rättens bedömning. Domstolen har även ett utred-

ningsansvar. På så vis har kraven på rättssäkerhet tillgodosetts med den nya process- och instansordningen.

Anf. 27 ULLA ANDERSSON (v):

Herr talman! Jag får tacka statsrådet för svaret, som jag tyvärr tycker är rätt innehållslöst och lite uttrycker att man varken kan eller vill göra något. Men förhoppningsvis utvecklar statsrådet sina tankar och sin politiska vilja här i talarstolen. Kanske medger han också att det behövs en förändring. Sverige avvisar nämligen i dag dödssjuka personer utan att de garanteras vård i mottagarlandet. Jag tog upp ett enskilt fall för att visa att så är faktum. Jag skulle kunna ta upp fler fall – tyvärr.

Jag tänker också på gränspolisens agerande. Vi har haft gränspoliser i ett antal år här i Sverige. Det skulle nog vara på tiden att utvärdera deras arbete, vilka konsekvenser det har fått och hur det faktiskt fungerar och se om några förändringar skulle behövas.

Jag skulle vilja att statsrådet tänkte sig följande:

Tänk att du själv är politiskt aktiv och tvingas fly från ditt hemland till en diktatur där du blir en människa utan rättigheter och där politisk aktivitet anses vara släktsmittande. Du trakasseras och förföljs. Människor i din omgivning, din släkt, till och med dödas på grund av politisk aktivitet. Då flyr du till ett tredje land. Du kommer hit till Sverige, och här blir du också svårt sjuk. Men inte hjälper det, utan du utvisas efter tre år på ett kränkande sätt – det är till och med våldsinslag. Och det sker utan kontroll av att du får vård i det land som du sänds till.

Nu ligger du där i sängen och vet att det dröjer ett år tills du får tillgång till den vård som du behöver tre gånger i veckan för att över huvud taget överleva. Du är helt utlämnad till andra personers givmildhet för att överleva. Dessutom vet du att säkerhetspolisen kommer att förfölja dig. Du har redan blivit arresterad, och de kommer igen, för det har de redan gjort.

Jag hoppas att statsrådet aldrig hamnar i den situationen. Jag anser inte att någon människa borde hamna i en sådan situation. Det här är en mycket inhuman politik. Jag skulle vilja uttrycka det som Njurförbundet uttrycker det i ett brev till statsrådet. Den här personen kommer sannolikt att avlida, och Sverige bör förklaras skyldigt om han avlider.

Men det här är väl inget som statsrådet vill ska hända igen? Därför kommer väl statsrådet att se över det regelverk som vi har i dag?

Ministern verkar tro, enligt de svar han givit, att man kan likna detta att söka asyl i ett land med att åka iväg på semester. När man då får beskedet att man inte får stanna är det bara att lyfta på telefonluren och ringa och beställa tid hos doktorn.

Men Migrationsverket har inte ens kollat upp om det finns tillgång till den vård som de faktiskt hänvisar till, utan det har andra personer fått göra. Det visar sig att den sjukvård som både Migrationsverket och ambassaden i Syrien hänvisar till faktiskt inte finns tillgänglig. Man har missat att personen i fråga har hepatit B. Då är det en väntetid på ett år i landet. Det här tycker jag kännetecknar en dålig handläggning av ett ärende som rör en människas liv.

Min fråga till statsrådet är: Anser statsrådet att vi på något sätt ska ändra regelverket så att vård ska garanteras i det hemland som man

skickar personer till framöver och att de annars inte ska avvisas? Det tycker jag skulle vara ett minimikrav i en humanistisk stat.

Prot. 2006/07:128
18 juni

Anf. 28 BODIL CEBALLOS (mp):

Herr talman! Det är nästan överflödigt att gå upp i talarstolen efter Ullas inlägg.

Det här handlar om en man från vårt närområde som naturligtvis hamnade i en väldigt besvärlig situation. Han hämtades direkt utanför sjukhuset, fick inte åka hem och hämta sitt pass, fick inte hämta några tillhörigheter, utan skickades direkt ned till Märsta och sedan vidare ut. Det är klart att man hämtade honom direkt efter att han hade varit på dialys med tanke på Migrationsverkets uppfattning om vad ett verkställighetshinder är.

Några tjänstemän på Migrationsverket var med på en debatt som vi hade för ett tag sedan. Där förklarade de att verkställighetshinder är om man hinner dö på vägen, så att säga. Och den här mannen hann naturligtvis inte dö på vägen, utan han skulle sedan försöka hitta sjukvård någonstans. Han klarade sig till Syrien i alla fall.

Det är väldigt svårt för oss vanliga normala att förstå att lagen faktiskt tillämpas på det här sättet. Det känns väldigt märkligt att ett verkställighetshinder enbart finns från det att man sätts på planet i Sverige till det att man faktiskt släpps av på flygplatsen på hemmaplan.

Jag har tagit upp den här frågan tidigare, just om asylsökande som har blivit så sjuka här i Sverige att man faktiskt inte kan garantera vård i hemlandet. Då får man inte bryta de här vårdkedjorna.

I det här fallet har man brutit vårdkedjan. Det minsta Sverige eller Migrationsverket då borde göra är ju att se till att den här personen har en möjlighet. Migrationsverket skulle självt kunna ordna med läkarkontakt etcetera i personens hemland innan personen åker hem.

Det är ju som Ulla säger. Det första en människa gör när hon eller han blir utvisad är inte att ringa på telefon och säga: Nu vill jag ha en läkartid.

Så går det naturligtvis inte till. En människa som har flytt från ett land kan inte bara återvända hur som helst även om Sverige anser att den personen inte har rätt att vistas här.

Man kan också fråga sig: Vilka anses ha rätt att bo i det här landet? Vi anser ju till och med att de kristna i Irak som mer eller mindre slaktas inte ska få stanna av flyktingskäl utan i stället av synnerligen ömmande omständigheter etcetera. Vi har en väldigt restriktiv syn på vilka som ska få stanna och inte.

Gränspolisens metoder är också någonting som vi har haft uppe ett antal gånger. Vi hade en hearing i socialförsäkringsutskottet. Vi hade också ett frukostmöte med det tvärpolitiska nätverket här i riksdagen där vi diskuterade just de frågorna.

Jag vet inte om migrationsministern också blir uppringd av många människor som har sådana här problem, men jag blev uppringd häromdagen av en man som togs på gatan.

Han har inte varit gömd ens en gång, utan han har bott hemma med sin fru. Han har rätt att bo här, men han måste åka till sitt hemland för att söka uppehållstillståndet för att sedan komma hit.

Svar på
interpellationer

Han skulle hämta sonen, eller hennes son, på flygplatsen. Han fick inte göra det. Sonen stod där i två timmar och väntade på sin pappa och fick inte veta någonting om vad som hade hänt etcetera.

Polisen hade hämtat honom och satt honom i förvar här. Samtidigt är det här en man som är gift här i Sverige sedan många år tillbaka och borde få stanna här. Men man säger att han ska åka hem och söka uppehållstillstånd. Nu har han sagt att han ska försöka, men i alla fall.

Jag skulle vilja att migrationsministern verkligen tittar på det här med vårdssituationen. Vad kan vi i Sverige göra när vi hamnar i situationen att en människa ska avvisas? Vad kan vi göra för att garantera att den personen får vård? Och vad kan vi göra för att garantera att gränspoliserna sköter sig?

Anf. 29 TALMANNEN:

Innan jag lämnar ordet till statsrådet vill jag bara vara mycket klar med att ni balanserar på gränsen till hur man får använda enskilda fall. Vi behandlar inte enskilda fall. Man kan använda enskilda fall som exempel, men det är inte rimligt att dra detta för långt. Det är inte vi som ska behandla dem.

Anf. 30 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (m):

Herr talman! Det är ju så att för ett statsråd är det väldigt klart definierat vad man får lov att tycka och tänka och vad man får lov att uttrycka i den här talarstolen och rent allmänt i ämbetet. 75 procent av det som ni har tagit upp här har jag ingen möjlighet att kommentera, och därför kommer mitt svar också att bli ganska kort. Jag kommer att inrikta mig bara på de delar som handlar om regelverkets tillämpning i sig.

Man kan titta på hur utlänningslagen är skriven. Där ges möjlighet att bevilja uppehållstillstånd på grund av synnerligen ömmande omständigheter, men det är under förutsättning att uppehållstillståndet inte kan beviljas på någon annan grund. I ett sådant läge – om man lämnar in en ansökan och får den prövad med det ingångsvärdet – gör man en sammantagen bedömning av personens hela situation, men beaktar då särskilt vissa omständigheter, bland annat personens hälsotillstånd.

Saknas adekvat vård i hemlandet när man gör den här bedömningen för en enskild som lider av en livshotande sjukdom kan det alltså, enligt hur lagen är stipulerad och uppställd, vara ett skäl för att bevilja uppehållstillstånd. Men jag betonar att det *kan* vara ett skäl – inte *att* det är ett skäl. Det *kan* vara ett skäl.

Vid bedömningen av möjligheterna att erhålla vård i hemlandet ingår också i lagstiftningen ett krav på att man gör en avvägning av huruvida det är rimligt att den här vården ges i Sverige eller inte. Den saken kan man säkert sedan diskutera, men det är inte upp till mig som statsråd att ha synpunkter på hur myndigheterna gör bedömningar i de här frågorna, och det är inte jag som tolkar lagstiftningen.

Det faktum att Sverige i dag i vissa fall säkert kan erbjuda bättre vård än hemlandet eller mottagarlandet anser inte heller lagstiftaren – Sveriges riksdag som har lagt fast ramarna för det här arbetet – vara tillräckligt skäl för uppehållstillstånd. Varför det är så är också ganska givet, faktiskt. Sverige kan inte ta ansvar för vård i utlandet av en person som faktiskt inte har laglig rätt att stanna i Sverige.

Inte heller kan vi, med utgångspunkt i det här resonemanget, ställa upp krav eller synpunkter på hur andra länder i vår omvärld väljer att lägga upp sin hälso- och sjukvård, vilka krav man ställer och hur man väljer att ställa upp profilerna i övrigt för dem som söker vård. Det här tycker jag är viktigt och angeläget att slå fast.

Den lagstiftning som vi har är bra. Den är utformad på så sätt att den ger goda möjligheter för den enskilde att få sitt fall prövat rättssäkert i alla instanser, såväl av Migrationsverket som av de domstolar som har att göra den slutgiltiga bedömningen och utvärdera det enskilda fallet i processen. Jag ser ingen anledning i dag till att ta initiativ till att förändra den nuvarande lagstiftningen.

Anf. 31 ULLA ANDERSSON (v):

Herr talman! Tack, statsrådet! Som jag sade i min inledning tog jag upp ett enskilt fall för att utifrån ett konkret fall visa hur det faktiskt ser ut och att det finns flera sådana fall. Utifrån det ville jag ha en principiell diskussion om statsrådet anser att det är meningen att vi skulle gå in och ändra i de regelverk som finns och att man skulle garantera, från vårdgivande myndigheters sida, att vård kan ges i hemlandet, om det skulle kunna vara ett sätt att förbättra den här situationen och den här hanteringen. Den frågan kvarstår, eftersom jag tycker att statsrådet fortfarande inte har svarat på den.

Njurförbundet har tillskrivit statsrådet. Jag vet inte om han har hunnit läsa det ännu, men det var för två månader sedan ungefär. Man skriver så här: "Bland de flyktingar som utvisas från Sverige ingår människor med livshotande sjukdomstillstånd. Flera njursjuka i dialysbehandling har utvisats utan att varken Migrationsverket eller polisen som verkställande myndighet har förvässat sig om att den njursjuka får behandling vid ankomsten. Att den utvisade bedöms överleva flygtransporten är det enda som krävs enligt regelverket." Utifrån detta tycker jag att det kunde vara rimligt att ställa frågan till statsrådet om han anser att detta är en human hantering.

Sedan kan vi gå in lite mer på det här med gränspoliserna. Alltför många gånger, i alla fall i mitt hemlän, kan man läsa i tidningarna om att både våld och andra kränkande inslag har varit i bruk från gränspolisens sida. Visst är det säkert en väldigt svår situation man hamnar i, i en trängd situation där en människa kanske ser hela sitt liv falla sönder, men man borde ändå på något sätt garantera en mer rättssäker tillämpning. Det här sker upprepade gånger utan att man gör något åt situationen – det är så man upplever det när man tar del av de här berättelserna. Jag vet också att anmälningar har lämnats in och att de inte har hunnit hanteras än.

Det skulle vara intressant att höra vilka erfarenheter statsrådet har fått ta del av från andra delar av landet och om det är samma bild som vi har fått från vårt hemlän. Det tycker jag är en mycket etiskt viktig princip, för jag anser att även gränspoliserna tydligare borde ha en mer humanistisk inställning och en mer etisk inställning i sitt agerande.

I det enskilda fallet, som jag vet att statsrådet inte kan kommentera, var det till och med så att man inte ens fick ta med sig sin medicin, som man behövde för livsuppehållande insatser, utan det vägrade gränspoli-

sen att tillåta. Det måste väl ändå vara en helt orimlig hantering? Fortfarande har de personliga tillhörigheterna inte heller kommit fram.

Jag hoppas att statsrådet kan utveckla sina tankar utifrån om han anser att vård i hemlandet ska vara garanterad innan man blir utvisad från Sverige, eller om han anser att det fortfarande är rätt att man bara ska klara av flygtransporten, oavsett om man sedan överlever i det land man utvisas till eller inte. Är det rätt hantering från vår sida?

Anf. 32 BODIL CEBALLOS (mp):

Herr talman! Jag är också mycket väl medveten om att migrationsministern inte kan kommentera enskilda fall. Det jag tycker är det viktiga i just den här frågan är vårdssituationen – att kunna garantera vård. Jag vill alltså snarare att vi ska ha det här som en diskussion och lyfta upp frågan. Migrationsministern kan naturligtvis inte påverka hur Migrationsverket tillämpar lagen eller hur migrationsdomstolen tolkar lagen, men däremot kan vi här i kammaren, om lagen är dålig, faktiskt förändra den.

Jag tycker att när det gäller just vårdssituationen så brister det. Att skicka en människa till en säker död kan man inte acceptera i ett samhälle som anser sig vara humant. Jag upplever att det är så i vissa situationer: Vi skickar människor rakt ut till döden.

Men sedan är det också en fråga om gränspolis och hur de agerar. Det är olika i olika delar av landet, har vi sett. Det gjordes en utredning. Man har tittat över detta lite. I vissa distrikt är det på ett sätt, och i vissa andra distrikt är det på ett annat sätt. I vårt distrikt är det inte särskilt bra, vet jag, därför att man har en inställning där som inte är korrekt, skulle jag vilja säga, och det står ju här i svaret att den ska vara korrekt. Man ska uppträda på ett sätt som inger förtroende och som inte kränker den enskildes rättigheter och värdighet. Men tyvärr är det ju inte så överallt, och det här är någonting som migrationsministern förmodligen måste försöka ta tag i och se till, med utbildningsinsatser eller någonting annat, att vi får ett värdigare bemötande.

Visst är det så: Ska man avvisas så ska det ske på ett värdigt sätt. Man måste också vara garanterad åtminstone att man får möjlighet att komma till den där läkaren på ett eller annat vis.

Anf. 33 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (m):

Herr talman! Först och främst måste jag säga att det som Ulla Andersson läste upp ur brevet från Njurföreningen ju är fel. Jag är lite förvånad över att man använder det som ett argument i debatten här i dag.

Flyktingar avvisas inte från Sverige. Flyktingar får uppehållstillstånd. Det påståendet stämmer inte.

När det sedan gäller frågan om polisen och polisens arbete är det viktigt att understryka att det för närvarande pågår ett relativt omfattande arbete på Rikspolisstyrelsen för att skapa en mer rättssäker och effektiv verksamhet på det här området. Bland annat ska en nationell strategi utarbetas för utlänningsverksamheten och gränskontrollerna. Arbetet är alltså redan igångsatt och pågår inom Regeringskansliet.

Därutöver har ett arbete också inletts med att utarbeta nya föreskrifter och allmänna råd beträffande arbetet med det vi kallar för inre utlänningskontroll och handläggningen av verkställighet av utlänningsärenden, alltså precis det vi pratar om här i kammaren i dag.

Utöver detta har jag tagit reda på att Rikspolisstyrelsen också avser att utreda hur och var inom polisorganisationen verkställighetsärenden ska hanteras i framtiden. Regeringen har alltså en mycket offensiv strategi på detta område, och de berörda myndigheterna har själva också tagit initiativ till de olika förändringsprojekten.

Eftersom så mycket har kretsats kring lagstiftningen och lagstiftningens tillämpning vill jag avslutningsvis säga att min bedömning som statsråd är att det inte finns någon anledning för regeringen att ändra utformningen av den befintliga lagstiftningen. Tvärtom överensstämmer den väl med de intentioner som riksdagen har ställt upp, det vill säga att man inom ramen för utlänningslagen ger möjlighet att bevilja uppehållstillstånd på grund av synnerligen ömmande omständigheter och under förutsättning att man inte kan göra det på någon annan grund, och att man därutöver, vilket också har repeterats i den här debatten men som förtjänar att nämnas igen, ska göra detta med utgångspunkt i en helhetsbedömning.

Summa summarum har den som lider av livshotande sjukdom möjlighet att få uppehållstillstånd i Sverige om vård saknas i hemlandet. Då *kan* detta vara skäl att bevilja uppehållstillstånd, men man kan inte hänvisa till det som enda bedömningsgrund. En helhetsbedömning måste alltid göras. Det är hela grundvalen för den asylpolitik som regeringen för inom det ramverk som Sveriges riksdag har lagt fast för regeringens arbete.

Anf. 34 ULLA ANDERSSON (v):

Herr talman! Jag tycker att statsrådet var lite hård mot Njurförbundet. Det är svårt att veta hur man använder begreppen. Jag tror att statsrådet ändå förstod innebörden i vad de vill säga: att människor som är svårt njursjuka avvisades. Jag vet också att man på olika sätt uppvaktar de politiska partierna för att man ska få en ändring i dagens tillämpning av lagstiftningen, eftersom man anser att den inte följer lagstiftningens intentioner.

Jag hade hoppats att migrationsministern skulle kunna instämma i att vi kanske har rätt lagstiftning, men inte rätt tillämpning och att man i så fall behöver vidta åtgärder för att förändra. Det kan inte vara meningen att vi ska avvisa dödssjuka människor till länder där de inte garanteras vård utan går en säker död till mötes.

Statsrådet tar också upp att det pågår ett intensivt arbete för att se över gränspolisens framtida verksamhet och agerande, och det är positivt. Det skulle vara bra att få veta när man avser att vara klar med detta arbete. Det brådskar, eftersom gränspolisen var och varannan dag agerar. Vi har tyvärr en rätt inhuman flyktingpolitik i Sverige i dag.

Statsrådet kanske kan svara på när man avser att vara klar med översynen och när man i så fall tänker återkomma med olika förslag till åtgärder för att förbättra gränspolisens agerande i framtiden.

Anf. 35 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (m):

Herr talman! Först och främst är det viktigt att komma ihåg att över-
synsarbetet naturligtvis kommer att ta lite tid. Det är stora och viktiga frågor, och det är angeläget att göra saker och ting på rätt sätt. Men min förhoppning är att detta ska kunna bli klart ganska snabbt. Jag kan däre-

mot inte precisera någon tidpunkt här i kammaren i dag. Men det faktum att arbetet pågår är viktigt nog och att det dessutom pågår på flera olika nivåer i Myndighets-Sverige tycker jag är glädjande och viktigt.

Det var naturligtvis inte min avsikt att vara hård mot någon. Jag bara pekar på det faktum att man måste vara väldigt precis när man diskuterar dessa frågor, annars hamnar man fel. Flyktingar är flyktingar, skyddsbehövande är skyddsbehövande, och skyddsbehövande på annan grund är skyddsbehövande på annan grund. Om vi inte skiljer på begreppen ens i detta forum som är lagstiftande, hur ska det då bli i den allmänna debatten? Vi måste veta vad vi pratar om, och därför är det fel att säga att flyktingar avvisas från Sverige. Det gör de inte. Är man flykting får man uppehållstillstånd.

Jag tycker också att det är lite märkligt att använda uttryck som ”in-human” när man beskriver den svenska flyktingpolitiken. När det gäller den irakiska situationen, som är den just nu största pågående flyktingkatastrofen i Mellanöstern, är vi tveklöst det land i Europa som ställer upp och gör mest och gör det med ett glatt hjärta trots de svåra omständigheterna.

Jag tycker att man någon gång kunde sätta det på pluskontot och inte bara använda uttryck som att vi har en inhuman flyktingpolitik som något slags allmänt slagträ. Vem som helst som tittar på hur politiken förs kan ju se att det inte stämmer. Det är inte en relevant beteckning för den politik som förs i Sverige i dag.

Avslutningsvis vill jag säga att vi tycker att det gällande regelverket i just de här frågorna är bra. Jag tackar så mycket för debatten och för möjligheten att klargöra regeringens ståndpunkter. Vi kommer säkert att ha anledning att komma tillbaka senare.

Överläggningen var härmed avslutad.

8 § Svar på interpellation 2006/07:605 om Sveriges möjligheter att bevilja flyktingar från Turkiet asyl

Anf. 36 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (m):

Herr talman! Bodil Ceballos har frågat mig vilka initiativ jag avser att ta för att utreda om Migrationsverket gör en individuell bedömning av omständigheterna i asylansökningar från medborgare i EU:s kandidatländer. Hon har vidare frågat vilka initiativ jag avser att ta i EU-kretsen, dels för att gemensamt sätta press på Turkiet att respektera de mänskliga rättigheterna och olika folkgruppers rättigheter, dels för att diskutera eventuell uppehållsrätt för kandidatländernas medborgare.

Varken regeringen eller jag som enskild minister får ingripa i eller kommentera de enskilda ärenden som myndigheter handlägger. Jag vill dock framhålla att utlänningslagen ger rätt till uppehållstillstånd för den som söker asyl i Sverige och som kan göra sannolikt att han eller hon har behov av skydd här.

Varje asylansökan ska bedömas individuellt. Det avgörande i varje ärende är om just den sökande faktiskt är i behov av skydd. Sedan den 31 mars 2006 är det Migrationsverket och vid ett eventuellt överklagande migrationsdomstolarna som självständigt har att pröva asylansökningar

och överklaganden. Migrationsöverdomstolen ansvarar som högsta instans för praxisbildningen. Regeringen är inte längre vägledande instans och kan således inte heller ge någon ledning vad gäller tillämpningen av lagen. Den individuella bedömningen görs oavsett vad den asylsökande har för nationalitet och oavsett om det rör sig om en medborgare från ett kandidatland.

I samband med närmandet till den Europeiska unionen har Turkiet genomfört en omfattande reformprocess. För att ett EU-medlemskap ska bli möjligt är det avgörande att denna process fortsätter. På flera områden krävs betydande förbättringar. Ett framtida EU-medlemskap förblir den starkaste drivkraften för fullföljandet av reformprocessen. När Turkiet uppfyller alla krav för medlemskap och fullt ut respekterar mänskliga rättigheter, inklusive minoritetsrättigheter, är landet också välkommet som fullvärdig medlem i den europeiska unionen. Sverige kommer att fortsätta att tydligt driva detta såväl inom ramen för EU:s utvidgningspolitik som gentemot Turkiet självt.

Uppehållsrätt är en rättighet som är förbehållen EU- och EES-medborgare och deras nära anhöriga, oavsett de anhörigas medborgarskap. Det innebär att endast medborgare i dessa länder och deras nära anhöriga är undantagna från skyldigheten att inneha ett uppehållstillstånd om de vill vistas i Sverige i mer än tre månader. Det finns inte några planer att utvidga denna rätt att omfatta medborgare i länder utanför EU och EES.

Anf. 37 BODIL CEBALLOS (mp):

Herr talman! Visst, Sverige finns på pluskontot när det gäller Irak; det kan jag säga till migrationsministern.

Det jag menar när jag säger att det är inhumant till exempel i fallet med de kristna från Irak som inte får stanna här som flyktingar fastän kristna faktiskt mer eller mindre slaktas i sitt hemland – i stället får man stanna på grunden synnerligen ömmande omständigheter – är att vår flyktingpolitik inte riktigt stämmer överens med detta om individuell bedömning, skyddsbehov och annat. Vi har helt andra, inofficiella, regler för hur vi bedömer vad människor är – flyktingar, skyddsbehövande eller någonting annat.

Jag skrev interpellationen efter det att jag hade varit med på en demonstration. Där fanns ett antal hungerstrejkande kurder från Turkiet. Senare visade det sig att de egentligen inte är kurder, utan de tillhör en annan etnisk minoritet som finns i samma trakter.

Flera menade att också de skulle börja hungerstrejka. De frågade: Varför gäller inte de mänskliga rättigheterna för oss? Jag sade: Självklart gäller de mänskliga rättigheterna lika för alla. Det är inte bara turkar och kurder som drabbas av vår tolkning av de mänskliga rättigheterna och när det gäller möjligheterna att få stanna här som flykting.

När frågan ställdes till mig började jag väldigt mycket fundera på detta. Det är så väldigt sällan man hör talas om att någon från Turkiet får stanna här av flyktingskäl eller som över huvud taget får stanna här, såvida det inte är som anhörig eller någonting sådant. Jag skulle vilja påstå att det inte alls är vanligt.

Jag har träffat människor från Turkiet som funnits i vårt land i 13 år och som fortfarande inte fått uppehållstillstånd, inte ens med den tillfälliga lagen, i och med att de var ensamstående. Ensamstående fick ju inte

uppehållstillstånd. Samtidigt menar de här människorna att de inte kan åka tillbaka till sitt hemland, eftersom de är förföljda där.

Vad är det då som gör att vi ser på Turkiet som vi gör och inte ger människor därifrån flyktingstatus? Får människor från Turkiet komma hit eller inte, eller ser vi bara till landet i fråga? Turkiet är ett kandidatland. Om några år kommer de här människorna att få lov att stanna här – egentligen vare sig vi vill det eller ej eftersom Turkiet då är ett EU-land. Därför blir det hela väldigt märkligt.

Vad är det alltså som gör att det nu är så svårt för turkar att få stanna i Sverige?

Häromdagen pratade vi om *global approach* för öst- och sydöstränderna i vårt närområde. Där har man bland annat ett ramavtal med Turkiet på migrationsområdet. Är det sådant som att man har någon form av avtal om att återta dem som kommer hit som gör att det är så mycket svårare för turkar att få stanna i Sverige? På något sätt måste man ju då få Turkiet att tro att de faktiskt uppfyller de mänskliga rättigheterna till exempel eller försöka trycka på genom det här sättet. Jag vet inte riktigt vad man egentligen försöker med.

I svaret står det att den som kan göra det sannolikt att det finns ett behov av skydd får stanna i Sverige. Men det är en oerhört strikt tillämpning. Hur ska en person från Turkiet eller Kurdistan verkligen kunna göra det sannolikt att han eller hon har behov av skydd när så gott som alla – om inte *alla* – skickas härifrån?

Anf. 38 ANNE LUDVIGSSON (s):

Herr talman! Ja, det dröjer nog åtskilliga år innan Turkiet är medlem av EU, även om Turkiet har påbörjat ett väldigt omfattande arbete för att bli en fullvärdig demokrati och för att uppfylla kraven på mänskliga rättigheter.

Den nuvarande regeringen i Turkiet har sett till att Turkiet är mer demokratiskt och öppet än landet någonsin varit. Det ska de verkligen ha kredit för.

Många av de åtskilliga reformer som gjorts finns tyvärr bara på papperet. På regional och lokal nivå har de här lagarna och reformerna inte implementerats. Men det är ganska naturligt eftersom det krävs en enorm kunskap och, skulle jag vilja säga, en attitydförändring för att man verkligen ska ta till sig det nya Turkiet.

Militären finns i bakgrunden i allt som sker, skulle jag vilja säga. Man brukar prata om den djupa staten.

År 2007 är ett väldigt speciellt år. Det är då både presidentval och parlamentsval. Det har gjort att extrema grupper på båda sidor nu visar sig på ett sätt som vi inte tidigare sett. Den djupa staten agerar.

Jag vill därför fråga statsrådet om Migrationsverket har den landkunskap som behövs för att sköta asyl- och flyktingprocessen på ett tillfredsställande sätt så att man inte utgår bara från diplomatiska förbindelser och överenskommelser. Och delar ministern min synpunkt att situationen under 2007 är väldigt extrem? Vi har ju sett det i form av flera mord och uttalanden som gör att det är väldigt riskabelt för dem som jobbar med mänskliga rättigheter och dem som tillhör minoritetsgrupper.

Anf. 39 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (m):

Herr talman! Medan Anne Ludvigsson pratade bläddrade jag lite grann i regleringsbrevet för Migrationsverket. I regleringsbrevet för innevarande budgetår, 2007, kan man se att regeringen särskilt har angett att verket ska tillförsäkra att personalen har ändamålsenlig kompetens, att särskild vikt ska läggas på rättslig kompetens och att berörd personal ska ha goda kunskaper om de mänskliga rättigheterna som är relevanta i deras arbete. Verket är därutöver ålagt att aktivt arbeta med kvalitetssäkring av beslutsmotiveringar i ärenden där risk för tortyr eller dödsstraff har åberopats av den sökande.

Detta återfinns på s. 13 i regleringsbrevet för Migrationsverket.

Därmed tror jag att jag har svarat på den frågan.

När det sedan gäller uppfattningen om Turkiet för närvarande anser jag att det är en fråga mer för utrikesministern än för mig.

Till Bodil Ceballos, interpellanten, vill jag säga att jag tycker att det är viktigt att understryka lite olika saker med beaktande av det som sagts här.

Först och främst: Varför är uppehållsrätten förbehållen EU- och EES-medborgare? Det är ju kontentan av den fråga som ställs i interpellationen.

Ja, som jag sade i mitt interpellationssvar är uppehållsrätten en rättighet som är förbehållen EU- och EES-medborgare. Det beror naturligtvis på den självständiga och den direkt på Romfördraget grundade rätten för EES-medborgare att uppehålla sig i en annan medlemsstat. Detta berörde jag i mitt interpellationssvar.

Den 30 april 2006 infördes ministerrådets direktiv 2004/38/EG om unionsmedborgares och deras familjemedlemmars rätt att fritt röra sig och uppehålla sig inom EU, och därmed i Sverige.

Det här direktivet förenklade, samordnade och förtydligade det regelsystem som tidigare var spritt på flera olika direktiv avseende olika kategorier av unionsmedborgare. Införandet i Sverige medförde vissa ändringar i utlänningslagen, och systemet med uppehållstillstånd för EU-medborgare avskaffades.

I stället infördes uppehållsrätt för EU- och EES-medborgare förutsatt att personen i fråga var arbetstagare, egenföretagare, arbetssökande eller studerande eller hade tillräckliga tillgångar för sin och sina familjemedlemmars försörjning. Avsikten med detta var att förenkla regelverket och att minska administrativa formaliteter.

Tanken bakom hela den här förändringen är att unionsmedborgare ska kunna flytta mellan medlemsstater, söka anställning och bosätta sig på ungefär samma villkor som landets egna medborgare. Liksom tidigare omfattas EES-medborgare, och till skillnad från hur det var tidigare omfattas inte medborgare i Schweiz.

Det här är viktigt när man betänker förutsättningarna för de migrationspolitiska konsekvenserna med anledning av interpellationen. Vi anser att det arbete som bedrivs i unionen i riktning mot det som direktivet förespråkar och lade grunden för är en viktig och angelägen fråga.

När det gäller den diskussion som Bodil Ceballos drog i gång om folk som frågar varför de inte betraktas på det här viset är svaret att de inte har ansetts ha tillräckliga skäl för att få uppehållstillstånd på det ena eller

det andra sättet. Därmed tror jag att vi har rätt ut den frågan och grunden för interpellationen.

Anf. 40 BODIL CEBALLOS (mp):

Herr talman! Jag är väl medveten om vad uppehållsrätt innebär för någonting. När jag skrev interpellationen var det just med den kunskapen i bakhuvudet och med tanke på att det är väldigt många av ett folk som befinner sig i Sverige och som faktiskt om ett antal år kommer att ha denna rätt.

Jag är inte ute efter att vi skulle luckra upp eller ändra på lagstiftningen, men jag ville väcka tanken på att de här människorna faktiskt snart kommer att få bo här. Skulle vi kunna tolka deras fall på lite förmånligare sätt då? Jag ville helt enkelt väcka tanken. Snart har de rätt att bo i det här landet. Därför är det rätt så idiotiskt av oss att skicka hem människor som har funnits här i många år. Det finns de som har varit här i 13–14 år, som talar perfekt svenska och är väl integrerade i samhället. Ändå ska de som i dag lever gömda skickas hem. Det känns som ett väldigt slöseri med resurser.

Vad gör migrationsministern på EU-nivå för att trycka på när det gäller de mänskliga rättigheterna i Turkiet? Jag anser att den stora frågan för det turkiska EU-medlemskapet är att de faktiskt uppfyller kraven på respekt för de mänskliga rättigheterna. Det är kanske mer en fråga till utrikesministern, men jag vill ändå fråga migrationsministern om det finns något som regeringen gemensamt gör för att förbättra situationen för de mänskliga rättigheterna i Turkiet, särskilt med tanke på minoritetsfolken. Det gäller inte bara kurderna.

Vi ser nu när EU lite grann har bromsat upp att man i Turkiet har vänt sig mot EU i vissa frågor och agerar lite utanför det som man kanske skulle ha gjort om anslutningsförhandlingarna hade fortsatt så som det var tänkt från början. Jag tänker på vad som händer vid den irakiska gränsen etcetera, där man har gått in i Irak.

Jag skulle vilja veta vad regeringen gör för att trycka på så att Turkiet respekterar de mänskliga rättigheterna. En del människor menar att de mänskliga rättigheterna inte gäller för just dem. Jag har just talat om för dem som säger så att naturligtvis är det likadant för alla. Det är inte så att Migrationsverket särskiljer vissa. Däremot tror jag att Migrationsverket i många fall mer utgår från landet, inte kunskap. Man har någon form av tanke att till vissa länder kan vi skicka tillbaka, för med de länderna finns det avtal. Det är så det fungerar i EU-kretsen att man har återtagandeval. Ju mer sådant desto mindre individuella bedömningar tror jag att det blir.

Anf. 41 ANNE LUDVIGSSON (s):

Fru talman! Jag tackar ministern för svaren på mina frågor. Det är väldigt bra med tydlighet i regleringsbrevet. Sedan kan man ändå diskutera om det verkligen följs till punkt och pricka. Det behöver naturligtvis följas upp.

Samarbete är min utgångspunkt när det gäller arbetet med Turkiet för att förändra, både kunskapsmässigt och attitydmässigt. Jag vet inte hur mycket diskussioner och samtal som ministern haft med sin kollega i Turkiet, men det är oerhört viktigt att sådana förs och att man också reser

runt i landet. Det är som sagt på regional och lokal nivå av polis och militär som kränkningarna sker. När det gäller mänskliga rättigheter och situationen i fängelser vet vi att tortyr fortfarande är vanligt förekommande, även om den inte är systematisk.

Min fråga avslutningsvis får bli hur ministern ser på att man avvisar asylsökande som riskerar dödsstraff utifrån politiskt agerande, även om det var många år sedan, och utan att vederbörande har fått en rättssäker prövning. Detta är viktigt just med tanke på att man riskerar livstidsfängelse och därmed tortyr och att 2007 är ett väldigt extremt år.

Anf. 42 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (m):

Fru talman! Först och främst tror jag att det är viktigt att klara ut ansvarsfördelningen i de här frågorna. Som jag nämnde tidigare kan varken jag eller regeringen längre ge någon vägledning vad gäller bedömningar av enskilda ärenden. Det är Migrationsöverdomstolen som sedan den 31 mars förra året är högsta instans i migrationsärenden och därmed praxisbildande. Den uppgiften har inte regeringen längre. Det har riksdagen beslutat och bestämt.

När det gäller hur man hanterar ärenden och bedriver utredningsarbetet vid Migrationsverket har Migrationsverket, i syfte att tillförsäkra och utveckla kvaliteten i handläggningen av bland annat asylärenden, i sitt regleringsbrev inskrivet att verket ska redovisa hur man utvecklar och upprätthåller en egen landkunskap, som kan gälla ett land som Turkiet som vi diskuterar just nu, följer utvecklingen och tillämpar den rättspraxis och landpraxis som ska skapas av Migrationsverket, Migrationsdomstolen, Europadomstolen, EG-domstolen och FN:s kommitté mot tortyr med mera samt MR-kommittén. Detta återfinns på s. 9 i regleringsbrevet om Anne Ludvigsson vill titta själv.

Därutöver är det viktigt och angeläget att regeringen har myndighetsdialog, och det har vi med Migrationsverket, för att höra hur arbetet med att tillämpa det som står i regleringsbrevet äger rum.

Till Bodil Ceballos, interpellanten, vill jag säga att jag tycker att det är viktigt att man arbetar på ett strategiskt sätt när det gäller asyl- och migrationsfrågorna, med utgångspunkt i Sveriges situation i Europa. Sveriges riksdag har i höstas beslutat om en ordning där det finns ett mål preciserat för utgiftsområde 8, som är migrationsområdet. Det säger att Sverige ska sträva efter en gemensam asyl- och migrationspolitik inom den europeiska unionen. Med utgångspunkt från det målet skulle det te sig något märkligt om Sverige inte bara skulle skynda på utan också – Bodil Ceballos svävar lite på målet – luckra upp bestämmelserna. Det tror jag inte skulle vara önskvärt. Jag tror inte heller att det skulle ligga i linje med den inriktning som riksdagen faktiskt har lagt fast för regeringens arbete på det här området.

Vi måste tvärtom intensifiera arbetet med att skapa de gemensamma systemen i enlighet med den formliga beställning som Europeiska rådet, alltså regeringscheferna, har gett till ministerrådet för inrikesfrågor där jag representerar Sverige tillsammans med justitieminister Beatrice Ask. Senast 2010 ska det finnas ett gemensamt system på plats. Sverige, som kommer att ha ordförandeskapet i den europeiska unionen det senare halvåret 2009 när programmet ska tas fram och beslutas, kommer att ha en strategisk roll i det arbetet.

Jag delar inte den uppfattning som Bodil Ceballos för fram att återtagandeaftal skulle leda till att man på något sätt etablerar en sidopraxis. Återtagandeaftalen är relevanta för att upprätthålla den grundläggande principen inom folkrätten, nämligen att ett enskilt land har ansvar för att ta tillbaka sina egna medborgare. Detta har ingenting att göra med de krav på individuell prövning av varje asylsökande som är stipulerade av riksdagen och regeringen och dessutom, om man ska vara helt ärlig, också av andra instanser som UNHCR. Det är viktigt att understryka detta. En enskild prövning är alltid det som leder till rättssäkerhet. Varje fall är unikt och ska prövas på sina enskilda grunder.

Därmed kan jag konstatera att det har varit bra att ha den här diskussionen. Det är viktigt och angeläget att vi är överens om de inriktningar som finns för de grundläggande målen, även om vi naturligtvis kan ha olika synpunkter på detaljfrågor.

Anf. 43 BODIL CEBALLOS (mp):

Fru talman! Vi pratar om en rättssäker prövning. De som kommer nu får en mycket rättssäkrare prövning än de som kom för 10–15 år sedan och som fortfarande befinner sig i landet. När jag tänker på återtagandeaftalen och den gemensamma asyl- och migrationspolitiken är jag inte lika säker på att det här är positivt.

Jag tänker då särskilt på återtagandeaftal med ett land som naturligtvis gärna vill ha tillbaka en eftersökt person, för jag litar inte riktigt på att den individuella bedömningen trots allt är så säker som den borde vara. Även om regeringen som sådan sköter sig kanske myndigheterna på lokal eller regional nivå inte gör det. Vi har hört hur olika det kan vara. Att skicka tillbaka en person som flyr från ett land – personen kanske har flytt från den egna regeringen och de egna myndigheterna och söker skydd i ett annat land – därför att det finns ett avtal om att landet ska återta personen i fråga kan vara mycket riskfyllt för den personen.

När det gäller den övergripande strategin för migrationspolitiken utgår jag från att migrationsministern har stora möjligheter att påverka i EU-kretsen för att trycka på för att Turkiet verkligen ska uppfylla kraven på mänskliga rättigheter – det gäller även den globala approachen till öst- och sydostländerna – även om det kommer att ta tid. Jag hoppas att man ska trycka på väldigt mycket från EU:s och från Sveriges sida för att nå någon vart i den här frågan. Jag hoppas också att Migrationsverket här ska kunna göra en lite lättare bedömning av dem som nu befinner sig här.

Anf. 44 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (m):

Fru talman! Först och främst tycks det råda en viss förvirring om vad ett återtagandeaftal är. Därför ska jag försöka skingra dimmorna.

Ett återtagandeaftal är ett avtal som ingås antingen mellan Sverige och ett tredjeland eller mellan den europeiska unionen som helhet och ett tredjeland. Det har till syfte att underlätta återvändandet efter en avslutad asylprocess. Det är inte, som jag tycker att Bodil Ceballos försöker att få det till här i debatten, fråga om någon sort utlämningsavtal, vilket ju är relevant när det gäller till exempel kriminella individer som ska avvisas från Sverige för att avtjäna ett straff. Men även i sådana fall, och det är lika för både återtagande- och utlämningsavtal, råder det ett absolut för-

bud mot att återsända någon till tortyr och till död. Det håller Sverige stenhårt på, och det är viktigt att understryka detta.

Ett återtagandeavtal kan vara mycket viktigt att ingå för att se till att skapa strukturer för återvändandet som möjliggör en återintegrering av den individ som har kommit till Sverige och fått sin asylansökan prövad men som inte har ansetts uppfylla de krav som vi har. För att en person ska kunna återvända till sitt hemland eller till ett annat mottagarland och återetablera sig i samhället, skaffa sig ett jobb och på nytt bli en fullvärdig individ är det viktigt att ha den här typen av avtal på plats.

Sverige är mycket långt framme i arbetet med att etablera så många återtagandeavtal som möjligt – det gäller inte bara vårt land utan länder i hela den europeiska unionen – med så många tredjeländer som möjligt där det här är relevant.

Avslutningsvis: Jag är inte utrikesminister, men jag kan intyga att regeringens arbete för att stå upp för de mänskliga rättigheterna och se till att den positiva process som nu har påbörjats i Turkiet med anledning av dess kandidatansökan fortsätter. Det kommer regeringen att fortsätta att driva på i världssamfundet som helhet men framför allt med den europeiska unionen som plattform.

Överläggningen var härmed avslutad.

9 § Svar på interpellation 2006/07:613 om public services framtid

Anf. 45 Kulturminister LENA ADELSON LILJEROTH (m):

Fru talman! Margareta Israelsson har frågat mig vilka initiativ jag är beredd att ta för att skapa en bred uppgörelse kring public service.

Regeringen fattade den 31 maj 2007 beslut om direktiv till en särskild utredare som utifrån de gällande villkoren för radio och tv i allmänhetens tjänst ska analysera om det finns behov av förändringar i villkoren inför nästa tillståndperiod. Utgångspunkten är att verksamheten ska ges bästa möjliga förutsättningar inför framtiden. Analysen ska omfatta frågor som rör uppdraget till radio och tv i allmänhetens tjänst, effektiv resursanvändning, styrningsfrågor samt finansiering. Uppdraget ska redovisas senast den 31 maj 2008.

Till särskild utredare har utsetts före detta riksdagsledamoten Rose-Marie Frebran. Enligt direktiven ska utredaren under arbetets gång ha en dialog med riksdagens partier. Detta speglar regeringens ambition att skapa en så bred politisk enighet som möjligt kring public service.

Anf. 46 MARGARETA ISRAELSSON (s):

Fru talman! Låt mig inledningsvis tacka kulturministern för svaret på min fråga, även om jag beklagar att ministern med en sådan ordknapphet har uttryckt sina ambitioner på demokratins område.

Bakgrunden till min interpellation är det faktum att vi i Sverige haft en tradition av breda uppgörelser och demokratiska förhandlingar sedan public services tillkomst 1923. Även Jan-Erik Wikström arbetade ju för det under sin tid som kulturminister.

På så sätt kan man verkligen säga att kulturministern och den högerledda regeringen är historisk. Ni var onekligen först, inte bara med att riva upp ett fyra månader gammalt avtal utan också med att undandra oppositionen möjlighet att delta i samtalen om kommande avtal. Det måste ändå ha funnits en uttalad politisk ambition med att utse en ensamutredare för detta så publika område, eller? Vilket är i så fall syftet, kulturministern?

Fru talman! Låt mig göra ett klarläggande när det gäller den dialog som direktiven ger vid handen att utredaren ska ha med partierna. Jag ser fram emot en kontakt med Rose-Marie Frebran. Däremot står det alldeles klart att ministern och regeringen med de gjorda skrivningarna inte vill ha ett demokratiskt förfarande, och det är en helt annan sak.

Detta speglar regeringens ambition att skapa en så bred politisk enighet som möjligt kring public service, säger kulturministern i sitt svar. Skulle ministern kunna utveckla på vilket sätt den dialog som utredaren ska föra med partierna uttrycker denna ambition från ministrernas och regeringens sida? Vad vill ni uppnå?

I den debatt om public service som kulturministern och jag hade för fyra månader sedan frågade jag vilka områden ministern ville utreda och fick då till svar att det handlade om effektivare resursutnyttjande, om finansieringssystemet naturligtvis samt om den tekniska utvecklingen som också förändrar förutsättningarna för public service.

Vi kommer naturligtvis att lyssna på vilka möjligheter Rose-Marie Frebran ser att effektivisera verksamheten och den ekonomiska hanteringen. Vi är självfallet av den uppfattningen att pengarna ska användas på bästa sätt. Där har vi inte ändrat uppfattning från den proposition som riksdagen antog för ett år sedan. Men vi avvisar alla tankar på att låta Finansdepartementet styra över penningflödet i statsbudgeten.

Jag är så fascinerad av allt detta tal och all upphetsning över den tekniska utvecklingen. Ibland upplever jag det som att regeringen och allianspartierna inte riktigt uppfattat mobiltelefonens och datorns möjligheter att sända radio och tv förrän efter det att riksdagen för ett år sedan fastställde det gällande sändningsavtalet.

Läser man noga i den proposition som den socialdemokratiska regeringen lade fram kan man konstatera att den tar upp dessa frågor rejält till behandling. Man kan också konstatera att inte ett enda av de borgerliga partierna tyckte att detta var en fråga som var så intressant att man ägnade den någon uppmärksamhet i sina respektive motioner. Utskottet hade därmed i sitt betänkande inga synpunkter på detta avsnitt och således inga reservationer.

Mot den bakgrunden är det intressant att kunna konstatera att det inte heller i direktiven blev så mycket av den frågan, trots att detta med emfas anfördes som ett av skälen för att avtalet måste rivas upp.

Fru talman! Låt mig avslutningsvis fråga vad det är för framtida landskap för public service som kulturministern ser framför sig.

Anf. 47 Kulturminister LENA ADELSON LILJEROTH (m):

Fru talman! Denna debatt börjar kännas välbekant och kanske lite tröttsam för somliga, men vi förtrötts inte.

Jag tycker att jag har varit tydlig under samtalen som vi har haft under debatter i frågor kring public service. Och det är väl roligt att Marga-

reta Israelsson redan nu kallar denna regering historisk, för det hoppas jag också att den ska bli.

Men någonstans i detta spårar jag samma gamla misstanke om att det skulle finnas en hemlig agenda. Det finns det inte. Vi har ett antal gånger återkommit till att redan den förra regeringen var inne på möjligheten att tillkalla en utredare, just för att man såg att det hände så otroligt mycket på området. Det fanns skäl att se över detta. Det är inte fråga om att riva upp något, det är fråga om att vi tar möjligheten att ha förkortat tillstånd. Denna diskussion har vi haft så många gånger att jag hoppas att vi kan lämna den och börja se framåt.

Det är någonstans lite lustigt att Margareta Israelsson ofta går tillbaka till att det skulle komma något mycket märkligt ur detta att man förkortar tillståndet när ingen ens inom public service hyser samma misstanke. I Vi på tv, som är personaltidningen på SVT, säger Eva Hamilton att hon till att börja med är mycket nöjd med valet av Rose-Marie Frebran som utredare. Eva Hamilton säger att hon "är en person med integritet och envishet att nå sitt mål. Jag ser fram emot att samarbeta med henne." Så jag förstår inte att Margareta Israelsson ska ha den oron när inte någon annan egentligen har den.

Det stör mig att det mer eller mindre finns antydningar om att detta skulle vara ett odemokratiskt förfarande. Det finns inget odemokratiskt i detta. Vi har varit mycket tydliga med direktiven. Det har också diskuterats i medierna efteråt. Rose-Marie Frebran har själv suttit i riksdagen och varit vice talman. Hon är väl bekant med den demokratiska processen.

Men eftersom det inte handlar om att fullständigt vända upp och ned på det hela utan att se över om det behöver ske några förändringar fanns det ingen anledning att ha en bred parlamentarisk utredning.

Däremot ska det självklart ske en dialog med riksdagens partier. Hela förslaget kommer sedan att gå ut på remiss. Det kommer också att behandlas i kulturutskottet och debatteras i riksdagen, helt enligt de demokratiska principer som finns, så jag förstår inte detta.

Den upphetsning som Margareta Israelsson talar om när det gäller den tekniska utvecklingen kan det finnas skäl att känna. Den påverkar i hög grad medievanorna. Jag är snarare förvånad över upphetsningen i denna fråga, för egentligen är den inte så revolutionerande som Margareta Israelsson vill få den till.

Anf. 48 MARGARETA ISRAELSSON (s):

Fru talman! Låt mig börja där ministern avslutade, nämligen med om detta är så mycket att hetsa upp sig över. Det är klart att de direktiv som vi så småningom fick se har slätats ut på många punkter. Det är bra.

Jag vill gärna göra två saker mycket tydliga, och det är de två saker som kulturministern uppehöll sig länge vid. Bland annat skulle jag i mitt inlägg ha diskuterat en dold agenda. Det har jag inte gjort. Jag har diskuterat de demokratiska möjligheterna.

Jag har inte på någon punkt kritiserat Rose-Marie Frebran, tvärtom. Både i de kommentarer som vi gick ut med efter presskonferensen och i det jag sade här i dag har jag sagt att jag välkomnar en kontakt av Rose-Marie Frebran. Det finns ingen anledning för mig eller för den socialde-

mokratiska gruppen eller partiet att kritisera en utredare som har utsetts av regeringen. Det har vi ingen som helst synpunkt på.

Däremot har vi synpunkter när det gäller betänkandet som har antagits av Sveriges riksdag – på vissa punkter nära nog i enighet – och som var demokratiskt förankrat i sitt utredande. När det nu kommer fram att det ska vara en ensamutredare, för det har vi fått reda på nu, är det naturligtvis viktigt att få veta vilka ambitioner regeringen har med det. Det är inte en fråga som jag vill diskutera med utredaren, för utredaren har sitt uppdrag givet av ministern och regeringen.

Men för oss är det angeläget att veta vilken roll regeringen har tänkt sig för oppositionen i denna dialog. Vi vill verkligen delta i den. Vi har inte alls för avsikt att sitta på våra bakar och säga att vi känner oro och att det döljs en dold agenda. När uppdraget nu drar i gång är det reallt, och vi kommer också att göra vad vi kan för att hjälpa till med det.

Det är viktigt att veta om ministern och regeringen tänker sig att vi ska fungera ungefär som om vi satt i en utredning, vilket vi nu inte gör. Det skiljer sig lite grann åt i hur man då kan föra en dialog.

Jag vill absolut inte beskylla regeringen för att vara odemokratisk. Jag hoppas verkligen att så inte är fallet. Men man har ändå gjort ett aktivt val. Man bestämmer sig denna gång för att frågan inte ska bli sådan att alla partier får sitta ned vid bordet, ge och ta och möta varandra som vi har gjort sedan public service kom till Sverige.

Det vore ett helt annat arbetssätt. Jag kallar det demokratiskt, och det är jag alldeles säker på att kulturministern också gör. Då har man bestämt sig för att man vill ha den atmosfären.

Vi välkomnar, och jag välkomnar, att ni har skrivit i direktiven att utredaren ska föra en dialog med oss. Vi kommer naturligtvis att delta i den efter bästa förmåga. Men jag ställer mig ändå lite frågande inför vari ambitionen ligger eller om det är utredaren själv som ska ha ansvaret för att närmare formulera detta.

Till slut: Någon särskilt stor upphetsning över tekniken känner inte vi, men vi tycker att de tekniska frågorna är väsentliga. Det är alltid bra om man kan utveckla dem på bästa sätt.

Dessutom skulle det vara bra om du också kunde säga något om hur demokratin ska genomsyra de ekonomiska punkterna som också finns med i direktiven.

Anf. 49 Kulturminister LENA ADELSON LILJEROTH (m):

Fru talman! Nu, Margareta Israelsson, börjar vi ändå närma oss varandra. Jag finner att det finns en hel del acceptans och till och med nästan lite beröm från Margareta Israelssons sida. Och vi kan lämna misstanken om en dold agenda bakom oss. Det är alldeles utmärkt. Även att Margareta Israelsson välkomnar valet av Rose-Marie Frebran. Jag tror, precis som Margareta Israelsson, att hon blir en mycket bra utredare. Det är också en förutsättning att hon har detta öppna mandat.

När det handlar om ambitionerna, som Margareta Israelsson frågar efter, tvingas jag nog läsa högt ur direktiven. Inte alltihop, för det kommer att ta mycket tid, utan bara det som står på exempelvis s. 5 om uppdraget. Där står att utredaren ska analysera och lämna förslag till hur radio och tv i allmänhetens tjänst kan utvecklas för att möta de förändringar som sker

för att verksamheten ska utvecklas och stärkas i en föränderlig medie-
värld med ett ökande utbud och nya medieplattformar.

Regeringen kan inte vara tydligare än så. Det handlar om att stärka.
Det är synnerligen angeläget i en tid när både SVT och SR tappas tittare
och lyssnare, vilket man faktiskt gör. Och det är ett viktigt uppdrag. Me-
dielandskapet förändras, och tittar- och lyssnarvanor förändras. Vi vill ha
kvar public service. Vi vill att public service ska vara bra. Därför är det
också viktigt att utredaren tittar på hur man kan stärka uppdraget.

Det är möjligt att det kanske skulle bidra med en parlamentarisk ut-
redning. Men jag är inte helt säker på detta eftersom jag har en känsla av
att positionerna i detta läge är ganska låsta. Man tycker det man tycker.
Och man tycker det man har tyckt också under det tidigare utredningsar-
betet. Därför är det nog bra att utredaren får ett friare uppdrag och sedan i
dialog med riksdagens partier, och också med andra aktörer, får diskutera
detta.

Mycket av det som ingår i uppdraget handlar om teknikutveckling
och hur man kan arbeta effektivare. Det är en diskussion som får ske med
programföretagen.

Sedan är det självklart att övriga intressenter kommer in, inte minst
när det handlar om finansieringen. Det är också något som utredaren ska
titta på.

Just för att vi vill värna public service är det bra att utredaren har det
fria uppdrag som hon har.

Anf. 50 MARGARETA ISRAELSSON (s):

Fru talman! Jag har inte tagit upp den dolda agendan. Det finns ingen
anledning att diskutera den nu. Vi får återkomma till det när vi ser vad
det är för förslag som regeringen kommer med.

Man tycker det man tycker, säger ministern. Det är det som är så bra
när man träffas kring ett bord och resonerar, tar och ger. Då kan möta
varandra. Det är den ambitionen min fråga syftar till. Har ministern den
önskan att vi bara ska svara på frågor och säga att vi tycker si eller så?
Eller är det vi som ska jämkna oss och säga jasså, är det så, då ändrar vi
oss? Eller ska det föras några samtal som är något mer än att vi ska
kommentera utredningsarbetet?

Det är en punkt som förvånade mig något när ministern läste ur direk-
tiven. Vi har ju följt förhandlingarna om direktiven, och vi förstår att de
har varit väldigt intensiva. Det är bra att det inte har blivit bara som den
moderata mediegruppen ville. Det tycker jag är väldigt bra. Jag gratulerar
Centerpartiet och Kristdemokraterna till ett idogt arbete med att suddas
bort en hel del, kan jag tänka mig, eller åtminstone ha fått in bra punkter.

Om allt är så lika som det vi beslutade, vad är det då som det är så
viktigt att utreda? Vi får inte fastna i diskussionen att vi säger att rege-
ringen har beslutat att tillsätta en utredning, men den ska egentligen
komma fram till samma saker som man gjorde förut, bara lite mer.

Världen, tekniken och public service har naturligtvis förändrats när
det har gått ett år eller två eller tre. Det har vi inga skilda meningar om.
Det betyder ju inte att man alltid måste utreda på nytt.

När ministern nu säger att det inte är några skillnader undrar jag vad
som egentligen föranleder utredningen.

Anf. 51 Kulturminister LENA ADELSON LILJEROTH (m):

Fru talman! Jag tycker att vi snurrar runt det hela. Det står att utredaren under arbetets gång ska ha en dialog med riksdagens partier. Det kommer att ske. Det finns ingenting som hindrar vare sig Margareta Israelsson eller andra inom oppositionen att ta kontakt med Rose-Marie Frebran.

Jag tycker nog att Margareta Israelsson kan gratulera även mig. Det är inte så att det här har vuxit fram mig eller Kulturdepartementet förutnant, tvärtom. Det finns en bred enighet kring den här frågan. Man får alltid ge och ta.

Jag är glad när det gäller de här direktiven. Jag kritiserades väldigt starkt förra gången vi hade debatten. Målen för tillgängligheten var alldeles för lågt satta. Det har vi också med här.

Historien upprepar sig, och Margareta Israelsson återkommer ständigt till varför. Detta är ett öppet mandat. Det sker stora förändringar. Det är långt ifrån säkert att SVT, SR och UR hade klarat av att möta dessa förändringar inom det mandat man tidigare hade.

Jag tror att det här kommer att gynna public service, och det är också vår målsättning.

Överläggningen var härmed avslutad.

10 § Svar på interpellation 2006/07:614 om kulturmålen och demokratin

Anf. 52 Kulturminister LENA ADELSON LILJEROTH (m):

Fru talman! Nu blir det ett något längre svar, vilket jag hoppas gläder Margareta Israelsson.

Margareta Israelsson har med anledning av den förestående utredningen om kulturpolitikens inriktning frågat mig om jag avser att ge utredaren ett brett politiskt mandat som öppnar för nya samtal och diskussioner samt om jag avser att ge utredaren ett brett politiskt mandat kring nya kultur mål.

De nu gällande kulturpolitiska målen har funnits i ett decennium. I de flesta hänseenden uttrycker de värderingar som fortfarande torde möta bred enighet, medan de i andra kan te sig föråldrade. De är således i väsentlig utsträckning desamma som formulerades redan år 1974. Målen är också allmänt hållna och ger därför inte vägledning för politiska prioriteringar. Likaså är målen formulerade och beslutade enbart som mål för en avgränsad kulturpolitik men berör i hög grad också andra samhällsområden. Det finns också skäl att överväga överensstämelsen mellan målen och de medel genom vilka de kan förverkligas. Bland annat på denna grund finns det skäl att se över de kulturpolitiska målen.

De nu gällande målen är också i väsentlig utsträckning desamma som formulerades redan 1974. Min uppfattning är att kulturpolitiken ska följa, spegla och bidra till samhällsutvecklingen. De djupgående samhällsförändringar som skett sedan 1970-talet ger därför ytterligare motiv för en översyn av målen.

Den förestående utredningen ska dock på intet sätt begränsas till frågan om målen, utan ska avse kulturpolitikens inriktning och arbetsformer

i vid mening. För att kunna uppnå ett bra resultat behöver utredningen arbeta med en bred förankring hos kulturlivets företrädare i vid mening.

Det är också en väl etablerad tradition inom svensk kulturpolitik att politiken utformas inom ramen för ett samtal som omfattar alla de demokratiska partierna. Den förestående utredningen kommer därför att behöva sträva efter en öppen dialog även med de politiska partierna.

Jag tror dock att den bästa ordningen är att utredningen först får fullgöra sitt uppdrag, med en strävan att ge en så saklig och allsidig belysning av kulturpolitiken som möjligt. När utredningen redovisar resultatet av sitt arbete ankommer det på de politiska partierna att värdera hur utredningens förslag tillgodoser de olika politiska prioriteringarna.

Självfallet kommer dock en fortlöpande kulturpolitisk debatt under utredningstiden att vara till god vägledning för utredningen. Margareta Israelsson har med sin interpellation givit ett bidrag till den debatten. Jag välkomnar flera.

Anf. 53 MARGARETA ISRAELSSON (s):

Fru talman! Tack, kulturministern, för svaret. Som Lena Adelsohn Liljeroth sade är det något längre den här gången. Det var roligt, tycker jag.

Jag ska uppehålla mig vid tre ord i kulturministerns svar: föråldrad, avgränsad och ankommer.

Om kulturmålen är föråldrade eller inte är något som många funderar över. Det skulle vara intressant att höra vad det är som är föråldrat. Är det att värna yttrandefriheten, delaktighet i kulturlivet, motverka kommersialismens negativa verkningar, en obunden kraft, kulturarv eller bildningssträvanden?

Som en klok människa, närmare bestämt Bengt Göransson, har sagt är kulturmålen lite samma sak som tio Guds bud. Det är inte något som man klarar av och som man kan pricka av och säga att nu har jag följt det första budet, nu har jag följt det femte budet. Det är inte något som man uppnår utan något som man tillämpar. Det är heller inte någon åtgärdska-talog.

Funderingen blir naturligtvis om ministern och regeringen tänker sig att man nu har klarat av målen, eller om man helt enkelt bara tycker att det ska vara andra mål. Då måste ju något vara dåligt. Det vore intressant att veta.

När vi funderar över demokratin när det gäller framtagandet av kultur-mål gläder det mig att kulturministern och departementet kan se något positivt i förslagen att arbeta mer brett ute i samhället med diskussioner. Jag förvånar mig över ministerns formulering: När utredningen redovisar resultatet av sitt arbete ankommer det på de politiska partierna att värdera hur utredningens förslag tillgodoser de olika politiska prioriteringarna.

Det är, tycker jag, en mycket skarp formulering. Man säger: Göre sig icke besvär med att delta i arbetet fram till dess. När vi är klara ska ni i alla fall få tala om vad ni tycker. Det utgår jag ifrån om det är något som ska passera riksdagens bord.

Ministern säger att kulturmålen uttrycker en avgränsad kulturpolitik. Jag förstår att det då handlar om hur kulturen ska kunna samverka med andra sektorer. Det finns ingenting i de gällande kulturmålen som säger att så inte kan vara fallet. Man ställer sig då frågan om det är den modell

som den nya majoriteten i Örebro jobbar med. Där vill man skapa en utmaningsrätt för all kommunal verksamhet.

Kultur- och medborgarnämnden och fritids- och turistnämnden ska nu kunna utmanas av vem som helst. Man ska alltså kunna privatisera både kulturskolan, fritidsgårdar och bibliotek.

Är det en ambition som också finns med när det gäller att inte avgränsa kulturen på det statliga området?

Anf. 54 Kulturminister LENA ADELSON LILJEROTH (m):

Fru talman! Jag ska börja med det sista som Margareta Israelsson tog upp. Jag känner inte till hur det är i Örebro. Men jag undrar om det inte är socialdemokratiskt styre där, och om de har utmaningsrätt på alla områden får Margareta Israelsson ta kontakt med sina partifränder där.

Man kan säga att den kulturpolitiska översyn som vi ska göra också har varit efterfrågad under lång tid. Det är inget plötsligt hugskott från vår sida. Jag kan konstatera att detta var något som ofta återkom under de fyra år som jag satt i opposition därför att man såg att det fanns stora brister. Samverkan fungerade inte så väl som man skulle önska. Många kommuner och regioner har utarbetat egna kulturpolitiska mål samtidigt som den statliga överbyggnaden så att säga fortsätter att jobba på, och många gånger uppstår diskrepanser.

Detta är alltså inte ett förslag som har väckts på kammaren, om jag får säga så, utan det är en önskan från många inom kulturlivet att man ska se över hur det fungerar. Det har nämligen varit ett lappande och ett lagande. Man har fyllt på lite pengar här och lite pengar där, samtidigt som det blir allt tydligare att kulturen inte är någon ensam sektor. Den lever inte för sig själv, utan kulturen går in alltmer på andra områden. Det handlar om såväl regional utveckling som näringsliv, och vi har nu till och med börjat tala om kultur i vården, vilket är väldigt spännande.

Inom EU finns det också en rapport som kommissionen har tagit fram där den kreativa sektorn, vilken i hög grad motsvarar kultursektorn, i hög grad också bidrar till ett lands ekonomiska utveckling. Vi är med i EU.

Jag talar om att målen ofta formulerades i en tid då Sverige såg an-norlunda ut, i synnerhet 1974. Vi har fått runt en miljon människor från andra delar av världen. Det är också tydligt att de instruktioner som finns på regional nivå ofta kommer i kläm mellan dessa mål. Jag har verkligen stor respekt för Bengt Göransson. Jag tycker att det är en spännande och engagerad person som jag också har mött i min nya roll. Men jag tycker ändå inte att man kan göra en jämförelse mellan tio Guds bud och de kulturpolitiska målen.

Målen är också föråldrade i den meningen att de är väldigt vida. De säger egentligen ingenting. Det är därför som det finns skäl att se över målen. Men det är inte detta som är det primära med översynen, utan det är att se över hur de statliga kulturinsatserna bättre kan korrespondera med det som i övrigt sker ute i landet och hur man också kan involvera den ideella sektorn och det civila samhället mer i kulturarbetet.

Anf. 55 MARGARETA ISRAELSSON (s):

Fru talman! Jag tackar för dessa klarlägganden. Men jag måste kontrollera att jag har förstått detta rätt. Om jag har förstått rätt är kulturministerns kritik mot de nuvarande målen att de är för vida och att det finns

diskrepanser ute i landet som inte skapar möjligheter för alla sektorer. Jag tror att jag sammanfattningsvis har tolkat detta rätt.

Ska jag då också, så att jag inte drar fel slutsats av dessa uttalanden, tolka detta som att kulturministern anser att målen ska vara mer styrande, att de ska se till att vi gör samma sak i stad och land, att det ska finnas en klarare riktning när det gäller vad vi ska åstadkomma och att det i målen inte ska talas om vad vi vill uppnå utan hur vi ska göra det?

Jag delar kulturministerns uppfattning att det finns en mängd spännande områden där kulturen kommer in. De är kanske inte så nya, men vi lägger in en annan värdering av vad kulturen kan innebära, exempelvis, som ministern nämnde, i vårdsammanhang både när det gäller yngre och äldre. Vi kan inte säga att allt detta är nytt.

Men jag har svårt att se hur just ett sådant område kan vara formulerat som något som då skulle gälla mål för kulturpolitiken. Då är man inne på ett sakområde. Att man har målsättningen att kulturen ska nå olika åldrar, att den ska nå hela landet och att den ska nå personer med olika etniska bakgrunder kan jag förstå.

Det skulle vara intressant att höra lite mer om vad ministern tänker sig i fråga om att motverka diskrepanser. Men jag skulle naturligtvis vilja höra lite mer om den fråga som egentligen är grunden till min interpellation. Jag gör det lite grann för att få möjlighet att tala med kulturministern i denna fråga innan vi så småningom får direktiv presenterade för utredningen. Då ligger frågan så att säga där.

Om jag nu har tolkat kulturministerns svar på rätt sätt menar hon att vi i oppositionen får sitta still i båten och möjligtvis ha någon egen liten kulturutredning. Sedan får vi ha synpunkter när utredningen är klar. I svaret står nämligen: ”När utredningen redovisar resultatet av sitt arbete ankommer det på de politiska partierna att värdera hur utredningens förslag tillgodoser de olika politiska prioriteringarna.” Det är ändå något annat än att försöka formulera kulturpolitiska mål samfällt, något som vi i Sveriges riksdag tycker är viktigt. Det behöver inte på något sätt frångå det som kulturministern ger uttryck för, nämligen att saker och ting förändras.

Det som vi förundras lite grann över är den oerhört stora oro som ni måste ha skaffat er på Kulturdepartementet och i regeringen för att ni, om ni samtalar, kanske inte får det som ni vill, eller att ni, om ni sätter er ned och samtalar, kanske måste lyssna på vad vi tycker, vilket ni inte vill. Det måste finnas något slags grund för att ni är så avvisande till att samspråka om kultur mål eller public service som vi alltid har gjort.

Anf. 56 Kulturminister LENA ADELSON LILJEROTH (m):

Fru talman! Jag ska börja med att säga till Margareta Israelsson att svaret mycket väl kan missuppfattas. Det är absolut inte meningen att någon på något sätt ska sitta still i båten och inte delta i debatten – sannerligen inte. Det för inte arbetet framåt, tvärtom. Jag är en varm anhängare av dialog och diskussion, också när det gäller kritiska synpunkter eftersom det alltid för utredningen, utvecklingen eller diskussionen framåt.

Det finns också annat i svaret som jag hoppas ska kunna lugna Margareta Israelsson, till exempel att det är en väl etablerad tradition inom svensk kulturpolitik att politiken utformas inom ramen för ett samtal som

omfattar alla de demokratiska partierna och att man också ska sträva efter en öppen dialog, vilket jag förutsätter sker under hela detta arbete.

Direktiven kommer inom kort, vilket jag har sagt. Jag har sagt att de bör komma före halvårsskiftet, och det tror och hoppas jag fortfarande är fallet.

När det gäller parlamentarism, apropå den diskussion som vi hade i föregående debatt, kan jag säga att den utredning som ledde fram till 1974 års kulturpolitik inte var parlamentarisk. Det är alltså inte ett måste eller en tradition. Men däremot avser vi att ha en kommitté och ingen ensamutredare just för att fånga upp de synpunkter som är viktiga därför att frågan har väckts i kulturlivet och att det också är en översyn som ska kunna böttna, tas emot och också kunna leva under en lång tid.

Saker och ting förändras. Det har vi talat om tidigare. Det finns många som har kritiserat också den starka politiska styrningen inom kulturlivet, där politikerna har suttit i styrelser på lokal, regional och statlig nivå. Det är någonting som vi försöker arbeta oss ifrån nu på Kulturdepartementet med, som jag tycker, ett mycket gott resultat, inte därför att vi misstror politiker utan just därför att kunskaperna om det som är viktigt hos sektorn ofta finns bland sektorns företrädare själva.

Anf. 57 MARGARETA ISRAELSSON (s):

Fru talman! Tack för detta klarläggande, kulturministern. Vi ser med spänning fram emot när kommittén presenteras och naturligtvis också direktiven. Vi ska följa rapporten från torsdagens regeringssammanträde med stor spänning.

Som jag tidigare sade när det gällde samtalen med Rose-Marie Frebran har vi för avsikt att göra vad vi kan, om nu den möjligheten ges, för att delta i samtalen. Vi har en kanske något mer nyanserad syn, om jag får kalla det så, på politisk styrning eller politiskt inflytande. Vi ser det som en möjlighet för människorna i hela landet att komma till tals.

Det är korrekt som kulturministern säger. Människor kan också vara företrädare av personer som kommer från kulturverksamhetens område. Även de kan ha politiska synpunkter och rösta. Jag tror man ska vara försiktig med att göra något slags skillnad mellan människor och politiker, som jag tycker att det blir lite grann ibland. Skulle det i några fall bli en oerhört stor skillnad är det bara att beklaga den personen i så fall.

Avslutningsvis vill jag säga att det viktiga när regeringen nu låter utreda och ta fram nya mål är att de fortfarande får en sådan utformning att de kan vara mångfasetterade mål. Vi ska se på hur direktiven utformas, och så får vi fortsätta vår dialog därifrån. Tack för interpellationsdebatterna.

Anf. 58 Kulturminister LENA ADELSON LILJEROTH (m):

Fru talman! Jag ska inte bli så långrandig. Jag tror att vi har rätt ut de eventuella frågeställningar som fanns i Margareta Israelssons interpellation. Jag hoppas att det är möjligt att anta direktiven inom kort. Exakt när vågar jag ännu inte lova, men förhoppningsvis i varje fall före halvårsskiftet.

Jag välkomnar också en diskussion och debatt under hela den tid som utredaren och kommittén ska arbeta som planerat under ett och ett halvt år fram till slutet av 2008. Ju fler röster som finns i debatten, desto bättre, eftersom det gagnar kulturen.

Det handlar även fortsättningsvis om demokrati, tillgänglighet och rättvisa. Kultur ska finnas i hela landet. Men Sverige ser annorlunda ut i dag än det gjorde för 30 år sedan. Det bör vi beakta och bejaka.

Överläggningen var härmed avslutad.

11 § Svar på interpellation 2006/07:627 om mål och verksamhet för nya Riksställningar på Gotland

Anf. 59 Kulturminister LENA ADELSON LILJEROTH (m):

Fru talman! Anne Ludvigsson har frågat mig vilka mål och utvecklingsplaner jag och regeringen har för Riksställningars verksamhet, hur jag vill utveckla uppdraget för nya Riksställningar på Gotland, och om jag kommer att verka för att målet om att etablera 60–70 nya arbetstillfällen på Gotland ligger fast.

Regeringens mål och riktlinjer för Riksställningar fastställs i det årliga regleringsbrevet till myndigheten som därefter redovisar verksamheten i sin årsredovisning och sitt budgetunderlag. I regleringsbrevet för 2007 lyfter regeringen bland annat fram att Riksställningar ska prioritera barn och ungdom och den samtida konsten. Myndigheten ska bland annat också utveckla samarbetet med främst museer och andra kulturinstitutioner i syfte att öka samlingarnas rörlighet i hela landet och sträva efter att nå ut till fler och nya besökare.

Jag har naturligtvis noterat att Riksställningar därefter, under våren 2007, har presenterat en ny vision och delvis ny verksamhetsinriktning. Det välkomnar jag, eftersom det visar att myndighetens ledning kunnat vända en svår situation, orsakad av ett plötsligt politiskt beslut av den tidigare regeringen att omlokalisera myndigheten till Gotland, med drastiska följder för såväl personal som verksamhet, till något kreativt och framåtsyftande.

Jag vill allmänt sett stödja och uppmuntra kulturmyndigheter som Riksställningar att ta ett större ansvar för att utveckla sina verksamheter. I regeringens kulturpolitiska grundsyn ligger att myndigheter och institutioner ska få större frihet att själva göra sina verksamhetsmässiga bedömningar och prioriteringar.

Omlokaliseringen av Riksställningar till Gotland, liksom av delar av Riksantikvarieämbetet, medför som sagt stora påfrestningar och betydande merkostnader för verksamheten, bland annat beroende på deras behov av specialanpassade lokaler och ökade kostnader för transporter. Regeringen har avsatt sammanlagt 30 miljoner kronor till Riksställningar och Riksantikvarieämbetet under 2008 för att täcka vissa kostnader relaterade till omlokaliseringen. Därutöver har det tidigare aviserats att myndigheterna ska kompenseras för den engångspremie som en särskild pensionsersättning medför.

Till sist: syftet med omlokaliseringen är naturligtvis att tillföra nya arbetstillfällen till orter som berörts mest av förändringarna inom Försvarsmaktens grundorganisation. I den tidigare regeringens uppdrag till Riksställningar att lokalisera verksamheten till Gotland finns det dock inte angivet något visst antal arbetstillfällen som beslutet omfattar. I linje med min tidigare redovisade hållning om minskad detaljstyrning av myndigheternas verksamhet har jag inte för avsikt att nu tillföra en sådan reglering för Riksställningar.

Anf. 60 ANNE LUDVIGSSON (s):

Fru talman! Jag ser fram emot en bra debatt om det nya Riksställningar på Gotland. Jag tackar för svaret, som dock inte är så tydligt på punkten om mina frågor om visioner och framtid.

Som kulturministern noterat – och det är jag glad för – har Riksställningars ledning och anställda kunnat vända en svår situation till något kreativt och framåtsyftande. Riksställningars nya geografiska placering ger nya förutsättningar och nya möjligheter.

En ny vision och en delvis ny verksamhetsinriktning har arbetats fram och även en ny organisation och ett förändrat arbetssätt. Det är verkligen värt att notera. Det har man gjort samtidigt som man haft alla de svårigheter som en omflyttning innebär.

Man har verkligen valt att prioritera förändringsarbete och arbetssätt som innebär en nyorientering. Man har sett de nya möjligheterna på Gotland. Det är myndigheten värd en stor eloge för. Det har blivit en positiv effekt av omlokaliseringen.

Jag vill framhålla att det också handlar om arbetstillfällen på Gotland. Om man tittar i tidigare budgetpropositioner i samband med försvarsöverenskommelsen står det angivet att det ska vara 70 arbetstillfällen på Gotland. Det finns uttalat i samband med den försvarsuppgrörelse som gjordes tillsammans med Centerpartiet.

Det som har skett som vi ska diskutera är framåtsyftande och inte det som har hänt bakåt. Jag skulle vilja att arbetet präglas av: Från en myndighet i kris till en myndighet i stark förnyelse.

Det är positiva effekter som vi nu ser. Placeringen på Gotland kräver en ökad rörlighet. Det har gjort att man har fått tänka helt annorlunda.

Mina funderingar och min fråga till kulturministern är: Hur tänker regeringen och kulturministern ta vara på det arbete och de investeringar som har gjorts och som görs nu i Riksställningar? Det byggs för fullt för att det ska bli inflyttningsklart i december 2007. Det är kort tid kvar.

Vad vill ministern med nya Riksställningar på Gotland? Vad är uppdraget? I svaret kan jag läsa att myndigheter och Riksställningar ska få ta ett större ansvar för att utveckla sin verksamhet och själva göra verksamhetsmässiga bedömningar. Det är bra. Jag tycker att myndigheter ska ha rätt till det. Men mål och uppdrag och det som gäller vad man ska ha myndigheten till är något som regeringen och kulturministern ska sätta ned foten för. Nu är det ett alldeles utmärkt läge, för nu kan vi se hur det nya Riksställningar kan formas på Gotland.

Jag återkommer till övriga frågor, för nu är min talartid strax ute.

Anf. 61 Kulturminister LENA ADELSON LILJEROTH (m):

Fru talman! Anne Ludvigsson är ordförande i Riksställningar och har följt verksamheten. Jag kan konstatera att hon ibland har svårt att hålla isär sina roller, och då blir det ”vi” i interpellationen i stället för ”Riksställningar”. Jag vet inte om Anne Ludvigsson har noterat detta.

Jag har förstått att det någonstans finns en överenskommelse – ännu inte fast formulerad – om exakt 70 arbetstillfällen. Det är någonting som har funnits i diskussionerna inom den förra regeringen och de samarbetspartier som där fanns med, det vill säga Vänsterpartiet och Miljöpartiet. Syftet är precis det som Anne Ludvigsson säger. Även om jag har kritiserat flytten tidigare får man nu gilla läget, som man säger med militära termer.

Riksställningar har flyttat till Gotland, även om det inte är helt färdigt ännu. Men det är ännu för tidigt att säga någonting om exakt hur många arbetstillfällen detta kommer att ge, mycket därför att man ännu inte vet hur många som kommer att flytta med av dem som nu arbetar på Riksställningar i Stockholm. Det sägs vara 14 personer, men det är inte riktigt klart ännu om ens alla dessa kommer att följa med. En hel del internt arbete pågår också.

Jag har sett att Riksställningar ska ha kommit in med en rapport den 16 juni i år, det vill säga i lördags. Där ska man särskilt redovisa effekterna på verksamheten med anledning av den av den tidigare regeringen beslutade omlokaliseringen till Gotland. Jag vill gärna ta del av den rapporten, för jag har ännu inte hunnit göra det. Den säger väl en del om hur verksamheterna kommer att utvecklas och om de planer man har framöver.

Några större förändringar än dem som står i regleringsbrevet är inte aktuella för dagen. Där framgår tydligt att Riksställningar ska fördjupa sitt samarbete med bland annat museer och institutioner och att man ska koncentrera arbetet framför allt på barn och ungdomar och den samtida konsten. I den delen gäller ingen förändring för närvarande.

Anf. 62 ANNE LUDVIGSSON (s):

Fru talman! Jag har försökt hålla isär mina roller åtminstone i språket. Men jag kan inte komma undan att jag har stor kunskap och erfarenhet av arbetet i Riksställningar. Men jag kommer inte att vara ordförande så länge till, så det kommer en förändring där också. Då blir det inga problem på den punkten.

Men för att återgå till nytänkandet och det arbete som sker nu skulle jag vilja säga att beslutet att omlokalisera Riksställningar till Gotland kanske är det mest framtidsinriktade och nytänkande kulturpolitiska beslut som har fattats på många år.

Jag ser att det finns enorma möjligheter att i Östersjöområdet tillsammans med Riksantikvarieämbetet och andra myndigheter som finns på Gotland få till ett kluster för verksamheten. Där kan vi sprida kunskap vida i världen men också ta in kunskap från övriga världen. Det ligger också ett utökat internationellt uppdrag på Riksställningar. Det välkomnar jag verkligen.

Tack vare en kunnig, stark och målmedveten generaldirektör och anställda som har gjort sitt yttersta för att få till stånd nya Riksställningar på Gotland har det blivit en bra grund för att gå vidare, som jag ser det hittills. Ett fantastiskt jobb har gjorts.

Jag måste i det här sammanhanget beklaga att generaldirektören har valt att lämna Riksställningar. Jag tror att det kanske kunde ha gått att lösa, men nu är detta verkligheten.

Från 2008 kommer Riksställningar att verka fullt ut från Gotland. Målsättningen är att myndigheten inte ska dras med så stora underskott. För Riksställningar är 2007 det tyngsta året. Vi vet att ekonomin är kämpig under det här året trots att myndigheten har gjort enorma ansträngningar och besparingar och även lyckats ta ned underskottet, som man måste ha kompensation för.

Den ökade internationella inriktningen är prioriterad. Jag ska nämna några andra inriktningar som står med i den rapport som kulturministern ska läsa så småningom. Det handlar också om en ökad samverkan med omvärlden och naturligtvis en stärkt barn- och ungdomsprofil – det har ju alla i uppdrag. Det gäller även ökat fokus på inspiration, rådgivning, metod- och kunskapsutveckling, nya arbetssätt och nya utställnings- och utbildningsformat. Sammantaget måste myndigheten bli snabbare, lättare och rörligare. Detta är exempel som visar det.

Det gäller också hela den nya inre organisationen som har kommit till och som ger helt nya förutsättningar. Jag tror att den kan vara ett bra exempel på hur man kan förändra myndigheter. Det är nog många myndigheter som behöver genomgå en sådan förändring.

För att klara av allt det här är det viktigt hur många anställda en myndighet har. Man måste ha några tankar om det, för det ska bestämmas utifrån hur stor verksamheten ska vara och inte bara handla om att inte så många flyttar med. Vi ser ju att det finns många som vill jobba hos oss. Därför skulle jag vilja höra om det finns någon uttalad vilja och några tankar om utveckling för myndigheten. Det kanske handlar om storleken. Det ger viktiga signaler just utifrån rekryteringen, och inte minst inför rekryteringen av ny gd.

Anf. 63 Kulturminister LENA ADELSON LILJEROTH (m):

Fru talman! Det är för tidigt att tala om ifall det ska bli exakt 70 anställda. I dag tror jag att det finns 57 tillsvidareanställda på verksamheten i Stockholm. Det inkluderar också dem som har flyttat till Gotland. Det är alldeles för tidigt att säga något om detta.

Jag håller med Anne Ludvigsson om att det är bra med förändringar. Det är det alltid – nästan alltid i alla fall. Detta kommer säkert att innebära förändringar för Riksställningar. Det är ju en sak om man flyttar en verksamhet där alla följer med till en ort och en annan sak om man flyttar och ett fåtal följer med. Då blir det naturligtvis förändringar i verksamheten.

Som Anne Ludvigsson själv sade blir det dessutom nu en ny generaldirektör eftersom Ann Follin tyvärr har valt att inte följa med, utan tar ett nytt uppdrag. Det är förvisso ett uppdrag inom kultursektorn, vilket vi är glada över.

Det hela är förenat med höga kostnader. Den utredning som gjordes inför myndighetsflytten spekulerade i att den skulle innebära besparingar.

Så är inte fallet. Det blir högre reskostnader, och det blir inte några besparingar på hyror. Det blir förmodligen också högre driftskostnader. Allt det här måste vägas samman.

Jag har ändå med tillfredsställelse läst den visionsplan och det budgetunderlag som Riksställningar har tagit fram. Det handlar om ökad internationell och interkulturell inriktning, vilket är helt i linje med regeringens politik liksom den stärkta barn- och ungdomsprofilen.

Den nya lokaliseringen på Gotland innebär att man får arbeta med utställningsformen på ett helt annat sätt, och det kanske också kan vara till gagn inte bara för Riksställningar utan även för andra verksamheter. Ibland är nöden uppfinningarnas moder, och förhoppningsvis kommer det att komma ut något gott också ur detta. Man talar också om webbaserade utbildningar.

Det är fortfarande lite för tidigt att just nu säga hur verksamheten kommer att utvecklas. Men nu är den planerad på Gotland. Arbetet pågår för fullt. Man tar fram nya visionsplaner. Man får ta ställning till personalen senare, och en ny generaldirektör ska rekryteras under året.

Vi kommer att återkomma till detta efter att ha läst det underlag som man har skickat in till Regeringskansliet nu i helgen. Jag kan tyvärr inte vara så mycket tydligare i dag, men jag hoppas också att det kluster som Anne Ludvigsson talade om möjligen kan uppstå på Gotland till gagn inte bara för Riksställningar utan också för flera andra verksamheter. Jag återkommer när vi vet mer.

Anf. 64 ANNE LUDVIGSSON (s):

Fru talman! Vi delar många uppfattningar i den här diskussionen. Myndigheter mår gott av att förändras. Det var visserligen ganska drastiskt, men nu ser vi att det har blivit någonting väldigt bra när man måste göra så här drastiska förändringar. Ekonomin är viktig, och naturligtvis myndighetens storlek och hur många anställda man har rätt och möjlighet att rekrytera. Det är avgörande för verksamheten. Men långsiktigt tror jag att det kan bli en samhällsekonomisk vinst. Riksställningar har som mål att öka människors demokratiska synsätt och förståelse för samtiden, och där är människorna vinnare. Och det gäller förhoppningsvis hela Östersjöområdet.

Det är viktigt att regeringen återkommer i höstbudgeten med den här kompensationen för 2007. Riksställningar är en myndighet som inte kan klara detta inom sin egen verksamhet. Man har tagit ett jättestort ansvar och lyckats minska kostnaderna rejält, men det återstår en del. Det finns att läsa om i den här anslagsansökan.

Det finns en annan sak som jag vill avsluta med. Jag sade tidigare att mitt uppdrag som ordförande i en sådan här styrelse med begränsat ansvar kommer att upphöra. Det är regeringens rätt att styra och ställa med sina myndigheter. Men i en sådan här styrelse finns det människor med stor förankring. Det finns inte bara politiker. Ett fåtal är politiker, utan det är människor med väldigt stor kunskap om kultursektorn och det som den här myndigheten behöver. Det ger också en demokratisk insyn. Det är framför allt en klok styrelse med öppna och bra diskussioner som jag ser kan vara en tillgång för en chef och för en myndighet. Jag undrar vilka tankar ministern har när det gäller Riksställningar framöver. Blir det ett enrådgivningsverk med insynsråd eller finns det några andra tankar?

Jag vill avsluta debatten med att önska kulturministern en skön sommar. Förmodligen är kulturministern någonting på Gotland, och då hoppas jag att du besöker bygget också.

Anf. 65 Kulturminister LENA ADELSON LILJEROTH (m):

Fru talman! Jag ska börja med att också önska Anne Ludvigsson en skön sommar. Tyvärr blir det ingen resa till Gotland denna sommar, men jag tänker göra en längre planerad sådan nästa år i stället.

Det är väl lite för tidigt att säga om det nu blir en samhällsekonomisk vinst. Låt oss hoppas det. Nu handlar det om styrelserna som får en helt annan roll, och i vissa fall kan det komma någon form av ersättningar. Det är någonting som kommer att arbetas fram inom Regeringskansliet under hösten. Vi har tagit in alla de synpunkter som finns. Det finns naturligtvis ingen annan ambition än att det ska finnas en stark förankring i kulturlivet, men det kan ju ske på flera olika sätt.

Överläggningen var härmed avslutad.

12 § Svar på interpellation 2006/07:629 om den uppdragsarkeologiska verksamheten

Anf. 66 Kulturminister LENA ADELSON LILJEROTH (m):

Fru talman! Göran Persson i Simrishamn har frågat på vad sätt jag kommer att klargöra vilka förändringar som Riksantikvarieämbetet kan vänta sig i frågan om avdelningen för arkeologiska undersökningars framtid samt vilken tidsplan som gäller i processen.

Göran Persson har flera gånger under våren frågat mig hur regeringen avser att hantera de förslag som finns i betänkandet *Uppdragsarkeologi i tiden* (SOU 2005:80).

Mitt svar då, och även nu, är att förslagen i betänkandet för närvarande bereds i Regeringskansliet och att regeringen avser att återkomma i frågan under 2007. Beredningen följer vad regeringen aviserade i budgetpropositionen för 2007. Utgångspunkten är att skapa förutsättningar för en effektiv konkurrens på området.

Anf. 67 GÖRAN PERSSON i Simrishamn (s):

Fru talman! Det har varit varierande ämnen under dagen, och flera kommer att följa. Jag ska inte uppehålla mig så länge vid detta, men jag tycker att det är viktigt att påpeka att det här ärendet har pågått ända sedan hösten 2003. Då fick den dåvarande regeringen ett tillkännagivande från riksdagen genom kulturutskottet att den uppdragsarkeologiska verksamheten, alltså verksamheten vid arkeologiska undersökningar, skulle utredas.

Själva klon i det hela var att det skulle, som det hette, skiljas från Riksantikvarieämbetet. Det var alltså en mycket klar och stark skrivning. Den här utredningen avslutades i mars 2005. Där föreslog man att det skulle skiljas från myndigheten och att det skulle bildas ett helägt statligt aktiebolag.

Riksantikvarieämbetet har i dag flera roller inom arkeologin. Parallellt med centrala myndighetsuppdrag driver man också landets enskilt största arkeologiska verksamhet.

I den här utredningen föreslogs också en starkare ställning inom uppdragsarkeologin för länsstyrelserna, en ökad konkurrens om uppdragen och en ökad förmedling där resultatet skulle ut till allmänheten och samhället i övrigt.

Remissbehandlingen avslutades våren 2006. Jag har en gång tidigare i en skriftlig fråga undrat vad som händer. Jag har fått svaret att det bereds. Men jag vill ändå återkomma nu tre månader senare och höra om man har nått något resultat och om man är beredd att ta fram vad som kommer att hända. Riksantikvarieämbetet är också i flyttagen. Vi hörde tidigare om Riksutställningar som flyttar till Gotland, och nu ska ju Riksantikvarieämbetet också flytta dit delar av verksamheten. Det är därför jag har frågat vad man tänker sig på departementet och om kulturministern kan ge något besked om vad som gäller. Blir det ett aktiebolag? Kommer det att ske ett avskiljande, och när i så fall? Kommer kostnaderna att drabba Riksantikvarieämbetet? Finns det någon tidsplan efter kommande budget till hösten, eller kan vi rent av se den tidigare?

Anf. 68 Kulturminister LENA ADELSON LILJEROTH (m):

Fru talman! Som Göran Persson säger har den här frågan varit aktuell sedan 2003, och det är alltså inte den nya regeringens fel att det inte har hänt någonting. Däremot har vi beaktat frågan och tagit upp den i budgetpropositionen för 2007. Vi har sagt att vi ska återkomma, och det är också avsikten.

Men sedan har det visat sig att det finns en del saker som måste redas ut inom Regeringskansliet. Det gäller exempelvis lagen om offentlig upphandling. Där finns en del frågetecken kvar.

Riksantikvarieämbetet är naturligtvis en samtalspartner under den här processen. De är väl medvetna om att arbetet pågår. Syftet är att avskilja verksamheten. Visst är det så, men exakt när och vad det är för kostnader förknippade med detta är det tyvärr för tidigt att säga. Det är viktigt att det här sker på ett riktigt och bra sätt. Det handlar om stora värden.

Anf. 69 GÖRAN PERSSON i Simrishamn (s):

Fru talman! Riksantikvarieämbetet är i stort positivt. Man är positiv till det här förslaget, men man väntar på besked. Man vill mycket gärna se ett helt statligt ägt aktiebolag. Genom att man avskiljer verksamheterna från varandra blir rollerna tydligare.

Vad jag sade tidigare som är intressant och som jag skulle vilja fortsätta med är att utöver en förnyad roll och ansvarsfördelning föreslogs i betänkandet en starkare ställning inom uppdragsarkeologin för länsstyrelserna och en ökad konkurrens om uppdragen, för själva vitsen med att skilja det åt är att det finns en konkurrens.

Det finns även privata intressenter i det hela. Människor går och väntar på hur detta ska bli. Man går på länsstyrelserna och väntar på vad som ska hända framöver. Det är ju för att man vill veta vad som gäller framöver som vi har denna diskussion. Man har känt att konkurrensen inte har varit på lika villkor.

Ett av förslagen från utredningen har jag ställt en speciell fråga om, så det behöver vi inte ventilera så mycket. Det handlar om ändringen i kulturminneslagen som innebär att en förmedling av resultatet skulle bekostas av exploatören. Riksantikvarieämbetet menar bland annat att detta kan tolkas som att allmänheten endast skulle få ta del av undersökningen i efterhand.

Vi har lyft fram det tidigare, men jag tycker att det är viktigt att även ha aspekten med sig att gör man ett skiljande från Riksantikvarieämbetet kan det ske på bekostnad av att informationen når ut fel och kommer för sent till samhället och andra intressenter. I stället bör man lyfta fram kommunikationen till att vara en del i själva undersökningen.

Utredningen belyste inte heller, fru talman, de ekonomiska och personalpolitiska aspekterna i bolagsbildningen. Det är därför viktigt att man när man tillsätter en kommitté kan få i uppdrag att det ska ge goda villkor för medarbetarna och att man på något vis kanske kan dra lärdom av andra länder.

Jag har en fråga gällande detta till kulturministern. Tyskland, Holland och England har vad jag kan förstå något liknande. Vet ministern om man har dragit lärdom av detta och om man har kikat på hur det fungerar i dessa länder? Även om det inte alltid går att jämföra riktigt med varandra skulle det kanske vara möjligt att ta en titt på hur det ser ut där.

Det var de korta frågorna jag hade.

Anf. 70 Kulturminister LENA ADELSON LILJEROTH (m):

Fru talman! Det är lite roligt att säga att vi är fullständigt överens! Det är absolut så! Alla remissinstanser har ju också varit överens om att detta är någonting som absolut bör ske eftersom reglerna är otydliga. I sak finns det alltså absolut ingenting som skiljer oss åt.

Om det finns erfarenhet att hämta från utlandet känner jag inte till, men det gör man förhoppningsvis inom Regeringskansliet eller på Riksantikvarieämbetet. Dialogen fortsätter naturligtvis och har pågått hela tiden. Det finns ingenting här som skulle ske på bekostnad av kommunikationen – det är inte heller ens tillåtet.

Det finns ju, precis som Göran Persson sade, också många privata intressenter som väntar på att det ska hända någonting på detta område. Det är ingenting som den här regeringen på något sätt har anledning att motarbeta. Tvärtom!

Jag kan alltså bara säga att vi gör vad vi kan för att driva frågan framåt med precis samma syfte som interpellanten har, nämligen att det ska bli tydligare villkor och bättre konkurrens även på arkeologiområdet.

Anf. 71 GÖRAN PERSSON i Simrishamn (s):

Fru talman! Avslutningsvis skulle man kunna säga att många kulturella frågor berörs här i dag. De har handlat om både medier, demokrati och kulturarv, och det har också varit fler frågor tidigare.

Ministern har ju många anvarsområden som berör idrotten. Helgen har gått i kulturens tecken nere i Skåneland där man under lördagen har haft grand prix-simningar i Simrishamn då bland annat Lars Frölander satte banrekord så att det bara stänkte om det! Lördagen fortsatte i Degeberga där det också var livat, men där hade man spelmansstämma. Bland annat utsågs en kvinna till att få ta emot Zornmärket i guld. På söndagen

hade Hässleholms hembygdsförening sin hembygdsstämma. Det är fantastiskt att få lov att vara kulturproffs, höll jag på att säga, och att ha det som ett förtroendeuppdrag!

Till sist kan jag bara önska att vi kanske framöver i höst kan debattera detta vidare och att även vi politiker får en roll i det hela och kan diskutera de här frågorna, för till syvende och sist berör det människor. Vi har inte diskussionerna och debatterna på den här nivån för sakens och politikens skull, utan det är för att vi är intresserade av frågorna och för att det till syvende och sist berör människorna som är i kontakt med kulturen.

Anf. 72 Kulturminister LENA ADELSON LILJEROTH (m):

Fru talman! Jag vet inte om jag ska ge mig på något anförande. Jag vill bara tacka Göran Persson för att han tog upp frågan, för det är alltid bra när det finns lite eldunderstöd, oavsett om det kommer från majoriteten eller oppositionen. Vi kan ju enas om att man inte kan få ett roligare utskott än kulturutskottet med frågor om medier, trossamfund, kultur och inte minst idrotten!

Vi har mycket roligt att vänta, tror och hoppas jag, inför sommaren. Själv ska jag gå på fotboll i morgon och se Djurgården–Hammarby. Jag ska inte tala om vilket lag jag hoppas vinner, men jag kan i alla fall säga att jag hoppas att det blir en lugn match utan det bråk som vi tyvärr har sett för mycket av.

Skön sommar önskar jag också!

Överläggningen var härmed avslutad.

13 § Svar på interpellation 2006/07:635 om arbetarrörelsens kulturarv

Anf. 73 Kulturminister LENA ADELSON LILJEROTH (m):

Fru talman! Gunilla Carlsson i Hisings Backa har frågat mig varför de nya principerna för anslagsfördelningen inte har underställts riksdagen och om jag ämnar värna om kulturarvet även inom arbetarrörelsens område.

Inledningsvis vill jag lyfta fram den betydelse som våra arkiv har som en del av vårt kulturarv och för forskningens och förvaltningens behov. Detta gäller det arkivmaterial som förvaras hos Arbetarrörelsens arkiv och bibliotek, förkortat Arab, likväl som annat enskilt och offentligt material.

Riksarkivet och landsarkiven är statliga arkivmyndigheter med särskilt ansvar för den statliga arkivverksamheten och för arkivvården i landet. Hos Riksarkivet finns en nämnd för enskilda arkiv som avgör ärenden om statsbidrag till enskilda arkiv. Nämnden är också rådgivande organ i frågor som rör enskilda arkiv.

Nämnden beviljar statsbidrag bland annat till enskilda arkivinstitutioner och institutioner eller föreningar med anknytning till arkivverksamhet. Den tidigare regeringen hade genom villkor i Riksarkivets regle-

ringsbrev öronmärkt bidrag till Arab, vilket gav Arab en särställning bland de enskilda arkiven.

Regeringen har i regleringsbrevet för år 2007 tagit bort detta villkor. Denna ändring i regleringsbrevet är inte en fråga som ska underställas riksdagen. Syftet är att skapa lika förutsättningar för alla enskilda arkiv att söka bidrag till sin verksamhet och att i linje med regeringens kulturpolitiska grundsyn ge Riksarkivet större frihet att självt göra bedömningar och prioriteringar inom sitt ansvarsområde.

På detta sätt vill regeringen värna om hela kulturarvet när det gäller enskilda arkiv.

Anf. 74 GUNILLA CARLSSON i Hisings Backa (s):

Fru talman! Tack, kulturministern, för svaret! Jag ställde frågan, som kulturministern sade, om man inte borde ha underställt en så stor förändring som man ändå gjorde i budgeten för 2007 till riksdagen. Då ändrade man principerna för ansvarsfördelningen till Arbetarrörelsens arkiv och bibliotek.

Jag tycker att det är nonchalant att man undanhåller riksdagen en så stor förändring som man faktiskt gör när man inte med en enda rad i budgeten meddelar riksdagen denna förändring som man tänker genomföra.

Arbetarrörelsens arkiv och bibliotek har ett nationellt uppdrag, och dess verksamhet är tredelad. Man har ett arkiv, ett bibliotek och jobbar också med forskningsfrämjande insatser. Detta gör att Arbetarrörelsens arkiv och bibliotek är en lite annorlunda institution i jämförelse med andra lokala arkiv och folkrörelsearkiv. Detta gör att man inte kan jämföras med de övriga arkivinstitutioner som söker bidrag. Dess verksamhet är av en helt annan karaktär.

Jag känner som statens representant i styrelsen en stor oro över att den nya regeringen inte ser den breda verksamhet som Arab har och de olikheter som finns jämfört med andra arkiv.

Vid senaste tilldelningen av bidrag beviljades man 100 000 kronor mindre än man fick föregående år. Vid kontakter med nämndens handläggare har man fått information om att nämnden har för avsikt att minska anslagen med drygt 1 miljon kronor under innevarande mandatperiod. Om man genomför dessa förändringar kommer de att drabba en stor del av vårt kulturarv, som finns bevarat och som hela tiden fylls på.

Detta arkiv har en drygt hundraårig historia. Är detta inte i kulturministerns ögon ett kulturarv att värna och bevara likaväl som andra delar av vårt kulturarv, som jag vet att kulturministern värnar och ofta talar sig varm för? Eller tycker kulturministern att arbetarrörelsens historia inte är av intresse?

Om kulturministern ändå säger att hon vill värna även arbetarrörelsens historia, varför gör man i så fall en så här stor förändring, och dessutom utan att man gör riksdagen medveten om den?

Anf. 75 Kulturminister LENA ADELSON LILJEROTH (m):

Fru talman! Nu får väl ändå Gunilla Carlsson ha lite proportioner. Hon talar om en stor förändring, nonchalans och stor oro. Uppriktigt sagt är det väldigt starka ord.

Riksarkivets nämnd för enskilda arkiv får använda drygt 11 ½ miljon kronor till olika arkiv. Arbetarrörelsens arkiv och bibliotek har tidigare fått drygt hälften av detta i ett öronmärkt anslag. Det kan inte anses vara någon stor dramatisk förändring när man plötsligt får 100 000 mindre. Gunilla Carlsson sitter själv i nämnden. Det är uppriktigt sagt en lite märklig reaktion.

Vi har inte ifrågasatt verksamheten. Vi ifrågasätter att ett enskilt arkiv plötsligt ska få öronmärkta medel när man har ytterligare huvudmän, såväl LO som Socialdemokratiska arbetarpartiet. Det handlar om 100 000 kronor, och redan i dag har man över 6 ½ miljon.

Man ska också veta att det kommer ett 60-tal önsknings till nämnden. Det vet säkert Gunilla Carlsson, som sitter i nämndens styrelse. Det är föreningar för folkrörelsearkiv, näringslivsarkiv, immigrantinstitut och andra som tillsammans får dela på resten.

Att man får 100 000 mindre när man lyfter ungefär 55 procent av hela anslaget tycker jag inte är särskilt anmärkningsvärt. Däremot tycker jag att det är anmärkningsvärt att man försvarar principen om öronmärkning när det handlar om att vi ska värna arkiven och vårt kulturarv. Detta har jag stått upp för förr, och det tänker jag fortsätta att göra. I det sammanhanget har vi också runt 1 500–2 000 arbetslivsmuseer som värnar den delen av kulturarvet.

Detta har inte att göra med att Arab skulle göra ett dåligt arbete eller att de inte skulle vara nödvändiga på något sätt, men öronmärkning tycker vi inte är rimliga i det här fallet.

Anf. 76 GUNILLA CARLSSON i Hisings Backa (s):

Fru talman! Jag kanske var otydlig, men det är inte alls så att jag sitter i nämnden. Jag sitter i styrelsen för Arbetarrörelsens arkiv och bibliotek som statens representant.

Varför har man då tidigare haft öronmärkning? Som jag tog upp i mitt anförande är det inte enbart ett arkiv. Man har också ett forskningsbibliotek och jobbar med forskningsfrämjande insatser. Det är ett stort arkiv som kan jämföras med ett landsarkiv i storlek. Det är en stiftelse som ägs av staten, LO och Socialdemokratiska arbetarpartiet. Det är inte så att man bara får pengar från staten, utan det kommer också medel från både LO och partiet. Om staten hade fått ta ansvar för all den verksamhet och dokumentation som man har på Arbetarrörelsens arkiv och bibliotek skulle det ha kostat staten ännu mer pengar genom åren. Det är ju trots allt kulturhistoria som man tar hand om på Arab. Stiftelsens ägare har tagit ett jättestort ansvar. Man fördelar kostnaderna.

100 000 kronor kan låta lite i en stor budget, men man har nu också aviserat att Arab ska få 1 miljon mindre i anslag under mandatperioden. Och mandatperioden har ju krympt – nu är det bara tre år kvar av de fyra. Man har aviserat en minskning på drygt 1 miljon kronor under resterande tre år. Så visst kommer det här att påverka verksamheten väldigt mycket.

Lena Adelson Liljeroth jämför Arab med vanliga arkiv. Jag tycker att det är viktigt att kulturministern ska vara medveten om all den verksamhet som genomförs. Det är inte bara en arkivverksamhet. Man jobbar också, som jag sade tidigare, med forskningsfrämjande insatser, och man har ett stort bibliotek med många vetenskapliga specialiteter. Just nu

samarbetar Arab med Statens ljud- och bildarkiv, där man migrerar all ljudupptagning som är gjord. Så det sker mycket bra verksamhet.

Man känner naturligtvis oro över sättet att ge anslag till arkivet. Tidigare hade man ett öronmärkt anslag, men nu läggs det över till nämnden utan att det med ett enda ord tas upp i budgetpropositionen. Varför fick inte riksdagens kulturutskott veta det här när vi fick budgeten för 2007 på bordet, så att vi kunde ta en debatt om det då?

Anf. 77 Kulturminister LENA ADELSON LILJEROTH (m):

Fru talman! Varför tog man ingen debatt då? frågar Gunilla Carlsson. Svaret är att det här inte anses vara någon särskilt stor förändring. Vi har rätt många regleringsbrev på kulturområdet. Det är inte möjligt att ta upp alla förändringar för diskussion. Däremot är de offentliga. Vi för också en diskussion med institutionerna, och det gör ju också kulturutskottets ledamöter genom ständiga besök.

Jag ber om ursäkt för att jag gjorde Gunilla Carlsson till styrelseledamot i en nämnd där hon egentligen inte är det.

Jag har inte alls på något sätt ifrågasatt den verksamhet som sker. Det hoppas jag är väldigt tydligt. Det finns mycket annat som gäller arbetarrörelsens historia som vi också värnar. Jag nämnde arbetslivsmuseerna, och det finns också verksamheter inom museer och andra arkiv som för upp och värdar just denna historia. Det handlar inte om detta.

Det är fråga om en politisk inriktning. Man ska ha en armlängds avstånd till myndigheterna. Vi har fullt förtroende för Riksarkivet och denna nämnd. De kan fatta de beslut och göra de prioriteringar de vill.

Det är naturligtvis alltid så att det är ont om pengar. Alla håller i sitt. Men 100 000 kronor tycker jag fortfarande inte är någonting att larma om när man lyfter över 6 ½ miljon och dessutom har ytterligare två huvudmän, som Gunilla Carlsson själv påpekade. Dessa har goda resurser, får man väl ändå säga, även om jag inte tror att det på något sätt skulle ha varit avgörande för nämndens beslut.

Hur man i nämnden har resonerat har jag ingen aning om, och det ska jag heller inte ha, för detta ska politikerna inte lägga sig i. Riksarkivet har säkert väl grundade skäl till en eventuell neddragning. Förmodligen görs en prioritering därför att behoven är väldigt stora för många andra arkiv.

Det här är ett område dit accesspengar till digitalisering har gått. Arkivverksamheten växer och växer, och behoven ökar och ökar. Det finns väldigt många olika arkiv.

Så jag hyser inte alls den oro som Gunilla Carlsson gör när det gäller Arabs verksamhet, för den kommer säkert att fungera väldigt bra i fortsättningen. Jag är övertygad om att det är rätt att det skulle ha kostat väldigt mycket mer om staten hade haft ansvaret. Det är det som är både styrkan och problemet hos den civila sektorn som står för en stor del av både kulturlivet och socialt liv. Utan dessa insatser skulle väldigt mycket inte längre kunna fungera. Man arbetar annorlunda. Man arbetar med ideella krafter. Så ser det ut på många områden. Det finns inte heller något självändamål att staten ska ta över allting. Det skulle inte gagna verksamheterna. Det skulle absolut inte gagna ekonomin heller.

Jag tycker att det är bra att det finns flera intressenter i detta. Men jag tycker fortfarande inte att detta är en stor sak. Jag tycker att det är utmärkt att vi inte har öronmärkning till vare sig den ena verksamheten eller den andra utan att Riksarkivet och den här enskilda nämnden själva prioriterar det som behöver göras och det man vill att anslaget ska gå till.

Anf. 78 GUNILLA CARLSSON i Hisings Backa (s):

Fru talman! Jag känner fortfarande en oro över att kulturministern så nonchalant uttrycker sig om den här stora förändring som man ändå har gjort med bidragsfördelningen utan att ha haft någon diskussion eller ha lyft frågan för kulturutskottets ledamöter, som man hade kunnat göra i en budgetproposition till exempel väldigt enkelt. Jag vet att kulturministern i sin tidigare roll som riksdagsledamot och oppositionspolitiker också har varit väldigt kritisk när man inte lyfter upp förändringar som görs från departementet och ansvarig minister.

Jag hoppas naturligtvis att nämnden nu är medveten om och ser all den verksamhet som Arbetarrörelsens arkiv och bibliotek ändå gör och att den underhandsinformation som institutionschefen har fått inte blir verklighet. 100 000 kronor kanske inte är så mycket pengar, men drygt 1 miljon under tre års tid är faktiskt väldigt mycket pengar för den verksamheten. Det skulle påverka väldigt mycket hur vi kan bevara det kulturarvet, och det handlar om möjligheten för forskarna. Det handlar inte bara om forskningsverksamhet här, utan det finns ett jättestort intresse även internationellt för arbetarrörelsen, hur den fungerar och har fungerat i Sverige.

Avslutningsvis vill jag rikta ett tack till kulturministern och önska henne en riktigt trevlig sommar.

Anf. 79 Kulturminister LENA ADELSON LILJEROTH (m):

Fru talman! Jag kan inte göra så mycket åt att Gunilla Carlsson tycker att jag är nonchalant. Jag har verkligen försökt att inte vara det. Jag tycker inte heller att det här är en fråga där det handlar om nonchalans.

Det har däremot varit väldigt tydligt i den nya regeringens politik att vi vill ha armlängds avstånd till många av verksamheterna. Det gäller på kulturområdet där vi har full tilltro till institutionerna och myndigheterna liksom vi har på idrottsområdet där vi också har tagit bort en hel del av de återrapporteringskrav som den tidigare regeringen hade. Det är man också väldigt glad för inom idrottsområdet.

Att det inte ska finnas någon öronmärkning tycker jag är självklart. Vi kan återigen påminna oss om att det var åtminstone ett 60-tal ansökningar. Inte ens hälften kunde beviljas, för medlen räcker inte till alla. Arab får kanske maka på sig något lite för att något annat viktigt arkiv inom folkrörelsevärlden också ska kunna få lite pengar.

Skön sommar önskar jag Gunilla Carlsson.

Överläggningen var härmed avslutad.

14 § Svar på interpellation 2006/07:637 om Kulturaktion 07

Anf. 80 Kulturminister LENA ADELSON LILJEROTH (m):

Fru talman! Nikos Papadopoulos har frågat mig vilka slutsatser jag drar utifrån en appell till kulturministern från Kulturaktion 07 och vilka eventuella åtgärder jag tänker vidta för att gå appellen till mötes, särskilt vad avser kravet på en arbetslöshetsförsäkring anpassad till en arbetsmarknad med tidsbegränsade anställningar.

Nikos Papadopoulos utgår från den appell med 5 700 namnunderskrifter som överlämnades till mig av representanter för Kulturaktion 07 den 25 maj. Namnunderskrifterna har samlats in efter det att en appell med anledning av de ändrade reglerna i arbetslöshetsförsäkringen lästes upp från ett flertal scener runt om i landet vid världsteaterdagen den 25 mars.

Jag ser Kulturaktion 07 som en engagerad publiks stöd för scenkonsten och dess konstnärer. Det är ett engagemang som jag själv delar i allra högsta grad. Jag har vid flera tidigare tillfällen här i kammaren givit uttryck för min respekt och förståelse för den oro som många grupper inom svensk scenkonst upplever inför förändringarna av arbetslöshetsförsäkringen. Det är därför mycket viktigt att fortsatt noggrant följa utvecklingen på arbetsmarknaden för kulturskapare.

Jag vill samtidigt understryka att det redan i vårpropositionen lämnades klara besked om en utökad satsning på alliansmodeller inom scenkonstområdet med 30 miljoner kronor för åren 2008–2010. Regeringen avser också att återkomma i budgetpropositionen för 2008 med förslag till en långsiktig strategi för att stärka barn- och ungdomskulturen, vilket även kan komma att involvera professionella kulturskapare. Även den så kallade momsfrågan på scenkonstområdet har nu fått en balanserad lösning.

Avslutningsvis vill jag understryka att min utgångspunkt är att kulturarbetsmarknaden ska kunna växa och utvecklas och att efterfrågan på konst och kultur ska kunna öka på ett sätt som gör att kulturen når fler människor, inte minst barn och unga, och samtidigt skapar fler arbetstillfällen och inkomstmöjligheter för konstnärerna.

Anf. 81 NIKOS PAPADOPOULOS (s):

Fru talman! Jag vill tacka kulturministern för svaret på min fråga. Kulturministern har i sitt interpellationssvar uttryckt att det är viktigt att fortsatt följa utvecklingen på arbetsmarknaden för kulturarbetare.

När nu den moderatledda regeringen lett Sverige i snart ett år undrar man vad man hittills har sett för utveckling. Sjunkande arbetslöshet totalt, men hur ser verkligheten ut för kulturarbetarna?

Fru talman! Hittills har det mest rapporterats om en massflykt från akassan för att man inte anser sig ha råd med den kraftigt höjda avgiften. Kulturaktion 07:s appell och kravet på en arbetslöshetsförsäkring anpassad till verklighetens arbetsmarknad är ett uttryck för den oro som många av Sveriges kulturarbetare uttryckt under snart ett år sedan systemskiftet inleddes med en kraftigt försämrad arbetslöshetsförsäkring.

Uttryck som ”Fixa först så vi kan leva på vårt yrke innan ni försämrar vår tillvaro vid arbetslöshet!” är något som frekvent kommer fram i debatten. Det är bara att hålla med, tycker jag.

Fru talman! Kulturministern lyfter i sitt svar fram de 30 miljoner kronor som regeringen satsat på alliansmodellerna inom scenkonstområdet. Det är bra gjort av kulturministern, tycker jag.

Jag är den första att säga att varje krona är välkommen. Men vilka nivåer är det vi pratar om? Dessa 30 miljoner kronor kan väl inte komma mer än 100 eller 200 personer till del.

Vidare lyfter kulturministern fram en strategi för barn- och ungdomskulturen som förhoppningsvis kommer i årets höstbudget. Vi socialdemokrater applåderar en sådan strategi. Vi kan påminna denna kammare om att borgerligheten skrotade idén om ett barnkulturår 2007. Det återstår att se vilken ambitionsnivå det blir på denna strategi. Men att lyfta fram den som ett svar på kulturarbetarnas bekymmersamma arbetsmarknadssituation med osäkra, ofta korta, anställningar känns en aning konstigt.

Fru talman! Jag hade hoppats att kulturministern i dag skulle ta chansen att måla med de stora penseldragen och beskriva hur kulturarbetarnas arbetsmarknadssituation ska förbättras i framtiden. Om detta hörde vi inget. Det är en besvikelse för mig, men förmodligen också för Kulturaktion 07-arbetet och för alla dem som har skrivit under appellen.

Anf. 82 Kulturminister LENA ADELSON LILJEROTH (m):

Fru talman! Jag har redan i de diskussioner som Nikos Papadopoulos och jag har haft tidigare, och även med andra i kulturutskottet, sagt att jag kommer att följa utvecklingen på kulturskaparnas område. Det gör jag också. Förutsättningen hänger naturligtvis intimt samman med efterfrågan. Det är vad det handlar om. Finns det ingen efterfrågan blir det heller inga jobb. Nu kan man konstatera att det finns en stark efterfrågan.

Jag vet inte om Nikos Papadopoulos har läst de senaste siffrorna från Arbetsmarknadsstyrelsen och Af Kultur. Det har visat sig här att Ams prognos för 2007 och 2008 visar på en fortsatt god tillväxt på jobb inom kulturbranscherna, även om det är i något avtagande takt. Det blir fler jobb, lägre arbetslöshet och en fortsatt ökning av tillfälliga anställningar och uppdrag. Samtidigt fortsätter antalet egenföretagare inom kulturområdet att öka.

Arbetsförmedlingen Kultur konstaterar också att det går allt bättre. Under det senaste året har det varit i en snabbare takt än vad Arbetsförmedlingen Kultur räknade med i sin prognos i höstas. Sysselsättningen kan stiga med 2 500 personer under 2007 och 2008.

Jag tycker att Nikos Papadopoulos egentligen skulle applådera. Det visar att kultursektorn växer, vilket är något som vi alla välkomnar. Det finns problem. Det är vi alla medvetna om. Det här är en osäker bransch. Det finns många skäl till det. Men det finns flera andra branscher som också är osäkra, som också bygger på att det finns en efterfrågan på allt det som sker inom kulturområdet. Det som också är ett bekymmer är att det framför allt är ungdomgruppen 25–40 år som har fått de nya jobben och uppdragen. Hur man arbetar med detta är också något som vi får återkomma till. Det finns en hel del idéer och projekt på gång. Verkligheten håller vi oss väl ajour med.

Apropå den oro som Nikos Papadopoulos talar om finns det alltid en oro vid förändringar. Jag skulle i så fall känna en större oro för – det har också kommit fram i de samtal jag har haft med företrädare för kultur-

sektorn – att man inte har gjort något från den tidigare regeringens sida utan man lät det hela löpa på. A-kassan, som var tänkt för något helt annat, fick fungera som något slags förtäckt stöd till kultursektorn. Det är egentligen inte tillfredsställande för någon och absolut inte i linje med vad som är tänkt.

Jag kan också tacka för lovorden när det gällde utbyggnaden av allianserna. Det handlar trots allt om att man har gått från 20 miljoner och lägger på 30 miljoner per år och skapar också en musikallians. Det har i hög grad glatt de verksamma inom musikområdet. De har kanske på många sätt en ännu svårare situation än andra inom scenkonstområdet har.

Nu pågår diskussioner med företrädare från sektorn, Kulturdepartementet och andra om hur man bäst ska använda de nya medlen. Jag känner mig trots allt rätt trygg i att vi är på rätt väg och att det händer en hel del.

I detta anförande instämde Mats Johansson (m).

Anf. 83 NIKOS PAPADOPOULOS (s):

Fru talman! De 30 miljonerna är positivt. Det är också positivt att kulturministern har ändrat sig och att momsens gavs tillbaka. Men frågan är om den moms, som kulturministern har nämnt, som gavs tillbaka bara gällde för i fjol, var en engångsföreteelse, så att momsens måste betalas i framtiden.

Samtidigt säger kulturministern att arbetsituationen är bättre. Visst har arbetslösheten sjunkit. Men hur är arbetslösheten bland kulturarbetarna? Vilken trygghet har de? De känner sig osäkra på om de klarar kriterierna för att få komma med i a-kassan. Får de jobb varje dag? De flesta, 90 procent, som kulturministern känner till, till exempel skådespelarna, är frilansare. Hur ska de klara detta?

Kulturministern har sagt att de naturligtvis kan bli egna företagare. Men kulturarbetarna är inte födda att bli egenföretagare. En kulturarbetare vill ge något till samhället utan att få en profit, en vinst. Men varje företag måste ha en vinst. Men kulturarbetarna skapar något för att ge något, och de har sin lön. Lönen måste vara klar och säker. Hur tänker kulturministern fortsätta att ge dem den tryggheten?

Kulturministern sade att Socialdemokraterna inte har gjort något tidigare. Det har vi gjort. Vi har givit alla kulturarbetare trygghet. Det fanns en överenskommelse, en a-kassa. Alla kände sig trygga. I dag känner ingen sig trygg med den a-kassa alliansregeringen tog fram.

Jag hoppas att kulturministern, som har känsla för kultur, har jobbat för och älskar kulturen, vill ge dem möjligheter att existera. Tillsammans med dem kan Sveriges kultur också existera.

Anf. 84 Kulturminister LENA ADELSON LILJEROTH (m):

Fru talman! Jag tror trots allt att Nikos Papadopoulos missuppfattar situationen om man tror att kulturskaparna känner sig trygga med att det finns en a-kassa. Så är det inte. Kulturskaparna känner sig trygga om det finns en efterfrågan på deras arbeten och tjänster. Den har i hög grad ökat. 2 500 personer ytterligare har fått arbete inom kultursektorn 2005, och det kommer också att gälla under 2008. Det är i så fall trygghet.

Nikos Papadopoulos säger att vi har ändrat oss i momsfrågan. Vi har också haft den debatten tidigare. Det var uppenbart att det var oklart när det handlade om momsavgifterna. Nu har 400 miljoner gått till kultursektorn, till scenkonstsektorn. Det är ett engångsanslag, men säkert oerhört välkommet bland de institutioner som har fått det. Jag tror inte att någon i de underhandskontakter jag har haft har givit vid handen att om det hade varit en fortsatt socialdemokratisk regering hade man inte fortsatt att höja momsen. Så hade inte skett. Man hade tagit mycket av kulturbudgeten. Det måste ändå vara prioriteringar från år till år.

Det är väl lite oklart om det är en massflykt från a-kassan. En del har säkert valt andra a-kassor, men det finns också de som nu står nära inför pension som har valt att inte betala in till a-kassan. Det är ingen lycklig lösning, och vi tycker att alla ska vara med i en a-kassa.

Jag kan konstatera att det trots allt händer mycket positivt på området. Det finns inget tvång att bli egenföretagare. Däremot finns det en stark önskan och en nyfikenhet enligt Arbetsförmedlingen Kultur, som ger rådgivning på detta område, att starta eget. Man ser att det finns fördelar i det, men det finns också en hel del rädsla och okunskap om hur man bygger upp ett företag. Det handlar om budgetar och om skattefrågor. Det är precis samma resonemang som vi har när det gäller de konstnärliga utbildningarna, där det också finns stora behov av detta.

Vare sig man vill det eller inte är det här en sektor som är osäker. Någonting som man har kommit överens om från både arbetstagarparten och arbetsgivarparten är att det måste fungera på det här sättet – det finns ingen annan lösning.

Då tycker jag att det som vi har börjat göra när det handlar om stödet till allianserna, som är en 150-procentig ökning jämfört med den föregående regeringen, det uppdrag som Almi Företagspartner har fått, det extra stöd som går till kvinnors företagande via Näringsdepartementet – det är också många kvinnor verksamma inom den här sektorn – och de samtal som vi för på Kulturdepartementet med Näringsdepartementet borde lugna Nikos Papadopoulos en hel del.

Anf. 85 NIKOS PAPAPOULOS (s):

Herr talman! Visst är det tryggt när kulturministern nämner allt detta, men verkligheten skiljer sig från ordet. Alla kulturarbetare kan inte vara trygga. Om man går ut och pratar med kulturarbetare hör man att de är väldigt oroliga. Med de höga a-kasseavgifter som införs och de låga ersättningar som de får blir de självklart oroliga.

Då kan man inte, kulturministern, komma och säga att de ska börja med eget företag. Det är inte lätt. Av egenföretagare krävs mycket för att de ska bli bra företagare, och en kulturarbetare kan inte alltid bli egenföretagare.

Därför är det lite svårt att jämföra kulturarbetare med egenföretagare. De flesta kulturarbetare siktar inte på profit, utan de siktar på sitt arbete och vad de kan ge till samhället och individerna.

I det fallet måste vi se hur vi ska kunna behålla alla våra kulturarbetare. De berikar kulturen mycket i Sverige. Vilken trygghet kan vi ge dem?

A-kassan är ett sätt för dem att känna trygghet under den tid de inte har arbete. Eftersom de flesta, 70 procent av dem, är frilansare behöver

de en trygghet under den tid som de inte har något arbete. Jag hoppas att kulturministern tänker vidta åtgärder som kan trygga deras framtid.

Jag vill önska kulturministern en skön och trevlig sommar. Det har du förtjänat.

Anf. 86 Kulturminister LENA ADELSON LILJEROTH (m):

Herr talman! Tack, snälla Nikos! Jag önskar även dig en skön sommar. Det har du också förtjänat.

Jag vet inte om vi kommer så mycket längre. Den här frågan kommer jag naturligtvis att följa under hösten också. Låt mig säga att a-kassan trots allt inte har lagts ned. Jag vidhåller ändå den absoluta övertygelsen att a-kassa inte kan vara den enda tryggheten.

Det måste handla om att det finns ett önskemål om att se och höra musiker, konstnärer, skådespelare, dansare och alla andra som är aktiva inom scenkonstsektorn på scenen. Men scenen kan också se annorlunda ut. Det är det som är väldigt spännande i de samtal jag har haft med företrädare för sektorn, som jag har träffat väldigt mycket just för att följa de här diskussionerna och den utveckling som vi nu ser.

En scen kan finnas på flera olika områden. Det behöver kanske inte alltid vara en teater. Det är väldigt intressant att se när kulturskaparna själva upptäcker andra möjligheter att använda sin kompetens och att på så vis sprida kulturen.

Detta i kombination med en god konjunktur, som också har ökat efterfrågan och givit nya jobb, gör åtminstone mig ganska lugn för framtiden. Sedan vet jag att det finns oro, som alltid vid förändringar, och att det finns en osäkerhet just därför att det handlar väldigt mycket om tillfälliga jobb och projektanställningar. Men det är en verklighet som kultursektorn lever med inte bara i Sverige utan i hela världen.

Överläggningen var härmed avslutad.

15 § Svar på interpellation 2006/07:638 om film på bio i hela landet

Anf. 87 Kulturminister LENA ADELSON LILJEROTH (m):

Herr talman! Leif Pettersson har frågat mig när jag avser att lägga fram förslag som möjliggör för Svenska Filminstitutet att lämna stöd, dels till investeringar i digitala projektorer av tillräckligt hög teknisk standard för att få visa all spelfilm, dels till digitala parallellkopior av spelfilm så att biografer över hela landet snabbt får tillgång till nyinspelad film.

Den tidigare regeringen gav i december 2005 Svenska Filminstitutet i uppdrag att på ett aktivt sätt följa den digitala biografutvecklingen, främst när det gäller biografer på mindre orter, samt att redovisa en utarbetad plan för hur utvecklingen kan stödjas och främjas i hela landet på ett kostnadseffektivt och långsiktigt hållbart sätt. Uppdraget redovisades i augusti 2006.

Efter att ha tagit del av Filminstitutets rapport bedömde regeringen i budgetpropositionen för 2007 att det inte bör genomföras några särskilda statliga insatser för att främja den digitala biografutvecklingen under 2007. Regeringen avsåg dock att fortsatt hålla sig informerad om den digitala biografutvecklingen i Sverige. Därför gavs Filminstitutet ett förnyat uppdrag att aktivt följa utvecklingen på området.

Det kan finnas anledning att erinra om de skäl för bedömningen som redovisades i budgetpropositionen. De var följande.

Den kommersiella film- och biografbranschen bör kunna genomföra en digitalisering utan särskilda statliga insatser. Det är i första hand biografer på mindre orter som vid en omfattande digitalisering av de kommersiella biograferna kan vara i behov av samhällets insatser. Samtidigt som biografer på mindre orter bör ha störst nytta av ett teknikskifte, genom att det möjliggör en effektivare distribution, saknar dessa i många fall tillräckliga resurser för att själva bekosta den digitala visningstekniken. Någon omfattande digitalisering av kommersiella biografer var av Filminstitutets redovisning att döma dock inte så nära förestående att det motiverade särskilda statliga insatser för biografer på mindre orter under 2007.

Filminstitutet har redovisat den fortsatta utvecklingen av digital bio i en ny rapport den 1 mars 2007. Av rapporten framgår att det numera finns en internationell teknisk standard för digital bio men att utvecklingen i andra avseenden alltjämt har varit avvaktande. Bland annat har antalet digitala biosalonger i Sverige minskat något under den period som Filminstitutet redovisar.

Det bör även i framtiden vara en central uppgift för den svenska filmpolitiken att upprätthålla och utveckla biografstrukturen i landet. För regeringen är digitaliseringen av biograferna en strategiskt viktig fråga. I det perspektivet delar regeringen också tidigare bedömningar att utvecklingen bör främjas på ett kostnadseffektivt och långsiktigt hållbart sätt. Det är utifrån regeringens synpunkt viktigare att utvecklingen är långsiktig än att den sker snabbt.

När det gäller stöd till digitala så kallade parallellkopior är det möjligt för Filminstitutet att ge sådant stöd redan i dag om det anses motiverat. Så har också skett i en del fall. Stöd till parallelldistribution ingår bland stöden till distribution och visning av film i hela landet i 2006 års filmavtal. Enligt filmavtalet ska dessa stöd i tillämpliga fall vara teknikneutrala med avseende på om analog eller digital teknik används.

Anf. 88 LEIF PETTERSSON (s):

Herr talman! Jag vill börja med att tacka för svaret, men jag måste tyvärr konstatera att jag anser att ministern är mig svaret skyldig, i varje fall på min första fråga.

I svaret gör kulturministern en sammanfattning av de fakta som är kända. Sedan framhåller ministern i allmänna ordalag att det är bra att det finns biografer i hela landet. I svaret sägs också att regeringen anser att digitala biografer är en strategisk fråga, och det konstateras bara att det inte är så bråttom. Några initiativ planeras uppenbarligen inte.

Herr talman! För mig är frågan långt mycket viktigare än så. Det finns faktiskt en tidsfaktor i sammanhanget. Det här handlar om vi i framtiden ska kunna se film på biografen på mer än ett par orter i hela landet i varje län förutom i de största städerna, där biografättheten är betydligt större.

Efter kontakter med flera personer som är väl insatta i vad som sker just nu har min oro inte på något sätt stillats. Tvärtom ser vi just nu en kraftfull förberedelse för övergång till digital teknik från den aktör som i det närmaste har monopol på biografmarknaden, nämligen Svensk Filmindustri.

Det råder inga delade meningar om att SF klarar teknikövergången av egen kraft. Men i samma stund som SF tar detta steg har man också tagit död på den nuvarande 35-milimeterstekniken. Det innebär att alla biografen som den dagen inte har digital biografutrustning av så kallad 2 K-standard bara har att lägga ned ambitionen att visa aktuell film.

Mot bakgrund av den situation som vi just nu har upprepar jag därför min fråga i interpellationen: När avser ministern att leva upp till riksdagens beslut och lägga fram förslag som möjliggör för Svenska Filminstitutet att lämna stöd till investeringar i digitala projektorer av tillräckligt hög standard för att kunna visa all spelfilm?

Jag anser att ministern snarast bör ta initiativ i den riktning som Svenska Filminstitutet föreslår i sin rapport från mars i år. Det vill säga att regeringen bör ställa medel till förfogande så att ett första steg kan tas mot en digitalisering av svenska biografen på mindre orter och av de biografen som kompletterar SF i de större städerna. I förslaget bör det även finnas möjligheter för de biografen som i dag har digitala anläggningar som inte uppfyller de tekniska kraven att få stöd för att komma upp till erforderlig standard. Allt detta kommer att garantera mångfalden och ge möjlighet att även i framtiden se film på bio i hela landet.

Jag vill inte påstå att Sverige redan är för sent ute, men tiden börjar rinna ur timglaset. Låt mig ta några exempel. I vårt grannland Norge har man insett vad som är på väg att hända. Man har därför beslutat att digitalisera alla landets 420 biografen i snabb takt under år 2008. Planen i Norge inkluderar också ambulerande digitala 2 K-anläggningar inom ramen för det som där heter *bygdekino*. Norge är inte det enda exemplet. Runt om i Europa och självfallet i USA genomförs och planeras nu digitaliseringen av biograferna på bred front. Sverige har inte råd att hamna på efterkälken.

Snälla ministern, ge nu här i kammaren ett positivt svar på min fråga! Ge biograferna i hela landet möjlighet att överleva! Tryck på digitaliseringsknappen!

Anf. 89 Kulturminister LENA ADELSON LILJEROTH (m):

Herr talman! Leif Pettersson, det skulle vara roligt om det var så enkelt – att man bara kunde trycka på en knapp och säga att nu kör vi. Men det är inte riktigt så.

Leif Pettersson kan vara trygg i att vi trots allt bevakar frågan. Vi säger att det här är strategiskt viktigt. Även vi vill att biografen ska kunna leva i hela landet och att biografen som samlingslokal ska kunna fylla fler funktioner än bara att visa film, vilket ju också är ambitionen på väldigt många håll.

Digitaliseringen kommer. Det vet vi. Men eftersom vi också har att ta hänsyn till skattebetalarnas pengar och det kommer att behövas ett of-fentligt stöd för att det ska kunna fungera på många av de biografer som finns runt om i landet är det också viktigt att man väntar in rätt tidpunkt. I annat fall kommer detta att bli mycket dyrare än vi hade tänkt oss.

Vi har regelbundna kontakter med Svenska Filminstitutet, som också har i uppdrag att följa frågan, precis som Leif Pettersson sade. Där är uppfattningen nu att SF för tillfället avvaktar något, så det är inte så bråttom som Leif Pettersson säger. Det är troligt att det här kommer att ske inom en relativt snar framtid, men exakt när vet vi inte. Även jag har kontakt med bland annat Våra gårdar och vet att det finns flera som är engagerade och driver frågan. Exakt när det blir läge att så att säga trycka på digitaliseringsknappen kommer jag tyvärr inte att kunna svara på i dag.

Anf. 90 LEIF PETTERSSON (s):

Herr talman! Det här handlar om ett investeringsstöd. Det handlar inte om fortlöpande verksamhetsstöd. Det är inte det som interpellationen handlar om, och det är inte det som är frågan.

Jag, och knappast någon annan heller, har sådan insikt i SF:s styrelse- rum att vi kan avgöra hur snabbt SF avser att gå fram. Vad man gör i dag är att man bedriver en kraftfull förberedelse. Man genomför en digitali- sering av all reklamfilm, så att man i princip har hela systemet uppbyggt. Det är bara att byta projektor i andra ändan av tråden. Sedan har man sin digitaliserade biograf. I samma sekund man gör det är också acetatfilmen död. Det innebär också att övriga biografer slås ut när det gäller aktuell film.

Jag vill i det här inlägget påminna om filmavtalet, som ju gäller fram till 2010. Regeringen är en av undertecknarna. Filmavtalet är kanske den viktigaste faktorn för utvecklingen av svensk film. Där finns även med stöd för visning av svensk film, och därmed ett åtagande för biografernas långsiktiga utveckling. I avtalet sägs nämligen att de som har skrivit under ska verka för att antalet biobesök i Sverige ska öka.

Genom att redan nästa år starta en utveckling av digitala biografer skulle staten på ett påtagligt sätt leva upp till sin del av avtalet. Jag vill återigen understryka att det handlar om att starta, inte om att genomföra detta fullt ut, på en gång.

I Filminstitutets rapport föreslår man att man skulle starta med 100 biografer. Hur mycket pengar man kan avsätta för det är naturligtvis en budgetfråga, och hur själva systemet skulle se ut har Filminstitutet inte uttalat sig om. Detsamma gäller frågor om medfinansiering och så vi- dare.

I sammanhanget är det viktigt att säga att det stöd som stipuleras i filmavtalet bygger på 15 miljoner besök per år. Under 2006 fanns det farhågor om att denna nivå inte skulle kunna nås. Nedgången i antalet biobesök har flera orsaker. En av de viktigaste är att vi i vårt land tar alldeles för lätt på möjligheterna att från Internet illegalt nedladda färsk film. Den här debatten handlar faktiskt indirekt även om det.

Sambandet mellan tillgången till aktuell film i hela landet och den il- legala nedladdningen är glasklar. Särskilt hårt slår detta mot svensk film. På sikt kan vi komma att riskera hela den svenska filmproduktionen. Den

digitala tekniken är en nödvändighet för att biograferna ska kunna hänga med även i den här konkurrensen.

Jag vill i sammanhanget också framhålla att de digitaliserade biograferna precis som kulturministern sade ju kan visa mycket annat än film. Under våren har man runt om i Sverige kunnat se en direktöverförd föreställning från Metropolitanoperan i New York. Försöket blev en formidabel succé. Tusentals människor runt om i landet gick och såg opera med bland andra vår svenska världsstjärna Peter Mattei. Det hade för några år sedan varit helt omöjligt. Framgången gjorde även att våra svenska nationalscener Dramaten och Operan insåg vilka möjligheter som finns och därför har uttryckt stort intresse av att på samma sätt komma ut i hela landet.

Min fråga kvarstår, och min vädjan till kulturministern kvarstår: Sätt i gång jobbet, så att vi inte hamnar på efterkälken!

Anf. 91 Kulturminister LENA ADELSON LILJEROTH (m):

Herr talman! Jag måste tyvärr upprepa en del som jag sade tidigare. Det är ännu lite tidigt att trycka på digitaliseringsknappen. Vi har hela tiden en diskussion med bland andra Svenska Filminstitutet om när rätt tidpunkt kommer. Precis som Leif Pettersson sade är detta också en budgetfråga bland många andra. Jag vet att Svenska Filminstitutet har lagt ett förslag om digitalisering av ett hundratal biografer och gjort en beräkning av vad det skulle kunna kosta.

Jag tror också att det finns stora möjligheter i detta. Leif Pettersson nämnde Metropolitan. Jag tror att det var *Così fan tutte* eller någon annan opera som blev tillgänglig för många genom fantastisk teknik. Det var jätteroligt, och jag önskar att jag själv hade fått ta del av det. Men det blir förhoppningsvis fler tillfällen också på andra håll.

Vi kommer också under mandatperioden att ta fram underlag och beredning för ett förnyat filmavtal efter 2010. Det är ett arbete som kommer att påbörjas ganska snart. Det finns ett antal frågor som vi måste ta ställning till under tiden, men det är glädjande att vi, trots att vi alla ser stora problem när det gäller nedladdningen av inte bara biofilmer utan också musik och litteratur, trots allt kan se att filmen och biografen håller ställningarna.

Nu i helgen var det var ett antal artiklar, efter SOM-institutets redovisning, om att medborgarna faktiskt gärna går på bio och helst ser film på bio, inte bara hemma i sköna soffan.

Vi kommer att återkomma när det gäller digitaliseringen. Det här är någonting som står för dörren. Men det gäller, ånyo, att vänta in rätt tillfälle, så att det inte blir en historia som blir mer dyrbar än den hade behövt bli. I detta ingår naturligtvis också en bevakning av hur man tänker och resonerar inom Svensk Filmindustri.

Anf. 92 LEIF PETTERSSON (s):

Herr talman! Jo, visst ska man invänta rätt tidpunkt. Men mitt i alltihop har man inväntat den där tidpunkten så länge att tåget redan har gått från perrongen.

Just nu ser vi alltså en snabb internationell utveckling på det här området. I USA sker digitaliseringen snabbt. Man bygger ut med 2 K-teknik, 3 K och upp till 4 K. De stora tillverkarna av digital utrustning tar

ständig fram nya produkter på området. Priset pressas. Det är inte utvecklingen i Sverige som kommer att driva fram en prispress – vår biomarknad är alldeles för liten för det – utan det är den internationella utvecklingen, som vi nu ser.

Det sker runt om i Europa. Norge är inte det enda exemplet. Men Norge är det kanske mest genomtänkta och kraftfulla exemplet, som jag berörde här tidigare. Norge satsar också för övrigt stora pengar på produktion av film. Men i andra delar av Europa ser vi samma sak.

Det här innebär att Sverige som har varit en pionjär på området faktiskt riskerar att hamna på efterkälken. Regeringen kanske inte bedömer att det är möjligt att starta med 100 biografier. Starta då i mindre omfattning! Visa handlingskraft! Visa att detta är något som vi faktiskt kommer att göra i vårt land, att den här utvecklingen inte kommer att stanna av!

Och visst ger det här oss stora möjligheter att se också annat direkt från andra håll i världen. Genesis återföreningskonsert i Düsseldorf kommer att skickas ut den 27 juni på många av de här ställena och så vidare. Detta ger oss möjligheter till kultur i hela landet, inte bara film.

Även om man kanske tycker att vi kan vänta är i alla fall min uppfattning att vi kommer att bli omsprungna om vi väntar.

Anf. 93 MARGARETA ISRAELSSON (s):

Herr talman! Jag har inte tänkt förlänga debatten om filmen eller kulturen. Jag ville bara få tillfälle att fråna oss i kulturutskottsgruppen tacka kulturministern för det här första gemensamma året. Vi önskar en skön sommar och avkoppling från oss stickiga röda rosor. Vi kommer säkert tillbaka med kraft och ytterligare interpellationer i höst. Men till dess hoppas vi att ministern får det avkopplande och hinner tänka på annat än interpellationer.

(Applåder)

Anf. 94 Kulturminister LENA ADELSON LILJEROTH (m):

Herr talman! Jag blir riktigt rörd. Dessutom är det en väldigt vacker ros. Jag tycker mycket om röda rosor. Och jag uppskattar er också, även om det kanske inte alltid låter så när vi möts här i debatterna. Men det är faktiskt så.

Det vore väldigt tråkigt, tycker jag, om det inte skulle bli synpunkter och resonemang och ifrågasättande av det som jag vill eller det som regeringen vill eller vilka det nu är som vill något. Jag tycker att det är väldigt roligt. Jag ser också fram emot hösten med många interpellationer och andra debatter. Tack så jättemycket!

Jag ska bara säga något lite kort till Leif. Jag visar gärna handlingskraft, men det måste också paras med ansvar. Det är därför jag håller mig lite grann ifrån att trycka ned knappen i botten redan nu.

Situationen i Norge ser faktiskt lite annorlunda ut. De har en annan ägandestruktur i fråga om biograferna än vad vi har här. Inte minst har de kommunalt ägda biografier i en helt annan utsträckning. Så deras situation är kanske lite annorlunda. Och det är väl inte riktigt heller statens uppgift att så att säga leda utvecklingen inom digitalbion.

Men det är alldeles riktigt att vi också måste vara en aktiv spelare. Därför är den här parallella diskussionen, som vi måste ha, med Svenska Filminstitutet och med branschen väldigt viktig.

Jag tycker också att det finns mycket att vinna på det här. Det är säkert så, som Leif Pettersson säger, att prispressen påverkar. Tekniken går framåt. Det blir billigare. Det är utmärkt, för det kommer att gynna också oss.

Lite is i magen tror jag inte är fel. Digitaliseringen kommer att komma hit, och jag tror att det kommer att bli till fördel för hela landet.

Tack än en gång för den vackra blomman!

Överläggningen var härmed avslutad.

16 § Svar på interpellation 2006/07:618 om situationen i taxibranschen

Anf. 95 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Herr talman! Börje Vestlund har frågat mig om jag avser att ta initiativ till några ytterligare åtgärder för att få ordning och reda inom taxibranschen.

Jag är väl medveten om att taxinäringen är särskilt utsatt för ekonomisk brottslighet. Vi får dock inte glömma att förekomsten av oseriösa taxiföretag som genom ekonomisk brottslighet snedvrider konkurrensen inom taxinäringen även fanns före avregleringen. Dessutom var det stora problem med att få tag på en taxi när det väl behövdes då taximarknaden bestod av ett fåtal stora taxiåkerier. I dag består taxinäringen, liksom åkerinäringen, av ca 80 procent enbilsföretag. Den ökade taxitillgången har avsevärt förbättrat tillgängligheten för konsumenterna.

Jag anser att konkurrens på lika villkor inom transportsektorn är mycket viktigt. För att få en sund och konkurrenskraftig transportmarknad vill jag därför ta ett helhetsgrepp om transportsektorn. I detta ingår arbete med trafiksäkra och miljövänliga transporter. Statens roll är att se till att det finns ett lättbegripligt regelverk som förenklar och eliminerar administrativa bördor för de små företagen. Förutom regelförenklingar ställs även höga krav på effektiv tillsyn och kontroll. Regeringen har fastlagt ett mål om att minska företagens administrativa kostnader på grund av statliga regleringar med minst 25 procent fram till hösten 2010.

Jag vill understryka att politiska beslut inte löser alla problem. Här är det viktigt att branschen tar sitt ansvar. Jag ser fram emot ett samspel mellan stat och bransch där alla drar sitt strå till stacken. Vi för närvarande en dialog med taxibranschen om olika åtgärder som kan tänkas främja en sund och konkurrenskraftig taxinäring. Med hänsyn till det förberedande arbetet inom departementet är jag inte beredd att i dag redogöra för exakt vilka åtgärder som regeringen kan vidta.

Jag delar inte Börje Vestlunds uppfattning om att det råder problem med trafiksäkerheten inom taxibranschen. Här råder ett gott samspel mellan just stat och bransch. Branschen arbetar aktivt med både kvalitets- och trafiksäkerhetsmål. Detta arbete har bland annat bidragit till att ca 80 procent av taxiförarna använder bilbälte i dag. Som ett led i trafiksäkerhetsarbetet och i syfte att garantera gott omdöme i trafiken och körskicklighet infördes den 1 april i år ett särskilt körprov för den som ansöker om taxiförarlegitimation.

Avslutningsvis vill jag framhålla att majoriteten av taxinäringen är seriös. Jag anser att det är viktigt att vi tillsammans med branschen verkar för att förutsättningarna att bedriva taxiverksamhet blir så goda som möjligt.

Anf. 96 BÖRJE VESTLUND (s):

Herr talman! Jag ber att få tacka för svaret, även om svaret knappast innehåller någon som helst substans. Det är i sig intressant när man frågar statsråd att man får ett nonsenssvar som knappast tar upp någonting relevant utan enbart redovisar statsrådets uppfattning kring avreglering och regelförenklingar, något jag inte har ställt några frågor om i denna interpellation.

Den dåvarande regeringen redovisade under våren 2006 vilka åtgärder de var beredda att göra när det gällde svarttaxi och taximarknadens utveckling. Det förslag som kammaren då hade att ta ställning till gällde åtgärder mot att framföra persontransporter med personbil eller lätt lastbil samt körprov för taxiförare. Man ville alltså ta bort svarttaxiincitamentet. Man gjorde det, helt enkelt. Detta hade varit svårt att bekämpa tidigare.

Propositionen baserade sig på utredningen *Ekonomisk brottslighet inom taxinäringen*, SOU 2004:102.

Kammaren beslutade om just svarttaxi och om körkort för taxiförare. Detta var välkommet för att komma till rätta med huvudfrågan, nämligen den ekonomiska brottsligheten inom taxibranschen. Man ville återkomma till den andra stora frågan, nämligen tömningscentraler. Tyvärr har inte kammaren kunnat se någonting av sådana här förslag under den här mandatperioden. Jag formulerar gärna om den här frågan och säger: När tänker statsrådet återkomma med förslag om åtgärder mot ekonomisk brottslighet inom taxi?

Statsrådet anför att det är viktigt med fri konkurrens inom taxinäringen. Det håller jag gärna med om, men om en alltför stor del inte är seriös så är det ju inte fri konkurrens utan snarare konkurrens på olika villkor, herr talman. Detta har sedan lång tid tillbaka påpekats från flera parter, av polis, taximarknad och arbetstagarorganisationer men också av andra företag som är beroende av att taxi finns, till exempel andra transportslag som flyg och tåg men också hotell- och restaurangbranschen. Jag tror att många, särskilt i större städer, har just sin historia om hur de har blivit lurade av skrupelfria taxiförare. Det är inte bra för taximarknaden, och det är inte bra för vårt land. Det är häpnadsväckande att Åsa Torstensson inte vill se de här problemen.

Herr talman! Om det är så att regeringens plan för regelförenkling skulle innebära att gynna ekonomisk brottslighet så är det häpnadsväckande. Det kan knappast vara vad näringslivet eller de svenska medborgarna förväntar sig av denna regering.

Åsa Torstensson upprepar sitt mantra att politiska beslut inte löser alla problem – så sant, så sant! Men detta är inget som jag har gripit ur luften, herr talman. Detta är krav som har ställts länge. Tömningscentralerna har hela branschen efterfrågat och tycker är en bra idé, men uppenbarligen tycker statsrådet inte det, vilket är beklagligt.

Statsrådet anför att hon vill ha ett samspel mellan stat och bransch, men det är väl knappast en hemlighet att branschen vill ha tydligare regler för redovisning. Varför vill Åsa Torstensson fördröja detta ytterligare?

Jag delar inte den uppfattning som Åsa Torstensson ger uttryck för om trafiksäkerheten inom taxibranschen. Jag hämtar fakta från såväl polisen som Vägverkets körkortsenhet. En majoritet av de förare som i dag söker till taxibranschen klarar inte trafiksäkerhetsdelarna i taxiförarprovet. Under ett stort antal år fanns det inget särskilt förarprov till taxi. Borde inte detta vara ett bevis så gott som något på att det finns problem med trafiksäkerheten i taxibranschen?

Slutligen ber jag att få hänvisa till bland annat Stockholmspolisens kontroller av fart och nykterhet bland taxiförarna, och där har man inte någon särskilt god statistik när det gäller vare sig det ena eller det andra. Men som vanligt sticker väl statsrådet huvudet i sanden och vill inget göra.

Det krävs aktiva insatser för att kunna skapa en god trafiksäkerhet för yrkesförare. Detta efterfrågar också branschorganisationer. Men då krävs ett statsråd som inte sticker huvudet i sanden och vägrar att se sanningen i vitögat.

Anf. 97 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Herr talman! Jag förstår ju att Börje Vestlund och Socialdemokraterna tycker att det är nonsens att argumentera för vikten av att balansera regelkrånglet för småföretag och lagstiftning som bara är ett slag i luften och inte leder till minskad brottslighet. Jag förstår det. Man har en sådan tilltro till regelkrånglet att man inte ens har förståelse för att det finns regler som inte når till de ambitioner som Socialdemokraterna har ställt upp.

Jag tar i allra högsta grad det här på allvar genom att ha ett direkt samarbete med taxibranschen. Jag tror att det är bra om vi ändå har med oss lite bakgrund. Naturligtvis är det så att Börje Vestlund i sin inledning på detta har rätt. Det är ju anmärkningsvärt att bortåt 4 miljarder av omsättningen inom taxinäringen undanhålls. Det är mycket allvarligt.

Men vi ska se det parallellt med att det ser väldigt olika ut runt omkring i landet. Ca 55 procent av taxinäringens totala marknad består av samhällsbetalda resor, alltså något som är ganska svårt att undanhålla redovisning för. Det innebär att det är väldigt stora differenser runt omkring i landet. 15–20 procent av de samhällsbetalda resorna står Stockholms taxiområde för, medan det i glesbygdsområdena är upp till 90 procent av den totala marknaden som består av samhällsbetalda resor. Det visar ju att fusket inom taxinäringen främst finns i storstäderna.

Jag tror att det också är värt att upprepa att det har varit positiva effekter av avregleringen i form av utökat utbud och tillgänglighet, nya tjänster och bättre service, som överväger de negativa effekterna. Det jag tror är avgörande är att gå vidare med att utöka tillsyn och kontroll. Jag tror att det är ett måste. Jag tror också att det är det viktigaste redskapet för att komma till rätta med den ekonomiska brottslighet som finns inom taxinäringen. De redskapen finns, och jag ser inget behov av lagändringar. Det gäller att använda de system, lagar och regler vi har på ett effektivt sätt, till exempel genom bättre samverkan mellan olika myndigheter.

Det har visat gott resultat. Regeringen kommer dessutom att ge Vägverket i uppdrag att, tillsammans med Rikspolisstyrelsen, lämna förslag på hur just kontrollen av nyttotrafik på väg kan förbättras och effektiviseras, ett uppdrag som ska redovisas under våren 2008.

Vad gäller redovisningscentraler tänker jag inte i nuläget gå vidare med det. I beredningen av remissinstansernas synpunkter på lagrådsremissen om redovisningscentraler framkom rätt tydligt att förslaget var mycket juridiskt komplicerat. Jag tror att det är viktigt att se att tanken är att all information från taxameter ska föras över, och det ligger ett kontrollvärde i att överföringen ska vara fullständig. Enligt Datainspektionen är detta egentligen ett helt oacceptabelt system med tanke på de krav som jag ställer mig bakom: vikten av att skapa bra regelsystem för integriteten och skyddet för det privata livet. Där har vi också konventioner att följa vad gäller skydd för de mänskliga rättigheterna och grundläggande friheterna.

Anf. 98 BÖRJE VESTLUND (s):

Herr talman! Jag blir nästan chockerad över Åsa Torstenssons argumentation i just detta sammanhang.

Jag kan göra en parallell i det här sammanhanget med hotell- och restaurangbranschen, där man från framför allt arbetstagarnas organisationer men även från andra, på senare år även från företagen själva, efterfrågar bättre ordning och reda. Detta frågas efter om och om igen. Det har varit diverse regeringar som har kommit och gått under årens lopp, måste jag säga, och ändå har inget skett. Det är precis samma sak med taxibranschen.

Det är ju det här som är det stora problemet. Man säger att man ska samarbeta. Man säger att man ska göra ditten och att man ska göra daten. Ändå förändras nästan ingenting. Det är hela tiden så att vi kan se i fråga efter fråga, när det gäller ekonomisk brottslighet, inte minst inom taxibranschen, att det faktiskt nästan inte har hänt någonting. Ändå säger Åsa Torstensson: Vi fortsätter som förut. Vi behöver inte göra någon förändring.

Det är väl inget nytt att en regering, regioner eller kommuner har samarbetat med taxibranschen. Skulle det vara någonting som Åsa Torstensson uppfann? Jag tycker faktiskt att det är lite svagt av ett statsråd att säga: Jag vill inte göra någonting i just den här frågan eller ta upp det som redan är gjort, därför att jag är emot regelkrångel.

Det är ju för att slippa de ständiga kontrollerna av till exempel myndigheter, som man nu ibland utsätts för, som man vill ha ett system som ska bli enkelt och tydligt.

Jag är inte den som säger att just tömningscentraler kanske var det optimala. Det handlade om att hitta ett system som gjorde att man inte kunde smita vidare. Vi har nyligen behandlat här hur vi ska hantera till exempel typgodkända kassaregister, någonting som har efterfrågats i många år, som det tack och lov har funnits två propositioner om i alla fall. Detta har man nu kommit till skott med, något som har efterfrågats åtminstone de 20 sista åren, Åsa Torstensson. Finns det inte anledning att försöka göra något i stället för att bara hänvisa till att regelkrånglet skulle vara problemet? Vi ska försöka slippa regelkrånglet. Det är därför vi ska hitta system som är enkla och tydliga och som man inte kan fuska med.

Det är det som är poängen, men Åsa Torstensson säger att hon tänker ha lite samtal om det och därmed lösa alla problem.

Det är kanske sant att detta problem i huvudsak finns i storstäderna, men det gör ju inte problemet mindre allvarligt. Om man inte är beredd att ta tag i dessa problem säger det något om hur man ser på storstadspolitiken, anser jag. Det är klart att det finns fler taxibilar i Stockholm än i Lysekil. Det inser jag också. Det är lättare att kontrollera det på en mindre ort.

Jag vill återigen fråga Åsa Torstensson: Vad har man för avsikt att göra för att försöka lösa den här problematiken? Det är ingen tvekan om att i princip alla parter efterfrågar en lösning på detta.

Anf. 99 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Herr talman! Jag vet mycket väl att Börje Vestlund inte bryr sig om företagens situation vad det gäller regelkrångel och möjligheter att hitta system som förenklar livet för företagarna. Det har vi uppmärksammat under väldigt många år.

Eftersom frågan fastnar i redovisningscentraler vill jag upppepa: Nej, jag tänker inte gå vidare med redovisningscentraler av flera anledningar. Låt mig nämna tre.

Den första är att Datainspektionen anser att det är oacceptabelt och inte förenligt med grundläggande dataskyddsprinciper eller den rätt till skydd för privatlivet som följer av den europeiska konventionen. Men det kanske inte heller bekymrar Börje Vestlund.

Det andra är att ett införande av redovisningscentraler i och för sig skulle kunna motverka fusk i bokföringen, men Börje Vestlund missar poängen med det hela. Det enklaste sättet att fuska är ju att över huvud taget inte slå på taxametern. Den möjligheten till fusk finns i allra högsta grad kvar ändå. Den kanske till och med skulle öka om redovisningscentraler infördes.

Det tredje är att ett införande av redovisningscentraler skulle innebära regelförsvåringar i stället för förenklingar och dessutom höja de administrativa kostnaderna för privata småföretagare. Den största skillnaden mot de regeringar som Börje Vestlund själv har varit en aktiv part i, även om han inte direkt kan göras ansvarig för dessa frågor, är att jag just nu för en dialog i syfte att tillsammans med branschen genomföra ett antal åtgärder mot fusk. I den dialogen är taxinäringen direkt involverad.

Så sent som i mitten av maj i år kom Taxiförbundet med en uppvakting om ett tiopunktsprogram som de vill samarbeta kring, och det är detta arbete som nu pågår. Det är så jag har ambitionen att gå vidare. Med den seriösa delen av taxinäringen som aktör kan vi gå vidare med att undan för undan minska fusk och öka tillsyn och kontroll. I mångt och mycket kan det ske med de regelsystem vi har redan i dag.

Slå inte på stora trumman för ett nytt regelsystem som bara blir ett slag i luften, när alla i princip vet att man lika gärna kan slå av taxametern! Då fortsätter fusk utan att vi har kommit så mycket längre än att införa nya regelsystem som krånglar till livet för dem som sköter sig.

Anf. 100 BÖRJE VESTLUND (s):

Herr talman! För det första, Åsa Torstensson, har jag aldrig i någon diskussion redovisat min uppfattning när det gäller regelkrångel. Min uppfattning är att man ska ta bort så mycket regelkrångel som möjligt. Det innebär dock inte att man inte ska kunna ha rimliga kontrollinstrument.

Innan man utredde tömningscentralerna hade de faktiskt efterfrågats även av taximarknaden. Åsa Torstensson är inte det enda statsrådet i världshistorien som har träffat taxirörelsen. Tvärtom – varje kommunikationsminister med självaktning brukar träffa en så viktig aktör som just taxi.

Vad Åsa Torstensson försöker göra är att ösa ansvaret på Socialdemokraterna för att hon själv inte orkar ta itu med ett problem. Sedan är det naturligtvis sant att det alltid går att fuska i de här sammanhangen om man har de ambitionerna. Men problemet, herr talman, är att Åsa Torstensson inte ens vill genomföra det som går att åtgärda. Det finns många exempel på situationer där det är naturligt att se till att få ett kvitto när man konsumerar någonting. Så är det tyvärr inte i dag när det gäller taxi. En sådan åtgärd kanske man skulle kunna införa. Men Åsa Torstensson gör som vanligt: Hon skyller på den tidigare socialdemokratiska majoriteten och säger att jag gör ingenting för allt blir mycket sämre om jag gör något. Det verkar inte finnas några ambitioner hos Åsa Torstensson att försöka att lösa de problem som taxibranschen står inför.

Jag tackar egentligen för det svaret, för det var åtminstone ett svar i den meningen att man inte vill göra något.

Anf. 101 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Herr talman! Börje Vestlund använder ett högt tonläge fast han inte själv har läst på det han interPELLERAR om. Jag beklagar att inte Börje Vestlund har läst vad remissinstanserna har sagt med anledning av redovisningscentraler. Läs innantill! Det är inte rimligt att vidta åtgärder som redovisningscentralerna när det får de effekterna. Information från taxametern ska föras över, och det ligger ett otroligt kontrollvärde i en sådan överföring när den sker fullständigt. Datainspektionen säger att detta inte är förenligt med grundläggande dataskyddsprinciper. Lyssnar inte Börje Vestlund på detta?

Jag tyckte att Börje Vestlund sade något om att det handlar om att använda rimliga instrument. Det är precis det vi arbetar med. Om jag ska vara krass bryr jag mig egentligen inte om vad Socialdemokraterna tidigare har gjort – de har ju inte gjort någonting! *That's the problem*, Börje Vestlund. Om nu remissinstanserna så tydligt avvisar det som utredningen visade går jag mycket hellre vidare med aktiva åtgärder tillsammans med Taxiförbundet.

Nu har vi ett tiopunktsprogram som Taxiförbundet själva har definierat. Det berör mitt departement och delar av andras departement. Det kommer vi att arbeta vidare med just i syfte att undan för undan minimera fusket inom taxinäringen på ett bra sätt. Det innebär också att vi minimerar fusket i Stockholm.

Överläggningen var härmed avslutad.

17 § Svar på interpellation 2006/07:639 om mindre vägprojekt

Anf. 102 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Herr talman! Gunnar Andrén har frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta för att möjliggöra för kommuner med för boende och företagssamhet viktiga trafiksanerande projekt att komma i gång med sådana investeringar till gagn för många, men där olika intressenter i dag förhindrar förverkligandet.

Gunnar Andrén ställer sin interpellation mot bakgrund av två vägprojekt i nordvästra Stockholm: Röda korset i Vallentuna och Västra vägen i Norrtälje. Gemensamt för dessa båda projekt är att beslut om investeringar tas på regional nivå av länsstyrelsen och i fallet med Röda korset även av SL.

Precis som Gunnar Andrén beskriver i sin fråga är det här två investeringar som har stora lokala effekter, och det är då lämpligast att besluten ligger på regional nivå. Det här medför att jag har svårt att kommentera investeringarna, och mitt svar ligger därför mer på en principiell nivå.

Regeringen har för avsikt att nästa år lägga fram en infrastrukturproposition och har därför gett ett antal myndigheter i uppdrag att utarbeta ett underlagsmaterial. Det materialet kommer in till regeringen den 27 juni i år och kommer sedan att remitteras och beredas på sedvanligt sätt innan regeringen lägger fram propositionen. Efter riksdagens behandling av propositionen kommer sedan åtgärdsplaneringen att inledas där olika åtgärder analyseras och prioriteras. När det gäller de investeringar i Vallentuna och Norrtälje som Gunnar Andrén tar upp i sin interpellation är det således Länsstyrelsen i Stockholms län som har ansvaret.

Jag är övertygad om att vi får en mer effektiv användning av statens medel genom denna sammanhållna process, med regional delaktighet, jämfört med om vi hade en ordning där regeringen fattade separata beslut för varje investering eller åtgärd på väg- och järnvägsnäten.

Anf. 103 GUNNAR ANDRÉN (fp):

Herr talman! Jag vill börja med att tacka statsrådet så mycket för ett intressant och bra svar.

Den som gör en resa har ofta någonting intressant att berätta – ett tyskt uttryck som jag tar på svenska.

Vid något tillfälle besökte jag det sköna Värmland och träffade då den dåvarande landshövdingen. Han berättade om en korsning strax utanför Grums. Frågan var hur man skulle förhålla sig i frågan om en rondell eller inte. På departementet i Stockholm tyckte man inte att det var en viktig fråga. Det kan jag förstå. Men om man ser det som en viktig investering för att behålla konkurrenskraften i skogsnäringen och pappersproduktionen i Skoghall blir perspektivet annorlunda.

Det är mot den bakgrunden som jag har ställt den här interpellationen. Jag tar två projekt i Stockholms närhet som exempel. Jag håller helt med statsrådet om att det i grund och botten inte är de projekten som jag frågat om. Jag frågar om någonting annat, nämligen om det principiella förhållningssättet – hur man ska se på det som brukar kallas för samhällsekonomisk lönsamhet i förhållande till statliga och kommunala utgifter.

De intressena står ibland, och inte så sällan, mot varandra. På många håll i vårt land är man ute i kommunerna väldigt bekymrad över att det är så många, ganska små, projekt men projekt som har en väldigt hög samhällsekonomisk lönsamhet.

Det kan till exempel gälla en bro över Gullmaren i Bohuslän eller E 4 Syd utanför Sundsvall. Man kan åka på E 4:an från Helsingborg och ända upp till Njurunda utan att träffa på ett enda rödljus. Men sedan är det plötsligt, herr talman, elva rödljus som man får stanna för innan man kommer till Timrå. Det är ett bra exempel på att det inte är rationellt att ha det på det sättet. Man skulle gärna vilja göra någonting åt detta.

På samma sätt är det med de två exemplen i Storstockholms närhet som jag nämner i min interpellation. Det finns motstående intressen.

Min övergripande fråga är: Hur ska man värdera att det finns sådana här motstående intressen som förhindrar förverkligandet av samhällsekonomiskt mycket lönsamma projekt? Jag tror inte att det är så bara på vägområdet, utan så är det nog också, och i hög grad, på järnvägsområdet.

Den som gör en resa har ofta mycket att berätta. Reser man till Tyskland till exempel kan man notera att de tyska järnvägsinvesteringarna har varit mycket framgångsrika. De har gjort att Tyskland har ett annat järnvägsnät än det vi i Sverige har. Hur har detta varit möjligt?

Jag menar att tyska staten, förbundsdagen, har samverkat med lantdagarna på ett helt annat sätt än vi i Stockholm och Sverige haft förmåga att göra. Man måste fundera på hur vi uppnår den regionförstoring som vi alla eftersträvar. Då måste vi ta ned de trösklar som finns mellan olika intressen för att förnuftiga investeringar ska kunna göras. Det är det som frågan i min interpellation handlar om.

Anf. 104 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Herr talman! Ja, det är mycket riktigt det som är det övergripande anslaget, Gunnar Andrén! Det är också därför som jag tror att det är viktigt att se det arbete som den här regeringen har initierat och som jag själv starkt pläderat för.

Jag tror nämligen att det är viktigt att se att de lokala och regionala nivåerna får en mycket tydligare delaktighet, kanske också ett medansvar, än de så här långt har haft. Det är också då man gör de prioriteringar som man själv värderar i förhållande både till näringslivet och till människors rörlighet. Det är då vi kommer åt de viktigaste åtgärderna – till exempel hur man skapar bästa möjliga rörlighet för människor och då också underlag för en storregion.

Jag tror att infrastrukturen är den viktigaste delen och den tydligaste delen av politiken som kan användas just för att stärka regionförstoringen. Det är därför som Vägverket och Banverket nu tydligare i sina regeringsbrev har inskrivet att det måste vara samtal och en dialog mellan den lokala nivån och den regionala nivån.

Jag vill påstå att staten inte klarar av att vara så finkänslig i det som det många gånger handlar om, till exempel länsplanerna. Jag tror att det är viktigt att se att det finns två olika perspektiv. Det gäller då både åtagandet avseende de nationella investeringsplanerna och att länsplanerna och de prioriteringarna bäst sker, och ska ske, utifrån de regionala och inomregionala prioriteringarna. Det är också då som sambanden mellan

den enskilda kommunens åtgärder gentemot grannkommunens åtgärder tydliggörs. I dag bryr sig människor inte så mycket om de administrativa gränserna när det handlar om möjligheterna att pendla och nå arbetet någon annanstans än på boendeorten.

Detta arbete har precis påbörjats. Jag tror att det finns väldigt mycket kvar att göra här, just i syfte att bejaka och stärka den regionförstoring som människor själva redan i dag har inlett fastän politiken inte riktigt är i takt med den rörligheten.

Anf. 105 GUNNAR ANDRÉN (fp):

Herr talman! Jag tackar statsrådet för det. Jag tror att det är väldigt viktigt att ha ett regionförstöringsperspektiv. Men jag är faktiskt inte övertygad om att Banverket och Vägverket alltid har haft detta perspektiv, snarare tvärtom. Ofta har man haft det perspektiv som statsrådet i den sista meningen var inne på – hur man hanterar statens medel. Statens medel är också viktigt. De pengar som finns kan hanteras på väldigt många olika sätt.

Om ni inte gör en samhällsekonomisk lönsamhetsbedömning där också annat kommer in – framför allt näringslivets utvecklingsmöjligheter och en regionförstoring i form av arbetsmarknaden; det gäller även fritidsboende och kulturkonsumtion – kommer vi att få en väldigt konstig uppdelning av vårt land där staten av nationella skäl kanske vill bygga på ett ställe men där samma pengar skulle kunna användas i en samverkan med regioner och, framför allt, kommuner på ett mycket bättre sätt.

Ett område som jag tror att statsrådet väl känner till är där E 6:an går norr om Göteborg. Där har vi under en lång tid sett att det inte har fungerat väl från regionförstöringssynpunkt genom att man inte har kunnat bygga ut den vägen. Nu är den i alla fall ordentligt utbyggd till norr om Uddevalla. Men det har, som sagt, inte fungerat väl. Det har gjort att vi har fått en koncentration till Göteborg. Det är i och för sig inte fel eftersom också Göteborg är en mycket vacker stad.

När man tittar på finansieringen måste man fundera på hur pengar lånas upp. Jag utgår från att inte alla har protokollen från 1853/54 års riksmöte på nattduksbordet. Tittar man på den framförhållning som den dåvarande finansministern, Johan August Gripenstedt, hade när det gällde att modernisera Sverige – man lånade pengar för att bygga upp hela järnvägsnätet – ser man att det var en väldigt intressant framtidsatsning. Det var också väldigt långa avskrivningstider.

Man kan också nämna tunnelbanan i Stockholm, som naturligtvis ansågs olönsam när man fattade beslut om den. Det fattades två beslut, dels ett beslut 1939, dels ett så småningom 1945. Det fanns de som ansåg att tunnlar var väldigt dyra. Men i efterhand måste vi inse att det var otroligt viktiga strategiska investeringar för att få denna stad att under ett antal år fungera. Nu skulle det behövas ytterligare några tunnlar, och de skulle behövas snabbt. De skulle helst vara byggda redan nu.

Jag är ytterst medveten om att det finns ohyggliga behov runt om i vårt land och önskemål och att man måste prioritera. Statens pengar räcker inte till allt. Många projekt är kraftigt underfinansierade, och vi har många behov, inte minst på järnvägssidan där vi behöver modernisera både spåren och tåg.

Jag tror för min del att man från regeringens sida ytterligare skulle behöva understryka den samhällsekonomiska lönsamheten. Det som vi har fått i Mälardalen är i alla fall riktigt. Svealandsbanan har lett till en regionförstoring som varit otroligt lönsam, inte bara för Västerås och Strängnäs, Eskilstuna, Örebro och Arboga utan också och framför allt för Stockholm. Många människor har kunnat bosätta sig utanför Storstockholm. Vi måste fortsätta att se på frågan: Var ska vi bo och arbeta?

Anf. 106 BÖRJE VESTLUND (s):

Herr talman! När det gäller infrastruktursatsningar finns det alltid för lite pengar. Man skulle alltid behöva mycket mer, i de sammanhangen kan man säga väldigt mycket mer. Jag tror att skolministern, som sitter här och ska upp i debatten senare, skulle behöva de här pengarna i sin skola och tycker att det är hemskt när man tar så här mycket pengar. För dem skulle han kunna göra nästan vilken reform som helst som han skulle vilja. Men så är det när det gäller infrastrukturen, och det är det som gör att det alltid blir så brännhett.

Det som jag tycker är intressant är precis det som Gunnar Andrén tar upp, det som hela tiden förändras. Samhället förändras, vi förändras och inte minst ser vi våra regioner förändras. Oftast har vi att hantera planer som sträcker sig långt. Det är 10 år, ibland 15 år eller kanske till och med längre. Men det är väldigt lång tid, och vi ska lägga fast i dag – det kanske är nästa år som infrastrukturpropositionen kommer – vad som ska hända de närmaste 10–15 åren.

Vi har ofta svårt att veta exakt vad som kommer att hända i en region eller i ett område de närmaste 10–15 åren helt och klart. Vi vet inte vad som händer. En industri kanske läggs ned, eller det blir ett nytt företag. Vi har Haparanda som exempel där det bara blomstrar i dag. Det här har vi väldigt lite beredskap för.

Ett exempel från Stockholmsområdet är när man säger – och där tror jag att vi alla i kammaren är överens – så här: Bygg fler bostäder! Så långt är väl allt gott och väl.

När man börjar planera för bostäder säger man samtidigt att förutsättningen för att vi ska kunna bygga de här bostäderna är att en annan del av infrastrukturen – det kan vara en väg, kollektivtrafiken, järnvägen – måste byggas på ett annorlunda sätt så att vi får möjlighet och råd att bygga de här bostäderna. På en annan ort kan det handla om att man måste anpassa någon del av infrastrukturen för att man ska kunna behålla eller utveckla den industri eller de företag som finns på orten.

Herr talman! Det här är ett bekymmer. Jag anar att Åsa Torstensson kommer att svara att man ska klara det regionalt. Men problemet är att vi i så fall pratar om själva planeringsprocessen, när planen görs. Det kanske inte handlar om tiden då man fastställer planeringen utan om tio år senare då fortfarande samma plan gäller. Då är frågan: Hur ska vi i så fall, herr talman, kunna hitta åtgärder för att komma runt detta?

Jag tycker att detta är ett stort bekymmer när vi diskuterar infrastrukturen. Vi vet sällan – om det sedan är Värmland, Norrlandskusten eller för all del min egen region, Stockholm – hur vi ska hantera detta på ett långsiktigt sätt så att vi får en effekt i infrastrukturen, att det blir en utveckling i regionerna och att vi kan få en regionförstoring samt det som

gör att vi kan förändras under resans gång. Det finns ett finare ord för det, men jag kommer inte på det just nu.

Anf. 107 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Herr talman! Jag måste säga till Gunnar Andrén att jag verkligen uppskattar den här debatten utifrån det här angreppssättet och med tanke på att vi för den i en högkonjunktur. Vi ser just nu effekterna av att vi inte har planerat i tid och inte haft tillräckligt mycket resurser för att förverkliga de planer som riksdagen har beslutat om. Det är därför vi möter denna frustration när vi åker land och rike runt. Det bekräftar också Börje Vestlund. Låt oss komma ihåg den här debatten.

Jag vill ringa in den samhällsekonomiska analysen. Den är grunden för prioriteringarna. Den finns redan.

Det är högkonjunktur i dag, och man kan säga att "reseproppen" så att säga har gått ur. Människors rörlighet har ökat. Vi kan se det i Malmö, Stockholm och Göteborg. Det är allra tydligast i de tre storstäderna av den anledningen att där har människor redan innan etablerat sig utanför staden. Men nu ser de möjligheten att röra sig, söka sig till nya spännande jobb på ett sätt som bara för några år sedan inte var möjligt. Den rörligheten fanns inte, men nu är den påtaglig i alla tre storstadsområdena. Tyvärr är det nu risk att storstadsområdena blir negativa proppar i regional utveckling på grund av att vi inte har en infrastruktur som byggts upp i tillräckligt tempo. Det kanske inte har funnits en underliggande analys för att se vad som skulle inträffa i samband med regionförstoringen.

Vi har pratat om regionförstoring väldigt många år – jag har åtminstone gjort det. Men det har inte i debatten fåsts vid effekterna av en regionförstoring, rörligheten och vad rörligheten innebär för positivt för människor. Jo, vi kan skapa tillväxt. Det betyder större regioner och mycket större geografiska områden än vad vi tidigare har sett. Det har snarare varit så att man har trott att centralisering är det enda givna mönstret när infrastrukturen inte fungerar. Nu kan vi se att vi genom infrastruktur kan skapa tillväxt och få ett mycket tydligt decentraliserat samhälle.

Anf. 108 GUNNAR ANDRÉN (fp):

Herr talman! Jag hoppas att den här debatten har givit positiva möjligheter att införa en del av det tänkande som kommit till uttryck här i den infrastrukturproposition som statsrådet har aviserat och att det inte bara blir myndigheter utan även företagsorganisationer och andra som kan bidra.

Jag ska inte förlänga debatten mycket mer, men jag hoppas ändå att vi under den här mandatperioden får beslut om till exempel en bro över Gullmaren. Jag hoppas att statsrådet kan vara med om att fatta beslut om detta. Jag hoppas att vi ändå får se att det händer någonting i Sundsvall Syd så att vi får bort de elva trafikljusen norr om Helsingborg, som jag kallar dem, samt att vi får se att statsrådet till och med kan vara med om att avskaffa det jag kallar Röda korset i Vallentuna och inviga Västra vägen i Norrtälje. Jag nämner dessa som exempel. Jag tror att synsättet att vi måste se till att vi använder statens medel på ett för samhällseko-

nomin mest lönsamt sätt är viktigt för att vi verkligen ska få den regionförstoring som vi alla är ute efter.

Eftersom detta förmodligen är vår sista debatt före sommaren, vill jag tillönska statsrådet en skön och inspirerande sommar. Vi ses kanske här i höst igen.

Anf. 109 BÖRJE VESTLUND (s):

Herr talman! Åsa Torstensson pekar på ett problem. En fälla som jag tycker att vi nästan alltid går i när vi tycker att vi kan förbättra landet genom att bygga mer och bättre infrastruktur är att vi i högkonjunktur är så ivriga att genomföra alla projekt och sedan glömmer bort att saker och ting förändras. Snart kommer en lågkonjunktur och därefter kommer en högkonjunktur. Problemet är att planeringen oftast är så långsiktig att man kan komma in i både en och två konjunkturcyklar, ibland kanske man hinner komma in i en tredje konjunkturcykel.

Jag frågade vad man gör för att anpassa planerna. Det kan handla om det som Gunnar Andrén pratade om, även om jag i och för sig tycker att en del av det är mer gamla traditionella trätoämnen.

Det handlar om en anpassning: Nej, det passar inte att dra den här vägen hit. Den här järnvägen borde ha en annan sträckning. Hur hanterar man situationen när planeringen kommit lite längre och förutsättningarna förändrats? Där tycker jag att det finns dåligt med planeringsinstrument, och vi pratar sällan om det. Ingen har hittills pratat om det här i kammaren.

Regionförstoringen har många fördelar, men nackdelen är att regionförstoringen gör att det oftast blir ganska ojämnt. Huvudsakligen är det män med portfölj som av olika skäl kan klara av de stora förflyttningarna. Regionförstoringen är i huvudsak positiv, men man måste ändå se att den har en del negativa effekter.

Slutligen, herr talman, vill jag liksom Gunnar Andrén önska statsrådet en trevlig sommar. Vi ses säkert här för flera debatter under hösten.

Anf. 110 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Herr talman! Tack för en stimulerande debatt. Jag tror att vi är överens om att infrastruktur i sig tar otroligt lång tid att verkställa.

En del av det som Börje Vestlund efterfrågar har sin grund i att det i planeringsprocesserna finns väldigt tydliga demokratiska redskap. Det innebär många överklagandeprocesser när det gäller de känsliga områden som Börje Vestlund fångar in, som ofta handlar om miljö eller enskilt ägande. Det är naturligtvis en förklaring till att många av infrastrukturprojekten tar otroligt lång tid att genomföra. Av den anledningen får det naturligtvis också effekter i området.

Jag vill åter betona att den regionala nivåns prioriteringar är oerhört beroende av lyhördheten för vad det är i omvärlden som förändras. Staten kan inte vara så lyhörd i förhållande till den regionala nivån och dess kunskaper om företagens konkurrenstryck, människors ändrade kunskaper eller utbildningsnivå som också innebär ett ändrat beteendemönster. Den lyhördheten kan man bara klara att ha på lokal och regional nivå. Där ligger också ansvaret för ett jämställdhetsperspektiv, för regionförstoringen är männens område i dag och männen har dragit nytta av detta.

Men, återigen, det är därför som jag hänvisar till vikten av att den regionala nivån får det horisontella ansvaret, ansvaret tvärs över. Det handlar om både miljö och jämställdhet när järnväg och kollektivtrafik ska utvecklas och om att göra rätt prioriteringar så att möjlighet att välja bland flera arbetsgivare ges för både kvinnor och män.

Den sista delen, som jag inte har kommit in på och som både Gunnar Andrén och Börje Vestlund efterfrågar, handlar om flexibiliteten i planeringen. Jag tror att det är viktigt att vi när det gäller våra nationella planer tar en rejäl diskussion om att vi behöver hitta möjligheter till alternativ finansiering. Vi har svart på vitt på att de planer som vi redan har beslutat om i riksdagen inte har fått tillräckliga resurser. Vi måste därför hitta andra möjligheter till finansiering. Den diskussionen måste vi fortsätta. Genom att kombinera olika finansieringsformer kan *en* del vara flexibel. Vi kan därmed också tidigarelägga olika infrastruktursatsningar.

Tack för denna debatt. God och trevlig sommar!

Överläggningen var härmed avslutad.

18 § Svar på interpellation 2006/07:577 om genuspedagoger och jämställdhet i skolan

Anf. 111 Statsrådet JAN BJÖRKLUND (fp):

Herr talman! Rossana Dinamarca har frågat mig om jag kommer att ta initiativ till utbildning av fler genuspedagoger och fortbildning för redan befintliga genuspedagoger samt på vilket sätt jag avser att verka för att genuspedagogerna får bättre förutsättning att arbeta med jämställdhetsfrågor i den pedagogiska praktiken.

Jag vill inledningsvis tacka Rossana Dinamarca för att hon har valt att diskutera jämställdhetsfrågorna i skolan. Det är ett angeläget ämne. Vi kan inte blunda för att det finns jämställdhetsproblem också i skolan. Det är problematiskt att variationen i elevernas resultat har ökat de senaste åren till exempel. Jag ser allvarligt på det. Skolan ska ge alla elever, oavsett kön eller bakgrund, en likvärdig och god utbildning.

Skolan ska vara en trygg och säker plats för alla elever. Enligt läroplanerna ska eleverna utveckla empati och respekt för andra människor. Skolan ska inte vara värdeneutral utan tydligt ta ställning för de mänskliga rättigheterna och för grundläggande demokratiska värderingar. Det innebär att skolan aktivt ska motverka diskriminering på grund av kön eller av andra orsaker som mobbning och andra former av kränkande behandling. Skolan ska vara en plats där elever och lärare visar respekt för varandra. För att lösa problemen krävs ett långsiktigt arbete av såväl skolan som föräldrarna och samhället.

Regeringen anser att en av de viktigaste uppgifterna för att främja jämställdheten i skolan är ett förtydligande av kunskapsuppdraget. Ingen elev, oavsett kön, familjebakgrund eller bostadsort, ska gå osedd genom skolan. Regeringen fokuserar på kunskapsuppdraget i skolan bland annat genom att föreslå regelbundna kontrollstationer. Regeringen avser även att se över hur lärarutbildningen kan kvalitetssäkras för att främja en ökad måluppfyllelse, att fler elever lär sig det som de ska, och minskad variation i studieresultat som beror av kön och bakgrund.

Mobbning är vidare ett stort problem som ibland har sitt ursprung i felaktiga attityder och bristande jämställdhet mellan unga flickor och pojkar men också pojkar sinsemellan. Könssord och kränkande behandling är något som måste bekämpas med kraft.

Regeringen har tagit initiativ till en satsning på 40 miljoner kronor för att forskningsbaserad kunskap ska komma skolorna till del. Myndigheten för skolutveckling har fått i uppdrag att sammanställa och kartlägga forskningsbaserade metoder och åtgärder mot mobbning. Metodernas effekter ska vara systematiskt utvärderade. Utifrån kartläggningen ska myndigheten utforma en utbildningssatsning riktad till kommuner och skolor.

Regeringen har också tagit initiativ till att 10 miljoner kronor per år satsas för att minska könsskillnaderna i utbildningsresultat med fokus på pojkars skolresultat. Denna satsning bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

Den tidigare regeringen genomförde en satsning på genuspedagoger. Det finns fördelar med den, men jag kan också se problem med denna satsning. Är en utbildning av en person i en kommun i genusfrågor det mest effektiva sättet att möta jämställdhetsutmaningen? Däremot är jag helt överens med Rossana Dinamarca om att kunskaperna om jämställdhet behöver bli bättre bland skolans personal. Sammantaget bidrar regeringens politik för en trygg kunskapsskola till att så också sker, bland annat genom de insatser som jag har nämnt i det här interpellationssvaret.

Det krävs ett kontinuerligt arbete med jämställdhet i skolan under de kommande åren, och jag välkomnar en fortsatt diskussion om detta viktiga arbete.

Anf. 112 ROSSANA DINAMARCA (v):

Herr talman! Jag måste tyvärr börja med att säga att jag är lite besviken över att skolministern inte har ansträngt sig mer när han har besvarat min interpellation. I svaret som jag har fått har han klippt och klistrat lite från tidigare interpellationssvar. Jag vill understryka att jag inte har ställt samma frågor tidigare. Dessutom talar han om helt andra ämnen, förvisso viktiga, men det är inte dem som jag interPELLERAR om.

Jag vill debattera frågan om genuspedagoger i skolan. Den delen svarar skolministern knappt på. Han säger att han ser vissa problem med satsningen. Jo tack, det är just därför som jag lyfter upp frågan. Vilka problem han ser redogör han inte för. I stället frågar han mig om detta verkligen är en effektiv satsning. Jag vet inte om jag ska tolka det som en inbjudan till att vi ska byta roller. Tyvärr får vi nog vänta med det skiftet till efter nästa val.

Låt oss nu debattera sakfrågan. Jag lät riksdagens utredningstjänst se över hur satsningen på att utbilda genuspedagoger hittills har slagit ut – detta efter att jag har stött på flera exempel där kommuner har utbildat genuspedagoger men där dessa efter genomgången utbildning har fått återgå till sina hundra procentiga tjänster som rektorer, gymnasielärare eller vad det var de gjorde tidigare. Ingen del av tjänsten har vikts åt att vara just genuspedagog. De som jag har pratat med har berättat att de på andra skolläringarnas initiativ har åkt ut och hållit föredrag, och det har varit i den mån som dessa genuspedagoger själva har haft möjlighet.

RUT:s utredning visar att 138 av Sveriges 290 kommuner har utbildat minst en genuspedagog, alltså inte ens hälften av alla kommuner. Totalt är det 294 som har genomgått utbildningen som är på fem eller tio poäng. Knappt hälften av dem har någon form av tjänst att verka som genuspedagog.

Detta är inte alls tillfredsställande. Precis som skolministern sade är det inte tillräckligt med en genuspedagog per kommun eftersom storleken på kommunerna varierar, och att utbilda genuspedagoger som varken får en specifik tjänst eller utrymme att utföra sitt arbete som genuspedagog är slöseri med viktig kompetens. Tanken var att genuspedagogerna skulle arbeta med jämställdhetsfrågor i den pedagogiska praktiken för att höja kvaliteten och öka måluppfyllelsen inom kunskapsområdet.

Jag vill därför upprepa min fråga till skolministern. Vad tänker han göra för att denna kompetens inte ska gå till spillo utan används som det är tänkt?

RUT:s utredning visar att över hälften av landets kommuner ännu inte har utbildat några genuspedagoger. Kommer skolministern att ta några initiativ till utbildning av fler genuspedagoger och fortbildning för redan befintliga genuspedagoger? Eller kommer det att ingå i den aviserade satsningen på lärares kompetensutveckling?

Jämställdhet handlar inte bara om resultat i skolan utan om förhållandet mellan kvinnor och män i arbetslivet och i samhället i stort. Vi vet att skolan spelar en konserverande roll i att bevara den könsmaksstruktur som vi lever i. Men vi vet också från flera exempel, framför allt från förskolan, att synliggörandet av hur flickor och pojkar bemöts och behandlas är avgörande för att kunna bryta könsrollsmönstren.

Därför har vi i Vänsterpartiet bland annat drivit frågan att genuskunskap ska vara en del av lärarutbildningen. Det ska också vara något som ska prioriteras i all lärarfortbildning. Vi vill också gå vidare med den satsning som vi gjorde tillsammans med förra regeringen och se till att det inrättas minst en genuspedagog per skolenhet.

Anf. 113 Statsrådet JAN BJÖRKLUND (fp):

Herr talman! Jag vill verkligen tacka Rossana Dinamarca för att hon tar upp jämställdhetsfrågorna i skolan. Det är klart att vägen till ett mer jämställt samhälle går via att barn och ungdomar bibringas attityder till förhållandet mellan pojkar och flickor och kvinnor och män som är mer jämställda än dem som vi själva och kanske ännu mer våra föräldrar en gång fick.

Det är bara det att Rossana Dinamarca underkänner varje sak som jag säger om svaret inte är genuspedagoger. Debatten blir på något sätt lite för avgränsad om svaret på hela världens jämställdhetsproblem skulle vara att vi anställer en genuspedagog i varje kommun. I mitt svar försöker jag resonera om något vidare problem och lösningar.

När det gäller den mycket konkreta frågan om genuspedagoger var det precis så att ni på er tid beslutade att det skulle utbildas genuspedagoger. Men sedan var det ingen som anställde dem. Inte ens i de hundra kommuner där Vänsterpartiet sitter i ledningen anställs några genuspedagoger. Då kräver Rossana Dinamarca att jag ska gå in och lagstifta för att tvinga dem att anställa genuspedagoger. Varför har ni kommunaliserat skolan om ni inte litar på kommunerna?

Det finns stora jämställdhetsproblem, och det finns många sätt som vi måste angripa de jämställdhetsproblemen på. Men låt oss ändå vara öppna och ärliga. Jag säger inte att det är fel på genuspedagoger, men hittills har det inte lyckats. Vi kan utbilda hundra till, men det hjälper inte om ingen anställer dem. Det bygger på att de kommuner där dina och mina partikamrater och andra sitter och styr anställer genuspedagoger, men de gör ju inte det. Inte ens där Vänsterpartiet styr och har mycket makt anställer man genuspedagoger. Börja där! Börjar de anställas är det någon vits med att utbilda fler.

Jag är inte säker på att en anställning av en genuspedagog på skolförvaltningen i en medelstor kommun eller stad med ett antal tusen barn i förskolan och ytterligare kanske 10 000 barn i grundskolan är det sätt som är det allena saliggörande för att uppnå mer jämställdhet. Jag är ännu mindre säker på att jag som skolminister ska föreskriva att så ska ske och att det är lösningen.

Jag redovisar här en lång rad insatser som vi gör. Det handlar om fortbildningssatsningar, forskningsprojekt och om insatser mot mobbning. Om vi ska vara ärliga är mobbning, i alla fall när det är mycket grov mobbning, ofta könsbaserad. Ett gäng tonårsgrabbar trakasserar någon flicka på en massa sätt, ofta också sexuellt när det kommer upp i tonåren. Att stävja mobbning och komma till rätta med det, och de insatser som vuxenvärlden både har ansvar för att genomdriva och har ett lagligt stöd för att göra, är en viktig typ av åtgärd. Och jag redovisar flera andra saker i mitt svar.

Rossana Dinamarcas attityd att underkänna varje svar som inte säger att genuspedagoger är lösningen på problemet blir för avgränsande.

Anf. 114 ROSSANA DINAMARCA (v):

Herr talman! Eftersom min fråga handlade om genuspedagogerna och hur skolministern ser på genuspedagogerna var det naturligtvis det som jag ville diskutera. Är genuspedagoger något man kommer att avveckla? Är det något man vill utveckla? Då vill jag gärna veta hur man har tänkt sig att utveckla det.

Vi ser bägge två att det finns ett problem. Det är inte tillräckligt med det som gäller i dag, nämligen att varje kommun ska utbilda minst en genuspedagog. Vi ser att hälften av kommunerna inte har gjort det över huvud taget, och de som har gjort det har inte anställt. Det är det som jag frågar skolministern. Om han tycker att detta är ett problem vad är då nästa steg?

I min hemkommun Trollhättan har vi drivit på att man ska anställa en genuspedagog per skolenhet. I dag tror jag att vi har tre som har utbildats. Vi skulle behöva två till för att täcka upp de fem skolenheter som finns i Trollhättans stad. Så visst görs det något ute i kommunerna också.

Men frågan är om skolministern över huvud taget är intresserad av att göra detta. Visst är mobbningen ett stort problem och den yttrar sig i att man använder sig av könsord och att det pågår sexuella trakasserier i skolan. För det har vi också en lag som ska göra att huvudmannen tar sitt ansvar för att förhindra att sådant sker och för att reda ut problemen.

Men jämställdhet handlar inte bara om sexuella trakasserier eller mobbning, utan det handlar om hela förhållningssättet. Pojkar får ta utrymme medan flickorna är de som ska hålla sig undan lite mer och vara de som tar ansvar och så vidare. Det är något som också återspeglas i hur det senare fungerar i arbetslivet. Det är också därför kvinnor ofta har en mer undanskynd roll än män och pojkar. Det är det problemet som vi måste börja komma åt.

Mobbning och skillnaden i resultat mellan pojkar och flickor är naturligtvis också problem som man måste ta tag i, men att man löser de problemen kommer inte att lösa den jämställdhetsproblematik som vi har i hela samhället.

Anf. 115 Statsrådet JAN BJÖRKLUND (fp):

Herr talman! Min poäng är att jag inte tror att en genuspedagog per kommun heller gör det, särskilt inte om ingen anställer dem.

Jag är helt öppen för att diskutera hur vi ska komma till rätta med jämställdhetsproblemen i skolan. Jag inte lika tvärsäker som Rossana Dinamarca på att det är en viss konstruktion på en viss tjänst i kommunerna som är lösningen på problemen, men det är möjligt att det är en viktig del i lösningen. Jag utesluter det inte. Jag säger inte att det inte är så.

Att jag i dag som skolminister skulle föreskriva att alla kommuner i Sverige ska anställa genuspedagoger har vi alldeles för lite empiriskt underlag för. Om Trollhättans kommun är en föregångskommun – jag vet inte om den är det, men det är möjligt – låt oss då utvärdera hur det fungerar och om attityderna har förändrats.

Jag förutsätter att det inte är någon partipolitisk pajkastning som Rossana Dinamarca är ute efter. Jag förutsätter att det är ett engagemang för ökad jämställdhet i skolan. Man bör utvärdera detta om några år och se hur det har fungerat med genuspedagogerna innan man bestämmer sig. Det måste ändå vara ett problem som också Rossana Dinamarca ser att om vi utbildar fler och ingen anställer dem, vad är det då för nytta med det?

Man kan ju också fundera i andra banor. Kanske skulle alla förskollärare och alla förskolechefer ha mer inslag av jämställdhetsskapande åtgärder i sin utbildning i stället för att man utbildar en som blir expert och som ingen vill anställa. Det kanske är en bättre idé. Vi är fullt beredda att diskutera alla möjliga idéer och inte förkasta någon, men jag tycker att Rossana Dinamarca blir alltför låst vid en enda åtgärd. Jag antar att detta var något som Vänsterpartiet drev igenom i en budgetförhandling med Pär Nuder och Göran Persson en gång och som ni nu ska prata om för all framtid eftersom det var så lyckat. Man måste också våga utvärdera och se om det har varit lyckat. Om man konstaterar att nästan ingen kommun i Sverige anställer den här personalgruppen måste man väl ändå ställa frågan om det har varit en bra grej.

Anf. 116 ROSSANA DINAMARCA (v):

Herr talman! Jag har nu i två anföranden sagt att en genuspedagog per kommun eller ens en genuspedagog per skolenhet inte är hela lösningen. Jag menar att det måste till något.

Det behövs fler lärare. Det är inte bara genuspedagoger som behövs. Det behövs betydligt fler lärare. Där måste regeringen göra en insats och visa att det behöver anställas fler. Det har vi inte sett hittills.

Jag sade också i mitt anförande att det inte bara är viktigt att man utbildar en genuspedagog som finns på varje skolenhet, utan också att genuskunskap är en del av lärarutbildningen och att det är en prioriterad del i all lärarfortbildning. Därför vill jag återkomma till den fråga som jag ställde i mitt anförande: Är genuskunskap en prioriterad del i den kompetensutveckling som man tidigare har aviserat för lärarna? Det skulle jag gärna vilja ha svar på.

Det har gått tre år med den här satsningen som visar att det inte händer någonting. Vi kan skylla på varandra om vems fel det är att det inte anställs genuspedagoger. Frågan är om skolministern vill att det ska anställas fler. Vilka ansträngningar tänker skolministern göra för att det här ska vara en prioriterad fråga? Skolministern kan också verka för att vi får fler lärare och andra typer av pedagoger i skolan.

Anf. 117 Statsrådet JAN BJÖRKLUND (fp):

Herr talman! Jag tror att jag har svarat på frågan tre gånger vid det här laget. Svaret är att jag inte är beredd att i skollagen föreskriva detta. Det finns nästan inga föreskrifter om vilka personalgrupper som ska finnas i skolan. Det är en del i den kommunalisering som interpellantens eget parti en gång drev igenom i den här kammaren mot mitt partis vilja. Staten föreskriver inte så mycket. Vi har behörighetskrav för lärare. Det är i stort sett den föreskrift vi har. Den kringgås dessutom alldeles för mycket.

Jag är inte beredd att bara för att Vänsterpartiet har genomdrivit detta i en budgetförhandling föreskriva att alla ska anställa en person ur just denna personalkategori som ännu knappt har prövats i svensk skola. Jag ser gärna att Sveriges kommuner och Sveriges skolor och förskolor anställer genuspedagoger. Men det sker inte av egen fri vilja. Rossana Dinamarca frågar mig om jag är beredd att på något sätt tvinga eller stimulera kommunerna att göra det. Nej, i varje fall inte i dag. Vi måste först se att just denna personalkategori har inneburit positiva effekter. För att vi ska kunna se det måste det anställas några på några ställen och sedan måste det utvärderas.

Vi är i långa stycken helt överens om den problematik som finns när det gäller jämställdhet i Sverige över huvud taget och i svensk skola och förskola som är viktiga institutioner för att för framtiden skapa ett mer jämställt samhälle. Exakt vilka personalkategorier som ska finnas i skolan för att ta sig an den utmaningen är jag inte så tvärsäker på. Därför är jag inte beredd att föreskriva detta.

Vi bereder olika förslag i Regeringskansliet. Frågan om hur vi ska göra med denna utbildning kommer vi så småningom att behandla. Det finns flera alternativ. Det är till exempel att lägga in mer jämställdhetsutbildning för all personal i skola och förskola i stället för att ha en särskild person i varje kommun som ska vara expert.

Låt oss överväga det. Jag är helt öppen för diskussioner. Jag är tacksam för att Rossana Dinamarca är engagerad i frågan. Men jag är inte lika tvärsäker på att det är just den här lösningen som är den enda sanningen.

Överläggningen var härmed avslutad.

19 § Svar på interpellation 2006/07:582 om respekt för fri- och rättigheter

Anf. 118 Statsrådet JAN BJÖRKLUND (fp):

Herr talman! Alf Svensson har frågat utbildningsministern om undervisningen om Förintelsen – föraktet för mänskliga fri- och rättigheter blir en del av satsningen på utveckling av lärarkompetens. Arbetet inom regeringen är så fördelat att det är jag som ska svara på denna interpellation.

Skolan ska inte vara värdeneutral utan tydligt ta ställning för de mänskliga rättigheterna. I läroplanernas avsnitt om skolans värdegrund anges att människolivets okränkbarhet och alla människors lika värde hör till de grundläggande värden som skolan ska förmedla och förankra hos eleverna. Kunskaper om de krafter som aktivt motverkar eller har motverkat dessa värden är nära kopplade till värdegrunden och därmed centrala i undervisningen i den svenska skolan.

Staten detaljstyr inte innehållet i undervisningen. Detta är en uppgift för de professionella i skolan. Däremot ska staten ge lärarna så bra verktyg som möjligt så att de har kompetens att genomföra sitt värv. Jag vill lyfta fram fyra konkreta åtgärder med syfte att fördjupa lärarnas kompetens inom detta område.

För det första avser regeringen att låta utreda lärarutbildningen. En utgångspunkt för utredningen är att ämnesdjupet ska ha större tyngd än i den nuvarande utbildningen – i det här sammanhanget till exempel historia eller religionskunskap.

För det andra finns det behov av att bättre följa upp elevernas kunskaper. Jag kan tänka mig att införa nationella prov i fler ämnen, till exempel i samhällsorienterande ämnen för att säkerställa att eleverna verkligen har lärt sig de viktiga momenten i kursplanerna.

För det tredje slås det fast i det uppdrag till Statens skolverk om fortbildningssatsningen Lärarlyftet som regeringen presenterade den 19 april (U2007/3168/S) att fokus ska ligga på att stärka lärares ämnesteoritiska och ämnesdidaktiska kompetens. Därutöver har Skolverket rätt att prioritera fortbildning på områden som främjar elevernas måluppfyllelse, att eleverna lär sig det som de ska lära sig. Skolverket ska vid upphandlingen av fortbildning utgå från huvudmännens prioriteringar och önskemål.

För det fjärde är det av största vikt att skolan ger barnen kunskaper om brott mot de mänskliga rättigheterna. Under ett flertal år har också ett viktigt arbete skett för att fortbilda skolans personal kring de brott som skett i nazismens namn. Det finns precis, som Alf Svensson tar upp, ett behov av att även inkludera kunskap om brott som har begåtts i kommunismens namn. Det är mot denna bakgrund som regeringen har gett Forum för levande historia i uppdrag att belysa och informera också om kommunismens brott mot mänskligheten. Forum för levande historia ska arbeta utåtriktat, till exempel genom seminarier, utbildningsinsatser och utställningar runt om i landet. Regeringen avser att återkomma till frågan om kunskaper om brott mot de mänskliga rättigheterna i samband med en översyn av grundskolans läroplan.

Det är min uppfattning att dessa åtgärder sammantaget leder till ökade kunskaper om vikten av respekt för de mänskliga fri- och rättigheterna.

Anf. 119 ALF SVENSSON (kd):

Herr talman! Tack, statsrådet, för svaret. Vi är säkert alla överens om att tillgång till arbete och goda arbetsplatser är något ytterst angeläget. Jag vill hävda att skolan är vårt lands största och viktigaste arbetsplats. Arbetet och arbetsmiljön där borde vara de allra bästa.

De mest begåvade och de mest etiskt insiktsfulla ungdomarna i vårt samhälle borde lockas, eller hur man nu vill uttrycka det, att bli lärare.

Vi har en skoldebatt i Sverige – fattas bara annat. Jan Björklund har odiskutabelt medverkat till att den debatten har hållits vid liv. Skoldebatten har handlat om ordning och reda och om betyg. Det är bra. Den har också handlat om mobiltelefoner eller inte mobiltelefoner i klassrummen och om kepsar eller inte kepsar. Och man har väl rätt att säga: Sicken tramsdebatt. Det är min bestämda uppfattning att skoldebatten alldeles för lite har handlat om etik och människosyn, värden och värderingar.

Den interpellation som jag har lämnat in har jag skrivit efter samtal och impulser från författarinnan och psykologen Hédi Fried, en av överlevarna från Förintelsen.

Herr talman! För en kort tid sedan publicerades en undersökning i vilken svenska ungdomar fick visa eller uppge sin syn på Förintelsen och kommunismen. Alla som sysslar med skolverksamhet, politik och opinionsbildning borde ha tagit sig för pannan, och det gjorde de kanske också. Glömskan och okunskapen var förbluffande stor.

Det finns nog alltid en föreställning, tror jag, om att allt är bättre i nuet och att det som skedde inte kan ske i dag. Vi tror oss vara mer upplysta, mer insiktsfulla, mindre påverkbara av vanvettets och människoförnedringens irrläror än vad man har varit tidigare.

Herr talman! Det räcker inte att i läroämnena som historia och samhällskunskap kunna redovisa *att* det eller det hände. Vi måste lära oss och försöka förstå *varför* och *hur* det kunde hända och använda de fänsfulla perioderna, som inte ligger alls långt ifrån oss vare sig tidsmässigt eller geografiskt, till att i hjärta och hjärna indoktrinera respekten för människovärdet. Det talas om värdegrunden nu och då, och det är bra, men det blir inte mycket mer än att ordet studsar ut.

Det ordas om demokratiska värden. Det är naturligtvis också bra. Men demokrati är något vida mer än exercis om majoriteter och minoriteter. Ett val som sköts klanderfritt organisatoriskt, där alla valövervakare och observatörer är nöjda, behöver för den skull, menar jag, inte vara demokratiskt. Det är innehållet och synen på varje individs okränkbara värde och värdighet som är det viktiga för att ordet demokrati ska användas.

Herr talman! Vi talar mycket om integration, att vi i vårt land har misslyckats med integrationen. Jag har på sistone alltmer tvingats uppmärksamma hur irrläror sprids och biter sig fast, irrläror som gör gällande att vi norr om Öresund skulle vara förmer eller inte behöva känna ansvar för medmänniskor från fjärran länder, från våldshårdar och yttersta fattigdom. Det handlar inte enbart om rationella argument när dessa cyniska och supernationalistiska resonemang förs. Jag är övertygad om att det handlar om att använda pedagogiska, psykologiska och etiskt djupt förankrade idéer som gör att vi från tidigaste ålder får i oss att människovärdet är internationellt, att FN:s charta inte enbart är något på papperet utan sanningar som ska förankras i varje människas sinne och medvetenhet. Här har föräldrar och skola en oersättlig roll. Därför krävs det en gedigen lärarutbildning på detta område. Och det är min förhoppning att regeringen ser till att så blir fallet.

Anf. 120 Statsrådet JAN BJÖRKLUND (fp):

Herr talman! Tack, Alf Svensson, för det engagemang som du lägger ned, och tidigare har lagt ned, på dessa frågor. Jag tror att det är väl känt att när den läroplan som i dag gäller i skolan skrevs var inte minst Alf Svensson engagerad för att värdegrundsfrågorna skulle få det utrymme som den har. Nu ska vi skriva en ny läroplan, men värdegrunden kommer att få minst lika stor betydelse som i den som antogs i början av 90-talet.

Jag tror, precis som Alf Svensson, att detta är väldigt viktigt. Vi lever i en modern värld, och en del tror att det räcker med att vi lär oss att surfa, zappa och sms:a. Men det gör det inte. Vi måste ha kulturella förankringar. Vi måste ha förankringar i vår egen historia och lära oss att förstå vad olika saker har betytt. Jag delar helt den uppfattningen.

Jag minns för egen del när jag var skolborgarråd i Stockholm att jag verkligen välkomnade satsningen på Om detta må ni berätta, som Göran Persson ytterst låg bakom. Det var en satsning på att ungdomar skulle lära sig om Förintelsen. Men samtidigt, om man funderar på det, är det ett gigantiskt misslyckande. Vi har världens mest påkostade skola. Men ändå är det så att när ungdomar ska lära sig om något så viktigt som Förintelsen räcker skolan inte till, utan då måste vi skapa institutioner vid sidan av skolan eftersom skolan där har misslyckats. Det är klart att det är ett misslyckande.

Samtidigt dök det upp en diskussion om att det var okej i fråga om Förintelsen. Sedan hade vi Sovjetunionen, ett annat land nära oss, och Sovjetkommunismens massmord. Det var ingen som uppmärksammade det. Jag minns att jag tog med mig en grupp bestående av ett 50-tal historielärare i Stockholm och reste över till Sankt Petersburg. Det var unga historielärare. De hade gått igenom lärarutbildningen. Vi besökte ett av de utrotningsläger som byggdes upp under kommunismen. Och historie-

lärarna, de mest utbildade som vi har, sade: Det här hade vi ingen aning om.

På något sätt har vi i vår iver att vara modernistiska och i vår iver att vara rationella sopat ut mycket av kunskaperna om vad som har hänt på vår kontinent i vår egen tid och trott att vi är moderna när vi inte längre lär oss detta och inte längre diskuterar det.

Jag delar helt uppfattningen att dessa frågor i större utsträckning måste upp på ytan i skolan. Det handlar delvis om lärarutbildningen. Det handlar om att dessa ämnen tas upp där de naturligen kan diskuteras i skolan, och det handlar mycket om de samhällsorienterande ämnena och att de ges ett utrymme i skolan. Inom lärarutbildningen ges det också förutsättningar, både ämnesmässiga kunskaper om vad som har hänt och hur man introducerar frågorna och hur de diskuteras med eleverna för att man ska uppnå de målsättningar som Alf Svensson är ute efter.

Jag är tacksam för denna interpellation. Jag delar helt och hållet den grundattityd som Alf Svensson ger uttryck för, och det är i den riktningen som regeringen arbetar.

Anf. 121 ALF SVENSSON (kd):

Herr talman! Tack för de erkännssamma orden, och tack för det starka uttrycket för att statsrådet delar dessa synsätt. Och jag hade inte väntat mig någonting annat. Då kan man säga: Varför ställde du då frågan? Men jag menar att det är oerhört viktigt att denna fråga aktualiseras, så att vi inte säger att vi är överens om detta, och så blir det inte mycket mer.

Det går säkert att utrona hos både lärare och elever, naturligtvis i synnerhet hos lärare, om de har kunskap om att brott har ägt rum och om de kan namnen på mänsklighetens marodörer. Det är ganska många som vi kan räkna upp. Men jag undrar hur mycket man sysslar med varför det kunde bli så här, komplexen bakom och orsakssammanhangen. Jag vill understryka pluralformen orsakssammanhangen. Jag vet att man inte gör det särskilt mycket. Detta sker inte på en gång, utan det börjar så sakteliga äta sig fram. Där tror jag att det skulle vara av värde om man mer tog sig tid eller fick uppmaningen att mer ta sig tid och försöka se hur det kunde bli så och varför.

Det var alltså författarinnan Hédi Fried som uppmärksammade mig på detta. Jag kan gott tillstå att jag inte kände till Facing History and Ourselves, alltså en *non profit*-organisation som sysslar just med detta, att man också får lära sig själv vilka instinkter, vilka värderingar och vilka synsätt som man kan ha fastnat i och behöver hjälp att ta sig ur.

Här har vi tidigare talat om bristen på jämställdhet, och vi har talat om mobbning och annat. I grund och botten handlar det om att vi inte riktigt har tagit till oss – jag säger vi eftersom ingen naturligtvis blir perfekt i detta avseende – att medmänniskan inte får kränkas. Människovärdet får inte kränkas.

Jag är naturligtvis väldigt glad för att det står att skolan inte ska vara värdeneutral och vad som i övrigt står om människolivets okränkbarhet. Men jag måste ändå få säga att risken, som sagt, finns att det inte blir mycket mer än så. Jag tror att det skulle vara hälsosamt, jag säger det igen, om man lite till kvinns och mans fick fundera över vad det innebär i dagens praktiska liv och gärning att människolivet ska vara okränkbart och att skolan inte ska vara värdeneutral. Vi har en period bakom oss

skolhistoriskt då man inte vågade tillstå att skolan inte ska vara värde-neutral.

Herr talman! Jag ser naturligtvis fram emot den nya läroplanen. Jag tar det statsrådet sade som ett löfte, det vill säga att utrymmet inte ska bli mindre utan snarare större. Det här är inte något som ett parti eller en enstaka riksdagsledamot har anledning att försöka monopolisera eller förfäkta mer än andra. Jag ser det som något som vi behöver som bas för den mänskliga samlevnaden. Jag kan utan vidare tillstå, herr talman, att jag förstår att en del känner ett mått av rädsla när dessa resonemang kommer upp. Etiska och moraliska resonemang har så ofta varit pekpin-nar och fördömande. Jag beklagar detta. Enligt mitt sätt att se är det ett sätt att göra livet och relationer människor emellan lättare.

Anf. 122 Statsrådet JAN BJÖRKLUND (fp):

Herr talman! Jag hade precis som alla andra läst, hört, sett filmer och allt om Förintelsen. Ändå är det först när man är riktigt på plats som man verkligen förstår innebörden i det hela och börjar reflektera ordentligt. Jag var inte alls så ung längre, men det var för 15 år sedan jag var på besök i Buchenwald, koncentrationslägret utanför Weimar i dåvarande Östtyskland.

Det är sant som Alf Svensson säger att det inte är lätt för en historie- eller samhällskunskapslärare. De kan lära sig att det var sex miljoner människor som dog i Förintelsen och en massa andra fakta. Men att riktigt börja grubbla över en djupare innebörd och vilka slutsatser som ska dras i dag är stora och svåra frågor. Vi ska ha respekt för att det inte är så alldeles lätt ens för utbildade lärare att göra detta. Tanken med lärarut-bildningen måste vara att ge våra lärare bästa möjliga kunskap och be-redskap för detta.

Jag ser att Hédi Fried sitter på riksdagens läktare. Det är Hédi Fried och hennes generation av överlevande från Förintelsen som i verklighet-en har sett till genom egna besök i skolorna och egna berättelser om sina egna personliga upplevelser att många tusentals svenska skolor domar har fått uppleva detta som någon påtagligt och satt i gång diskussioner.

Men som de överlevande själv säger är de överlevande från Förintel-sen till åren komna. Det gäller också att denna kunskap kan föras vidare till kommande generationer. De är själva mycket engagerade i de överle-vandes organisationer att föra vidare denna kunskap till sina egna barn och barnbarn, men det är naturligtvis också viktigt att den kunskapen förs in i den svenska lärarkåren.

Jag uppskattar mycket Alf Svenssons interpellation och det engage-mang som ligger bakom den. Jag försäkrar att regeringen tar detta på största allvar.

Anf. 123 ALF SVENSSON (kd):

Herr talman! Tack för den samstämmighet som har dokumenterats för protokollet.

Jag kan inte låta bli, herr talman, att avsluta resonemanget genom att läsa en liten passus av professor Alf Ross från boken *Varför demokrati?*. Hans avslutningsord lyder så här:

”Kampen om demokratin försiggår således samtidigt på det mora-liska, det rättsliga och det ekonomiska området. Dessa tre områden är

intimt förbundna i inbördes växelverkan. Varje dag försiggår kampen på alla fronter. Det är vår tids största drama. Vi är alla medansvariga för dess utgång. Det gäller icke endast vår frihet utan också drömmen om ett lyckligare och rättfärdigare samhälle.”

Med de kloka orden, herr talman, ber jag att få önska statsrådet en riktigt skön, trivsamt och god sommar.

Anf. 124 Statsrådet JAN BJÖRKLUND (fp):

Herr talman! Det är svårt att slå detta i visdom. Jag ber att få fört till protokollet att jag instämmer i interpellantens sista inlägg.

Överläggningen var härmed avslutad.

20 § Svar på interpellation 2006/07:636 om korttidsstudiestöd och det livslånga lärandet

Anf. 125 Statsrådet JAN BJÖRKLUND (fp):

Herr talman! Gunilla Carlsson i Hisings Backa har frågat mig hur jag ska se till att fler får del av det livslånga lärandet, när förutsättningarna för dem som har störst behov av kompetensutveckling förändras.

Ett system för finansiering av studier för vuxna med behov av grundläggande och gymnasial utbildning måste vara enkelt, hållbart och uppfattas som rättvist. Regeringen strävar efter ett samordnat och sammanhållet studiestödssystem. Alla vuxenstuderande ska därför omfattas av det reguljära studiemedelssystemet, ett system som redan i dag medger mer förmånliga villkor för vuxna studerande på grundskole- eller gymnasienivå. Dessa studerande kan få ett högre bidrag som utgör ca 80 procent av totalbeloppet. Studiemedel kan även lämnas för deltidstudier. Studiemedelssystemet ger därmed goda möjligheter till livslångt lärande och återkommande kompetensutveckling.

Som Lars Leijonborg sade i debatten den 22 maj är ambitionen att ett antal av de problem som har identifierats när det gäller de studerandes studiesociala situation ska kunna lösas under mandatperioden. Frågorna bereds för närvarande inom Regeringskansliet. Regeringen har aviserat att en studiesocial utredning ska tillsättas.

Sverige har världens mest generösa villkor för studier i vuxenutbildningen och på högskolan. Få länder ger sina medborgare samma möjligheter till livslångt lärande. Med regeringens planerade åtgärder kommer dessa möjligheter dessutom att ytterligare förstärkas.

Det livslånga lärandet är en viktig utgångspunkt i regeringens utbildningspolitik. Människor ska under hela livet ha möjlighet att skaffa sig nya kunskaper och färdigheter. Med studier kan den enskilde, av egen kraft, stärka sin ställning i samhället och i arbetslivet.

Regeringen strävar efter att stärka det livslånga lärandet genom en rad åtgärder. Det handlar om större valfrihet och mångfald, bland annat genom fristående vuxenutbildning och en utvecklad svenskundervisning för invandrare, men också om införandet av en särskild yrkeshögskola. Nästa vår ska regeringens utredare återkomma med förslag på dessa områden. I dag finns också en rättighet för vuxna att få en utbildning som motsvarar

grundskolan. Regeringen kommer att utreda hur en liknande rättighet skulle kunna införas på gymnasienivå.

Anf. 126 GUNILLA CARLSSON i Hisings Backa (s):

Herr talman! Jag vill börja med att tacka skolministern för svaret, även om jag tycker att svaret är lite tunt. Jag tycker också att det är synd att skolministern inte på något sätt i svaret lyfter upp frågan om hur man kan nå dem som står längst ifrån studier. Med hjälp av det korttidsbidrag som fortfarande finns kvar har sedan början av 2000-talet tusentals människor haft möjlighet att börja studera utifrån sina egna villkor. Detta har varit ett framgångsrikt sätt att få fler med kort utbildning eller personer som inte har suttit i skolbänken på länge att återvända till studier. Det har gjort att människor har kunnat ta ledigt till exempel en dag i veckan för att läsa engelska, samhällskunskap eller matte samtidigt som de har varvat detta med arbete. Det är också många deltagare som själva säger att de aldrig hade tagit steget att sätta sig i skolbänken om de inte hade fått möjlighet till korttidsbidraget.

Nu vill den nya regeringen ta bort möjligheten att läsa med korttidsbidrag. Man har aviserat att det försvinner den 1 januari 2008. I dag är det LO och TCO som har fördelat korttidsbidraget till sina medlemmar men även till andra. Det har inte ställts krav på att man måste ha varit fackligt ansluten för att få korttidsbidraget. De ska nu inte längre kunna fördela bidrag till de grupper som har valt att läsa på det sättet.

Jag ställer återigen frågan till skolminister Björklund: Varför väljer den nya regeringen att ta bort ett studiestödssystem med korttidsbidraget som faktiskt har fungerat bra, som har gjort att människor har vågat ta steget att sätta sig i skolbänken kanske en dag i veckan och ändå har behållit kontakten med arbetet och arbetskamraterna? Jag har mött många som har sagt att om inte korttidsbidraget hade funnits hade de inte tagit steget. För dem har det varit ett alldeles för stort kliv att söka studiemedel, ta studielån, för att börja studera. Många har gått förberedande studiecirklar till exempel inom ABF-skolan men även på folkhögskolor med mera. De har fått pröva på att läsa samhällskunskap, engelska och matte. De har efteråt kunnat säga att de nu antligen kan hjälpa barnen med läxorna. Det är också flera som utifrån de förberedande kurserna sedan har tagit klivet att gå vidare till studier och då känt att de är beredda att söka studielån för att läsa vidare.

Min fråga till skolministern blir återigen: Varför plockar man bort ett bidrag som lyckats få människor som har varit väldigt tveksamma till att börja plugga att våga göra det?

Anf. 127 Statsrådet JAN BJÖRKLUND (fp):

Herr talman! Det finns en rad olika bidragsformer för vuxna människor som vill studera. Ett antal av dem infördes under den väldiga lågkonjunkturen för mellan fem och tio år sedan, i samband med att Kunskapslyftet byggdes ut. Man kan väl inte säga att de när de infördes någonsin var avsedda att vara permanenta bidragsformer, utan det var i en situation när väldigt många människor hade förlorat eller riskerade att förlora sina jobb och man tänkte att det var bättre att människor studerar än att bara gå arbetslösa.

Problemet när man permanentar alla dessa bidragsåtgärder är att i en och samma utbildningsgrupp, till exempel inom vuxenutbildningen, sitter det några vuxenstuderande i klassrummet som går på studielån, andra som går på studiebidrag, någon tredje som går på rekryteringsstöd och någon fjärde som går på korttidsbidrag. En del har lön medan andra får låna för att betala sitt uppehälle under studietiden. Det skapar väldiga orättvisor i skolan att i en och samma skolklass har bänkgrannen betalt för att gå där medan man själv måste låna.

Det har inte varit problemfritt. Det har varit en hel del reaktioner mot dessa orättvisor.

Det är ett skäl till att vi nu väljer att föreslå att alla ska gå via samma bidragssystem, nämligen studiemedelssystemet. Det kommer att uppfattas som mer rättvist. Det är jag helt övertygad om.

När jag läser det socialdemokratiska partiets vårmotion ser jag att det inte föreslås att man ska behålla det här. Vi föreslår i vårpropositionen att detta ska avskaffas. Jag ser att Gunilla Carlssons eget parti inte skriver att man tänker bibehålla det. Man föreslår inte att det ska behållas och återinföras, och det måste väl bero på att även Gunilla Carlssons parti av någon anledning har kommit fram till att det finns problem med detta. Jag uppfattar inte att interpellantens eget parti direkt här i kammaren tar strid för det här.

Detta infördes vid en viss tidpunkt i ett visst läge. Det har fördelar och det har nackdelar, men till sist har nu nackdelarna övervägt. Det skapar stora orättvisor bland de studerande eftersom en del har betalt för att studera medan andra måste låna.

Anf. 128 GUNILLA CARLSSON i Hisings Backa (s):

Fru talman! Återigen kommer jag till frågan: Hur ska man få dem som står längst ifrån att börja studera, att sätta sig på skolbänken igen? Detta har varit ett sätt.

Jag får inte något konkret svar, men skolministern kanske nu kan tydliggöra om man ska ha ett samordnat och sammanhållet studiestödssystem. Vi lyfter också upp att man har aviserat en studiesocial utredning som ska tillsättas. När ska den bli klar? Här blir det ett glapp, kan jag känna, utifrån att man tar bort korttidsbidraget.

Finns det en tanke från skolministern att man ska försöka hitta ett annat bidragssystem, som gör att man i så fall får in denna grupp som väljer att stå utanför?

Man har gjort en undersökning som visar att åtta av tio säger så här: Om korttidsbidraget inte hade funnits hade jag inte tagit steget. För vissa är inte steget speciellt svårt att ta, men för väldigt många är det ett stort steg och en hög tröskel.

Kanske man kan få dem att börja läsa någon studiecirkel en dag i veckan, läsa någon enstaka kurs på gymnasiet eller vad det nu kan vara som gör att de går vidare. Det är trots allt väldigt många som börjar med det här bidraget. De kan inte få det hur lång tid som helst, utan det är begränsat. Vill de sedan gå vidare får de söka studiemedel precis som alla andra.

Jag kan känna att det är en viktig fråga att få så många som möjligt att ta del av det livslånga lärandet. Det kanske kan upplevas som orättvist. Men risken är att vi i stället får en grupp som aldrig kommer in i det

livslånga lärandet efter att de har gått ut grundskolan eller lämnat gymnasiet. Oftast handlar det om människor som har lämnat grundskolan och sedan inte tagit klivet och börjat läsa igen.

Jag känner att det är jätteviktigt att man får fler chanser i livet. Hur många vet när de är 16–17 år vad de vill bli när de blir stora? Väldigt många kommer på när de blir lite äldre att de skulle kunna tänka sig att börja plugga. Då kanske man har familj och barn, och det gör att den dag i veckan som man i så fall måste lämna arbetet för att läsa blir ett så stort steg och man tappar så mycket i lön att man inte ens har det alternativet. Det är det första steget. Sedan man kanske prioriterar om.

Vi vet att det finns grupper som kommer från studieovana hem och annat, och för dem är det inte så naturligt att ta ett studielån i första skedet. De behöver bearbeta det för att gå vidare.

Min fråga blir igen: Hur tänker sig skolministern att man ska nå den här gruppen? Eller säger skolministern så här: Väljer de att inte gå in och läsa och ta studielån är vi inte intresserade, utan då får de stå på utsidan – de är inte en viktig grupp som ska ta del av det livslånga lärandet.

Anf. 129 Statsrådet JAN BJÖRKLUND (fp):

Fru talman! Den sista frågan ställdes väldigt polemiskt: Struntar jag i dem därför att jag vill ta bort det här stödet? Men ditt eget parti vill göra samma sak – i vårmotionen föreslås det inte att det ska återinföras. Ni accepterar att det tas bort. Vill ni att de ska stå utanför? Jag kan ställa den frågan tillbaka polemiskt. Det är en diskussion som är poänglös att föra i de termerna.

Vi vidtar rader av åtgärder från samhällets sida för att hjälpa människor att få en andra chans, och en tredje chans och en fjärde chans. Vuxenutbildningen existerar. Vi inrättar en yrkeshögskola, och vi har tänkt satsa på yrkesvuxenutbildning så småningom. Vi har världens mest generösa studiemedelssystem.

Men till sist är det väl så att om människor vill studera krävs det av människor själva att de gör en insats. Så är det. Det är väl därför både regeringssidan och Socialdemokraterna nu är beredda att ta bort det här stödet. Det är studiemedelssystemet som står till buds.

Det finns rader av system vid sidan av det, med alla möjliga bidrag från samhällets sida om man har särskilt stora försörjningsbördor, dyra hyreskostnader och allt vad det är som man kan använda sig av.

Vi har världens mest generösa studiemedelssystem. Det räcker inte, säger Gunilla Carlsson, utan vi måste ge mer betalt till vissa för att studera. Ja, vi har kommit fram till att vi inte tycker att det är rättvist att en del får lön när de studerar medan andra måste ta lån. Det gläder mig att även Gunilla Carlssons parti har kommit till samma slutsats, eftersom man i vårmotionen inte föreslår ett återinförande av de stödformer vi nu diskuterar.

Anf. 130 GUNILLA CARLSSON i Hisings Backa (s):

Fru talman! Det är inte så att de får mer betalt för att de tar ledigt en dag i veckan och studerar med korttidsbidrag. Många får mindre än om de hade varit på arbetsplatsen. De tjänar inte på att börja läsa med korttidsbidrag.

Du sade att de som vill läsa vidare ska kunna göra det och att ni inte bryr er om de andra. Det handlar om att försöka möjliggöra även för de människor som känner att det där steget är lite svårt att ta. Det är lite grann att locka i samband med att man plockar bort de uppsökande pengar som LO förut har haft för utbildningsverksamhet. Det handlar många gånger om att få en dialog och försöka få människor att våga ta steget.

För mig är det en jätteviktig demokratisk fråga att möjliggöra för fler att ta del av det livslånga lärandet. Men det handlar också om en utveckling för det här landet. Ju fler som utbildar sig, lär sig mer och vill gå vidare i utbildning, desto större tillgång är de även för landet – det mänskliga, tillgången för människan, för arbetslivet och för samhället i stort.

Vad jag förstår har inte skolministern något förslag om hur man i så fall ska försöka nå människor. Det är väldigt många som läser med korttidsbidrag som man nu slår undan fötterna för om de inte är beredda att ta studielån. Jag lovar dig att det är väldigt många av dessa människor som fortfarande inte är riktigt inställda på att det nog är så att det är värt pengarna.

Anf. 131 Statsrådet JAN BJÖRKLUND (fp):

Fru talman! Jag tackar Gunilla Carlsson för frågan och för engagemanget. Det är dock lite märkligt att hon skäller så våldsamt på mig för detta, eftersom hennes eget parti tycker samma sak. Riksdagens största oppositionsparti har i sin vårmotion inte föreslagit något återinförande av det stöd som Gunilla Carlsson nu så häftigt pläderar för. Ett tips är väl att hon börjar övertyga den egna riksdagsgruppen.

Ja, jag tycker att det är oerhört viktigt att människor får en andra chans, och också en tredje och fjärde chans för den delen, att återvända till studier. Men det krävs också att människor själva engagerar sig för detta. En del i det är naturligtvis att man när man studerar inte har riktigt samma ekonomiska villkor som om man arbetar. Så är det. Vi måste våga säga det tydligt.

Däremot kan man hoppas att man om man studerar och förkovrar sig blir mer attraktiv på arbetsmarknaden och kan höja sin inkomst på något sätt. Det är därför man inte har betalt för att studera, utan vi har studiemedelssystemet i Sverige. Det är världens mest generösa studiemedelssystem, som Leif Pagrotsky alltid brukade säga i motsvarande debatter. Vi är stolta över det. Vi ska utveckla det ytterligare. Vi kommer att tillsätta en studiesocial utredning.

Men man har med rätta kritiserat ett system där en del i en skolklass i 30–40-årsåldern har lön för att studera medan andra får ta lån för att göra precis samma sak. Det handlar om personer med ungefär samma bakgrund som har blivit föremål för olika bidragssystem. Det är inte rättvist. Det rättar vi nu till. Alla ska in i det normala studiemedelssystemet. Jag blir glad när jag i Socialdemokraternas vårmotion läser att man ansluter sig till den synpunkten.

Överläggningen var härmed avslutad.

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 16.12 på förslag av tredje vice talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 17.00, då interpellation 2006/07:534 skulle besvaras enligt överenskommelse mellan statsrådet och interpellanten.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 17.00.

*Svar på
interpellationer*

21 § Svar på interpellation 2006/07:534 om hot mot de vuxnas lärande

Anf. 132 Statsrådet JAN BJÖRKLUND (fp):

Fru talman! Marie Granlund har frågat mig om jag, med ideologiska motiv, vill förändra vuxenutbildningens organisation och vilket inflytande jag avser att kommunen ska få i en modell med en fristående vuxenutbildning.

Först vill jag säga att riksdagen, på regeringens förslag, har beslutat om en kraftig ökning av det generella bidraget till kommunkollektivet. Sedan är det upp till kommunerna att utifrån gällande lagstiftning prioritera.

Då det gäller vuxenutbildningen ska den vara utformad efter den enskildes behov och önskemål. Om detta har det alltid rätt politisk enighet. Tyvärr visar erfarenheterna att utbildningarna inom kommunal vuxenutbildning inte alltid bygger på kommunmedborgarnas behov, utan snarare bedrivs för att kommunens egen utförare har en viss kompetensprofil.

Regeringens utgångspunkt är att fristående utbildningsanordnare ska ges möjlighet att möta de vuxnas behov av utbildning på samma villkor som de kommunala alternativen. Det ökar mångfalden och valfriheten och gör situationen i vuxenutbildningen mer lik den i grund- och gymnasieskolan.

Jag bedömer att detta kommer att driva fram en kvalitetsutveckling, vad gäller både innehåll och former, vilket i slutändan gagnar den enskilde. Att en myndighet sköter tillståndsgivningen ökar också förutsättningarna för en utvecklad kvalitetssäkring på samma sätt som för fristående skolor inom grundskola och gymnasieskola.

Tvärt emot vad Marie Granlund påstår kommer ett system med fristående utbildningsanordnare att öka individens möjlighet att få en yrkesutbildning av just det slag som han eller hon efterfrågar.

Kommunens möjlighet att lägga ut utbildning på entreprenad avskaffas inte. Den kan vara ett alternativ men bör naturligtvis bedrivas i konkurrens med andra utbildningar och utifrån ett medborgarbehov. För närvarande finns brister i många kommuners upphandling, uppföljning och utvärdering av vuxenutbildningen. Vidare råder det också brister i extern tillsyn och kvalitetskontroll av vuxenutbildning som genomförs av

enskilda utbildningsanordnare på uppdrag av kommunerna. Kvalitetsarbetet är således ett område som måste utvecklas och förstärkas.

Vad gäller den närmare utformningen av en modell med fristående vuxenutbildning vill jag inte föregå den utredning som just har påbörjats.

Regeringen har därtill för avsikt att låta utreda rätten till gymnasial vuxenutbildning.

Anf. 133 MARIE GRANLUND (s):

Fru talman! Jag får tacka statsrådet för svaret, även om det inte lugnar mig och säkert inte heller många andra vuxenstuderande. Nu sätts ytterligare en spik i kistan på det livslånga lärandet, något som har varit så otroligt viktigt för Sverige när det gäller att bygga ett starkt land som har klarat sig så väl i globaliseringen och som har gjort att alla människor har fått en andra chans när det oundvikliga har inträffat.

Det har varit en lång radda av försämringar på det här området. Man började med att dra ned på bidraget med 600 miljoner kronor till komvux. Malmö, som har landets största vuxenutbildning och som tidigare fick mest riktade resurser, var det som förlorade mest, 50 miljoner kronor. Till detta kom rekryteringsbidraget som gjorde att människor som tidigare haft svårt att ta sig till studier gjorde det. I vårpropositionen, som vi ska besluta om i veckan, försvinner även korttidsstudiestödet för att kunna komplettera och få gymnasieexamen. 25:4-regeln, som vi röstade om förra veckan, är borta. Högskoleutbyggnaden stoppas, arbetsmarknadsutbildningarna skärs det ned på och gymnasieskolan ska bli en gymnasieskola som den var på 50-talet.

Det här bådar inte gott för Sveriges utveckling och de många människornas vilja till lärande.

Ett ytterligare steg på nedrustningen är ett nytt system som aviseras för vuxenutbildningen. Tvärt emot vad statsrådet Björklund säger är det i direktivet angivet att entreprenad bara ska anlitas i undantagsfall. I min kommun Malmö, som fortfarande har landets största vuxenutbildning, har det varit en väldigt viktig del att själv kunna bedriva det i egen regi men också kunna lägga ut på entreprenad när behoven så snabbt skiftar i den nya moderna verkligheten. Det har upphandlats framför allt yrkesutbildning, och det har varit otroligt viktigt.

Malmö kommun och jag är väldigt oroade för vad det här nya systemet kommer att innebära. Man gömmer sig bakom en svartmålning av hur den kommunala vuxenutbildningen fungerar för att i stället motivera ett nytt system med fristående vuxenutbildning. Vem, skulle jag vilja fråga statsrådet Björklund, ska nu ansvara för att det som samhället kräver av nya utbildningar kommer till stånd? Hur kommer det att bli med kostnaderna? Redan i dag har vi ett system vad gäller grundskola och gymnasieskola där de kommunala verksamheterna får ta en större del av de övergripande kostnaderna.

Statsrådet Björklund pratar också om tillståndsgivning. Jag kan säga: Kom ut i verkligheten. I Malmö granskas det här kontinuerligt, och tillstånden dras in vad gäller de entreprenörer som inte klarar av det. Hur ska det gå om allting ska vara bara på fristående basis?

Samtidigt argumenterar statsrådet Björklund i sitt svar för att det här är kommunens ansvar. Men det är inte kommunernas ansvar att själva välja hur man ska organisera det. Det ska bestämmas från staten.

Jag konstaterar att ytterligare en spik i kistan kommer som sagt att sättas i och med att detta förslag blir en verklighet. Det kommer att bli svårare att studera för vuxna. Det blir allt viktigare vilka val man gör när man är väldigt ung. Detta kan vi socialdemokrater aldrig ställa upp på. Vuxenutbildning krävs det mer och mer av i det globaliserade tidevarvet.

Anf. 134 Statsrådet JAN BJÖRKLUND (fp):

Fru talman! Kan inte Marie Granlund någon gång vara lite glad? Fler människor är på väg att få jobb än någonsin tidigare i Sverige. Arbetslösheten sjunker. Den här regeringen är på väg att inom ett par år, fram mot 2009 enligt Konjunkturinstitutet, nå de mål för arbetslösheten som Göran Persson satte upp men aldrig nådde. 80 procent kommer att ha jobb inom den reguljära arbetsmarknaden.

Därför minskar trycket på vuxenutbildningen. Kan ni inte vara lite glada för att det går så bra för Sverige? Måste ni vara så negativa och sura?

Det är det som är bakgrunden till att det går att minska något på vuxenutbildningen. Efterfrågan på vuxenutbildningen minskar. Vi kommer fortfarande att ha en mycket omfattande vuxenutbildning i Sverige under de kommande åren. Men precis som den förra regeringen gjorde gör vi så att när konjunkturen blir bättre minskar vi något på antalet platser inom vuxenutbildningen därför att efterfrågan minskar. Den utbildningen behövs alltid, även i en högkonjunktur, men den kan vara något mindre omfattande. Man måste öka volymen när det blir lågkonjunktur, för sådana tider kommer också att komma.

Försök inte att låtsas som att vi lägger ned svensk vuxenutbildning! Den dras ned från ungefär drygt 90 000 platser till knappt 80 000. Det är den förändring vi talar om. Men när man lyssnar på Marie Granlund är det som världens undergång. Det är ungefär den typ av justeringar som har gjorts under alla år beroende på konjunkturers utveckling.

Till själva frågan, som handlar om: Ska man släppa in friskolor också på vuxenutbildningsområdet? Vi har det på grundskoleområdet, på förskoleområdet och på gymnasieområdet. Nu säger Marie Granlund att det är världens katastrof om vi släpper in friskolor på vuxenutbildningsområdet. Det är samma attityd som Socialdemokraterna hade till friskolor på grundskole- och gymnasieskolområdet.

Jag såg att Marie Granlund har utsetts till ordförande i förnyelsegruppen för skolpolitiken, och jag såg att den nya ordföranden i Socialdemokraterna, Mona Sahlin, sade: Vi måste bejaka friskolorna. Folk fattar inte vad vi pratar om när vi är så negativa. Kan inte Marie Granlund anamma lite av den attityden? Kan det vara så att friskolor också har någonting att komma med? Varför är det just vuxna som ska förbjudas att få gå i friskolor? Barn och ungdomar kan gärna få göra det. Det vore intressant att höra vad det är för stor skillnad i det avseendet.

Jag har hört en del om entreprenadupphandlingar av vuxenutbildning i socialdemokratiskt styrda Malmö. Den lyriska beskrivning som Marie Granlund ger ges inte av lärarna i vuxenutbildningen i Malmö, kan jag säga. Tvärtom är de två mycket kritiska. Socialdemokratiskt styrda Göteborg och Malmö är de två kommuner i Sverige som fullständigt har slagit sönder sin kommunala vuxenutbildning med entreprenadupphandlingar. Det finns mycket att säga om hur bra det där har varit.

Det grundläggande problemet med entreprenadupphandling, om vi ska problematisera det, är följande. Man ska förhandla om vart tredje eller vart fjärde år, eller hur länge man nu skriver kontrakten på.

Problemet med att bedriva utbildning i entreprenadform är just det att om man byter huvudman efter tre år så byter man rektor, skolledning, lärarkår och lokaler. Man byter allting. Det blir ingen långsiktighet i utbildningen med entreprenadupphandlingar, utan när man handlar upp någon ny rycks mattan hela tiden undan för den som är ansvarig. I ett sådant system tar ingen ansvar för långsiktig lärarfortbildning. Man har kontrakt i tre år, och sedan har man ingen aning.

Det är det som är fördelen med långsiktiga ägarformer som i både kommunala vanliga skolor och friskolor. Då har man en ägare som har ett långsiktigt ansvar. Det är fördelen med friskolor jämfört med entreprenadupphandling.

Det är lustigt att när det gäller entreprenadupphandling på grundskola och gymnasium är vi alla emot det, men när det gäller vuxenutbildning är entreprenadupphandling höjden av lycka. Jag förstår inte skillnaden, Marie Granlund. Varför är det så otroligt bra med friskolor i grundskolan men inte i vuxenutbildningen?

Anf. 135 MARIE GRANLUND (s):

Fru talman! Det är riktigt att det blir fler jobb. På mycket kort tid har ni gått från att utmåla massarbetslöshet till att arbetslöshet nu inte är något problem. Det gick mycket snabbt. Det är nog ingen som tror att ni på åtta månader har fixat jobben, utan det har varit en gemensam utveckling i Sverige som har gjort det.

Det är viktigt att arbetsmarknadsutbildning och vuxenutbildning inte bara handlar om arbetsmarknadens behov. Det handlar också om människors drömmar och att kunna göra något annat även om man har ett jobb. Det är så Sverige har utvecklats. Bliv inte vid din läst utan försök något nytt! I Sverige är det framför allt kvinnor och människor som har kommit från andra länder som har tagit denna möjlighet.

Jan Björklund försöker få det att framstå som att det är några små justeringar som man gör med komvux för att arbetslösheten går ned. Så är det inte. 600 miljoner kronor tas bort. Det är inte lite pengar.

Det är faktiskt så att i Stockholm protesterar folkpartikolleger till Jan Björklund och säger att det är mycket olyckligt att de tvingas dra ned på vuxenutbildningen, något som Jan Björklund tidigare sade att kommunerna skulle kompenseras för. Det gör man inte i det folkpartistiska Stockholm. Där drar man ned och beklagar det dessutom. Man måste spara när statsbidraget går ned.

Det är viktigt att man formar en modern vuxenutbildning. Det är viktigt att den formas, inte för att man ska ha privata företag som det primära utan för kommunmedborgarnas behov. Det saknas inte privata företag i Sverige som bedriver vuxenutbildning i de större kommunerna. Det är viktigt att kommunen har ett samlat ansvar, inte bara för att kunna erbjuda de glassiga utbildningarna och de utbildningar som kostar lite pengar utan för att man också bryr sig om invandrare, dyslektiker och andra och att detta ska dimensioneras efter behoven. Något annat vore orättfärdigt mot den enskilda kommunmedlemmen.

Därför frågar jag återigen: I ett system med fristående kommunal vuxenutbildning, vem är det som ska ta helhetsansvaret och hur ska bidragen fördelas? Ska det vara samma system som inom grundskola och gymnasieskola? Eller hur ska man göra med det?

Anf. 136 Statsrådet JAN BJÖRKLUND (fp):

Fru talman! Nu tycker jag att diskussionen börjar bli mer begåvad, för nu börjar det bli ett mer sakligt resonemang. I första inlägget sade Marie Granlund: Vi är emot detta, vi kommer att rösta nej, vi ska avskaffa det om vi vinner valet. Vi kommer aldrig att acceptera detta. Nu börjar hon ställa frågor om hur det här ska gå till. Bra! Man kanske ska ta det i omvänd ordning och fundera lite över hur det här ska gå till innan man tar ställning.

Det finns en skillnad mellan grundskola och gymnasium å ena sidan och vuxenutbildning å den andra sidan. En påtaglig skillnad i organisationsform är att i grundskolan går alla och i gymnasieskolan har alla rätt att gå, medan vuxenutbildningen inte är någon fri nytthet. Där har kommunen i dag ett dimensioneringsansvar. De bestämmer hur många platser det ska finnas och vilken typ av utbildning det ska vara. Det måste också kommunen i ett system med friskolor bestämma. Självklart är det så, Marie Granlund, att kommunen måste ha ansvaret för den typen av beslut också i ett system med friskolor.

Kommunen måste också ha ansvaret för vilka studerande som tas in. Om kommunen avsätter medel för 3 000 elever studerande i vuxenutbildning men det finns 5 000 i kö, då är det kommunen som har ansvaret för vilka som har rätt att gå. Det är inte friskolornas sak.

Om däremot en kommun har sagt att Kalle Johansson är berättigad att gå tre terminer för att läsa in en viss utbildning, ska Kalle Johansson själv kunna välja vilken skola han ska studera i, om skolan är godkänd av Statens skolverk. Ungefär så är det tänkt att modellen ska fungera. Och det är inte annorlunda, utan det är precis så som de fristående gymnasieskolorna fungerar.

Till sist, Marie Granlund, säger Mona Sahlin: Vi måste bejaka friskolorna. Varför säger du att ni aldrig någonsin kan tänka er detta på vuxenutbildningsområdet?

Anf. 137 MARIE GRANLUND (s):

Fru talman! Jag tror att friskolorna, oavsett vad man i grunden tycker om dem, har kommit för att stanna, och jag tror att de bidrar till väldigt mycket gott. Men jag tror också att det är viktigt att man ser hur utvecklingen inom den kommunala vuxenutbildningen skulle bli, för där handlar det om lite annat än gymnasieutbildning. Där handlar det faktiskt om att dimensionera efter både människors eget behov och arbetsmarknadens behov. Det är ingenstans uttryckt att det är kommunen som fortfarande ska ha helhetsansvaret. Men det är bra att jag fått ett förtydligande, för så står det inte i direktiven.

Om man vill bedriva frisörsutbildning eller någon annan utbildning, är det då rimligt att sex sju olika skolor startar samma utbildning och att de ska ha bidrag i vilket fall som helst? Eller vem kommer att avgöra detta? Kommer de människor som har absolut störst behov av vuxenutbildning att få det?

Vi ser en oroande utveckling i dag när man, som sagt, skär ned med 600 miljoner kronor, och det säger man inte betyder någonting. Men se vad folkpartisterna i Stockholm gör! De skär ned och tycker att det är väldigt tråkigt att de tvingas skära ned därför att de inte har pengar, så tydligen täcker inte det generella statsbidraget detta.

Det är en rad olika åtgärder som kommer att göra det väldigt svårt för människor att välja ett nytt liv och att göra någonting nytt. Om man inte har rätt föräldrar och inte har valt rätt när man är 10–12 år, då kommer dörrarna att stängas.

Detta kommer att bli ytterligare ett slag mot den kommunala vuxenutbildningen och det livslånga lärandet.

Anf. 138 Statsrådet JAN BJÖRKLUND (fp):

Fru talman! Friskolorna bidrar till mycket gott, säger Marie Granlund. Men då menar hon de som redan finns, för varje ny friskola är Socialdemokraterna är emot. Det gäller nu också vuxenutbildningen. Där är man emot.

Socialdemokraterna har varit emot varje ny friskola hela tiden. De som finns accepterar man, men de som ännu inte har startat är man emot. Så har det varit hela tiden från början. Men nu bidrar de till mycket gott, och det är väl bra. Och tänk att jag tror att de kommer att bidra till mycket gott också i vuxenutbildningen. Vi behöver inte vara rädda för mångfalden. Vi behöver inte vara rädda för alternativen.

Jag har samma uppfattning som Marie Granlund, att kommunen – och det står mycket tydligt i direktiven – ska ha ansvaret för intagningen. Vilka som ska tas in avgör kommunen när det gäller vuxenutbildning, eftersom det inte är en fri nytthet. Kommunen står för fiolerna och sköter intagningen. När det däremot gäller att bedriva själva utbildningen litar jag på att också andra än kommunen kan göra det.

Precis som Marie Granlund säger har friskolorna bidragit med mycket gott när det gäller grundskolan och gymnasiet. Det finns ingen anledning att tro att det inte också skulle kunna gälla vuxenutbildningen.

Överläggningen var härmed avslutad.

22 § Hänvisning av ärenden till utskott och beslut om förlängd motionstid

Föredrogs och hänvisades
Framställning
2006/07:RR2 till socialförsäkringsutskottet

Kammaren biföll talmannens förslag att motionstiden för denna framställning skulle förlängas till *fredagen den 21 september*.

Motioner
2006/07:C7 och C8 till civilutskottet
2006/07:Fi12 till finansutskottet

23 § Förnyad bordläggning

Föredrogs och bordlades åter
Sammansatta konstitutions- och utrikesutskottets betänkande
2006/07:KUU1
Konstitutionsutskottets betänkande 2006/07:KU20

24 § Bordläggning

Anmäldes och bordlades
Näringsutskottets betänkande
2006/07:NU16 Försäljning av vissa statligt ägda företag

Finansutskottets betänkanden
2006/07:FiU19 Årsredovisning för staten
2006/07:FiU20 Riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken
2006/07:FiU21 Tilläggsbudget 1 för 2007

Konstitutionsutskottets betänkanden och utlåtande
2006/07:KU22 Indelning i utgiftsområden
2006/07:KU23 Utlåtande angående en grönbok om allmänhetens tillgång till EU-dokument
2006/07:KU24 Följdändringar med anledning av bildandet av Sveriges Kommuner och Landsting, m.m.

25 § Anmälan om skriftliga svar på frågor

Anmäldes att skriftliga svar på följande frågor inkommit

den 15 juni

2006/07:1306 Situationen i Kashmir

av *Walburga Habsburg Douglas* (m)

till utrikesminister Carl Bildt (m)

2006/07:1307 Svenskar i etiopiskt fångelse

av *Thomas Bodström* (s)

till utrikesminister Carl Bildt (m)

2006/07:1323 Terrorstämplingen av de tamilska tigrarna och möjligheterna till fred i Sri Lanka

av *Kalle Larsson* (v)

till utrikesminister Carl Bildt (m)

2006/07:1325 Kränkning av internationell rätt på Guantánamo
av *Luciano Astudillo* (s)
till utrikesminister Carl Bildt (m)
2006/07:1327 Utrikestjänstgöring för försvarets nytexaminerade arabister
av *Allan Widman* (fp)
till utrikesminister Carl Bildt (m)
2006/07:1330 Rätten till religionsbyte i Malaysia
av *Lennart Sacrédeus* (kd)
till utrikesminister Carl Bildt (m)
2006/07:1333 Fackföreningsrörelsen i Iran
av *Ulf Holm* (mp)
till utrikesminister Carl Bildt (m)

Prot. 2006/07:128
18 juni

Svaren redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 18 september.

26 § Kammaren åtskildes kl. 17.19.

Förhandlingarna leddes
av talmannen från sammanrådets början till och med 8 § anf. 40 (delvis),
av tredje vice talmannen därefter till och med 14 § anf. 84 (delvis),
av talmannen därefter till och med 20 § anf. 127 (delvis) och
av tredje vice talmannen därefter till sammanrådets slut.

Vid protokollet

LISBET HANSING ENGSTRÖM

/Eva-Lena Ekman

Innehållsförteckning

1 § Justering av protokoll	1
2 § Utökning av antalet suppleanter i socialutskottet.....	1
3 § Val av extra suppleant i socialutskottet	1
4 § Svar på interpellation 2006/07:626 om långa väntetider på myndighetsbeslut	1
Anf. 1 Statsrådet MATS ODELL (kd)	1
Anf. 2 GUNNAR ANDRÉN (fp).....	3
Anf. 3 Statsrådet MATS ODELL (kd)	4
Anf. 4 GUNNAR ANDRÉN (fp).....	5
Anf. 5 Statsrådet MATS ODELL (kd)	6
Anf. 6 GUNNAR ANDRÉN (fp).....	7
Anf. 7 Statsrådet MATS ODELL (kd)	7
5 § Svar på interpellation 2006/07:609 om strandskydd	7
Anf. 8 Miljöminister ANDREAS CARLGREN (c)	7
Anf. 9 KENT PERSSON (v).....	8
Anf. 10 BODIL CEBALLOS (mp)	9
Anf. 11 LARS TYSKLIND (fp).....	10
Anf. 12 Miljöminister ANDREAS CARLGREN (c).....	11
Anf. 13 KENT PERSSON (v).....	12
Anf. 14 BODIL CEBALLOS (mp)	13
Anf. 15 LARS TYSKLIND (fp).....	13
Anf. 16 Miljöminister ANDREAS CARLGREN (c).....	14
Anf. 17 KENT PERSSON (v).....	15
Anf. 18 Miljöminister ANDREAS CARLGREN (c).....	16
6 § Svar på interpellation 2006/07:631 om ångermånaden för asylsökande	16
Anf. 19 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (m)	16
Anf. 20 MATS PERTOFT (mp).....	17
Anf. 21 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (m)	18
Anf. 22 MATS PERTOFT (mp).....	18
Anf. 23 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (m)	19
Anf. 24 MATS PERTOFT (mp).....	19
Anf. 25 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (m)	20
7 § Svar på interpellation 2006/07:542 om gränspolisens agerande och rätten till vård.....	20
Anf. 26 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (m)	20
Anf. 27 ULLA ANDERSSON (v)	22
Anf. 28 BODIL CEBALLOS (mp)	23
Anf. 29 TALMANNEN	24
Anf. 30 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (m)	24
Anf. 31 ULLA ANDERSSON (v)	25
Anf. 32 BODIL CEBALLOS (mp)	26
Anf. 33 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (m)	26
Anf. 34 ULLA ANDERSSON (v)	27
Anf. 35 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (m)	27

8 § Svar på interpellation 2006/07:605 om Sveriges möjligheter att bevilja flyktingar från Turkiet asyl.....	28
Anf. 36 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (m).....	28
Anf. 37 BODIL CEBALLOS (mp)	29
Anf. 38 ANNE LUDVIGSSON (s).....	30
Anf. 39 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (m).....	31
Anf. 40 BODIL CEBALLOS (mp)	32
Anf. 41 ANNE LUDVIGSSON (s).....	32
Anf. 42 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (m).....	33
Anf. 43 BODIL CEBALLOS (mp)	34
Anf. 44 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (m).....	34
9 § Svar på interpellation 2006/07:613 om public services framtid	35
Anf. 45 Kulturminister LENA ADELSON	
LILJEROTH (m).....	35
Anf. 46 MARGARETA ISRAELSSON (s)	35
Anf. 47 Kulturminister LENA ADELSON	
LILJEROTH (m).....	36
Anf. 48 MARGARETA ISRAELSSON (s)	37
Anf. 49 Kulturminister LENA ADELSON	
LILJEROTH (m).....	38
Anf. 50 MARGARETA ISRAELSSON (s)	39
Anf. 51 Kulturminister LENA ADELSON	
LILJEROTH (m).....	40
10 § Svar på interpellation 2006/07:614 om kulturmålen och demokratin	40
Anf. 52 Kulturminister LENA ADELSON	
LILJEROTH (m).....	40
Anf. 53 MARGARETA ISRAELSSON (s)	41
Anf. 54 Kulturminister LENA ADELSON	
LILJEROTH (m).....	42
Anf. 55 MARGARETA ISRAELSSON (s)	42
Anf. 56 Kulturminister LENA ADELSON	
LILJEROTH (m).....	43
Anf. 57 MARGARETA ISRAELSSON (s)	44
Anf. 58 Kulturminister LENA ADELSON	
LILJEROTH (m).....	44
11 § Svar på interpellation 2006/07:627 om mål och verksamhet för nya Riksställningar på Gotland.....	45
Anf. 59 Kulturminister LENA ADELSON	
LILJEROTH (m).....	45
Anf. 60 ANNE LUDVIGSSON (s).....	46
Anf. 61 Kulturminister LENA ADELSON	
LILJEROTH (m).....	47
Anf. 62 ANNE LUDVIGSSON (s).....	47
Anf. 63 Kulturminister LENA ADELSON	
LILJEROTH (m).....	48
Anf. 64 ANNE LUDVIGSSON (s).....	49

Anf. 65 Kulturminister LENA ADELSONH LILJEROTH (m).....	50
12 § Svar på interpellation 2006/07:629 om den uppdragsarkeologiska verksamheten	50
Anf. 66 Kulturminister LENA ADELSONH LILJEROTH (m).....	50
Anf. 67 GÖRAN PERSSON i Simrishamn (s)	50
Anf. 68 Kulturminister LENA ADELSONH LILJEROTH (m).....	51
Anf. 69 GÖRAN PERSSON i Simrishamn (s)	51
Anf. 70 Kulturminister LENA ADELSONH LILJEROTH (m).....	52
Anf. 71 GÖRAN PERSSON i Simrishamn (s)	52
Anf. 72 Kulturminister LENA ADELSONH LILJEROTH (m).....	53
13 § Svar på interpellation 2006/07:635 om arbetarrörelsens kulturarv	53
Anf. 73 Kulturminister LENA ADELSONH LILJEROTH (m).....	53
Anf. 74 GUNILLA CARLSSON i Hisings Backa (s).....	54
Anf. 75 Kulturminister LENA ADELSONH LILJEROTH (m).....	54
Anf. 76 GUNILLA CARLSSON i Hisings Backa (s).....	55
Anf. 77 Kulturminister LENA ADELSONH LILJEROTH (m).....	56
Anf. 78 GUNILLA CARLSSON i Hisings Backa (s).....	57
Anf. 79 Kulturminister LENA ADELSONH LILJEROTH (m).....	57
14 § Svar på interpellation 2006/07:637 om Kulturaktion 07.....	58
Anf. 80 Kulturminister LENA ADELSONH LILJEROTH (m).....	58
Anf. 81 NIKOS PAPADOPOULOS (s).....	58
Anf. 82 Kulturminister LENA ADELSONH LILJEROTH (m).....	59
Anf. 83 NIKOS PAPADOPOULOS (s).....	60
Anf. 84 Kulturminister LENA ADELSONH LILJEROTH (m).....	60
Anf. 85 NIKOS PAPADOPOULOS (s).....	61
Anf. 86 Kulturminister LENA ADELSONH LILJEROTH (m).....	62
15 § Svar på interpellation 2006/07:638 om film på bio i hela landet	62
Anf. 87 Kulturminister LENA ADELSONH LILJEROTH (m).....	62
Anf. 88 LEIF PETTERSSON (s).....	63
Anf. 89 Kulturminister LENA ADELSONH LILJEROTH (m).....	64
Anf. 90 LEIF PETTERSSON (s).....	65

Anf. 91 Kulturminister LENA ADELSON	
LILJEROTH (m)	66
Anf. 92 LEIF PETERSSON (s)	66
Anf. 93 MARGARETA ISRAELSSON (s)	67
Anf. 94 Kulturminister LENA ADELSON	
LILJEROTH (m)	67
16 § Svar på interpellation 2006/07:618 om situationen i taxibranschen	68
Anf. 95 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c).....	68
Anf. 96 BÖRJE VESTLUND (s)	69
Anf. 97 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c).....	70
Anf. 98 BÖRJE VESTLUND (s)	71
Anf. 99 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c).....	72
Anf. 100 BÖRJE VESTLUND (s)	73
Anf. 101 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c).....	73
17 § Svar på interpellation 2006/07:639 om mindre vägprojekt.....	74
Anf. 102 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c).....	74
Anf. 103 GUNNAR ANDRÉN (fp)	74
Anf. 104 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c).....	75
Anf. 105 GUNNAR ANDRÉN (fp)	76
Anf. 106 BÖRJE VESTLUND (s)	77
Anf. 107 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c).....	78
Anf. 108 GUNNAR ANDRÉN (fp)	78
Anf. 109 BÖRJE VESTLUND (s)	79
Anf. 110 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c).....	79
18 § Svar på interpellation 2006/07:577 om genuspedagoger och jämställdhet i skolan	80
Anf. 111 Statsrådet JAN BJÖRKLUND (fp)	80
Anf. 112 ROSSANA DINAMARCA (v)	81
Anf. 113 Statsrådet JAN BJÖRKLUND (fp)	82
Anf. 114 ROSSANA DINAMARCA (v)	83
Anf. 115 Statsrådet JAN BJÖRKLUND (fp)	84
Anf. 116 ROSSANA DINAMARCA (v)	85
Anf. 117 Statsrådet JAN BJÖRKLUND (fp)	85
19 § Svar på interpellation 2006/07:582 om respekt för fri- och rättigheter	86
Anf. 118 Statsrådet JAN BJÖRKLUND (fp)	86
Anf. 119 ALF SVENSSON (kd)	87
Anf. 120 Statsrådet JAN BJÖRKLUND (fp)	88
Anf. 121 ALF SVENSSON (kd)	89
Anf. 122 Statsrådet JAN BJÖRKLUND (fp)	90
Anf. 123 ALF SVENSSON (kd)	90
Anf. 124 Statsrådet JAN BJÖRKLUND (fp)	91
20 § Svar på interpellation 2006/07:636 om korttidsstudiestöd och det livslånga lärandet.....	91
Anf. 125 Statsrådet JAN BJÖRKLUND (fp)	91
Anf. 126 GUNILLA CARLSSON i Hisings Backa (s)	92

Anf. 127 Statsrådet JAN BJÖRKLUND (fp).....	92
Anf. 128 GUNILLA CARLSSON i Hisings Backa (s).....	93
Anf. 129 Statsrådet JAN BJÖRKLUND (fp).....	94
Anf. 130 GUNILLA CARLSSON i Hisings Backa (s).....	94
Anf. 131 Statsrådet JAN BJÖRKLUND (fp).....	95
Ajournering.....	96
Återupptagna förhandlingar	96
21 § Svar på interpellation 2006/07:534 om hot mot de vuxnas lärande	96
Anf. 132 Statsrådet JAN BJÖRKLUND (fp).....	96
Anf. 133 MARIE GRANLUND (s).....	97
Anf. 134 Statsrådet JAN BJÖRKLUND (fp).....	98
Anf. 135 MARIE GRANLUND (s).....	99
Anf. 136 Statsrådet JAN BJÖRKLUND (fp).....	100
Anf. 137 MARIE GRANLUND (s).....	100
Anf. 138 Statsrådet JAN BJÖRKLUND (fp).....	101
22 § Hänvisning av ärenden till utskott och beslut om förlängd motionstid	101
23 § Förnyad bordläggning.....	102
24 § Bordläggning.....	102
25 § Anmälan om skriftliga svar på frågor	102
26 § Kammaren åtskildes kl. 17.19.	103

Tryck: Elanders, Vällingby 2007